

"AZƏRENERJİ" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

**Azərbaycan: Bərpa Olunan Enerji Mənbələrinin Şəbəkəyə İntegrasiya Layihəsi
(AZURE Layihəsi)
(P505208)**

MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

(layihə)

Yanvar, 2025-ci il

Mündəricat

1.	GİRİŞ	6
2.	ƏHATƏ DAİRƏSİ VƏ MƏQSƏDLƏR.....	8
3.	LAYİHƏNİN TƏSVİRİ	12
4.	NORMATİV-HÜQUQİ BAZA.....	14
4.1.	Vətəndaşların iştirakı və məlumatların açıqlanması ilə bağlı milli hüquqi tələblər	14
4.2.	Beynəlxalq standartlar	16
5.	MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASININ BU GÜNƏ QƏDƏRKİ VƏZİYYƏTİ	19
6.	MARAQLI TƏRƏFLƏRİN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ.....	21
7.	MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI.....	25
7.1.	Ümumi iştirak prinsipləri	25
7.1.1.	Layihənin təsirinə məruz qalan icmalarda insanların potensialının artırılması	25
7.1.2.	Həssas qrupların iştirakının təmin edilməsi	25
7.2.	Cəlb olunma metodları.....	25
7.2.1.	Layihənin hazırlanması müddətində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin icmalı – ƏMSSTQ mərhələsi	27
7.2.2.	Tikinti və istismar.....	33
7.2.3.	İstismardan çıxarılma və bağlanma.....	37
8.	VƏZİFƏ VƏ ÖHDƏLİKLƏR.....	38
8.1.	MTCP-nin icrası üçün büdcə	40
8.2.	Podratçılar və subpodratçılar.....	41
9.	ŞİKAYƏTLƏRİN BAXILMASI MEXANİZMİ..... Ошибка! Закладка не определена.	
9.1.	"AZURE" layihəsi çərçivəsində ŞBM-nin yaradılması.....	43
9.2.	Ciddi şikayətlər üçün protokollar və prosedurlar	45
9.3.	Şikayət jurnalları	46
9.4.	Şikayətlərin monitorinqi və hesabatvermə	46
9.5.	Mərkəzi əlaqədar şəxs - LİQ	47
9.6.	Dünya Bankının Şikayətlərin Baxılması Sistemi.....	47
10.	MONİTORİNG VƏ HESABATVERMƏ	48
10.1.	Monitorinq.....	48
10.2.	Hesabatvermə.....	49
10.2.1.	Daxili hesabatvermə.....	49
10.2.2.	Maraqlı tərəflərə xarici hesabatvermə	49
11.	İSTİFADƏ EDİLMİŞ MƏNBƏLƏR	51

CƏDVƏLLƏR

Cədvəl 1: Bütün Layihə üzrə Təsirə Məruz Qalan Tərəflər (LTMQT-lər)	19
Cədvəl 2: AZURE üçün digər maraqlı tərəflər	20
Cədvəl 3: Layihənin hazırlanması, o cümlədən ƏMSSTQ və köçürülmənin planlaşdırılması üçün maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi	26
Cədvəl 4: Tikinti və istismar müddətində və daha əvvəl maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi	30
Cədvəl 5: Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə vəzifə və öhdəliklər	33
Cədvəl 6. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üçün büdcə	35

ŞƏKİLLƏR

Şəkil1: AZURE layihəsinin iş həcmi və əlaqədar obyektlərin icmalı	11
---	----

ƏLAVƏLƏR

ƏLAVƏ A: Maraqlı tərəflərin reyestri	46
ƏLAVƏ B: Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətlərinə dair jurnalının nümunəvi formaları	49
ƏLAVƏ C: Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətinin nümunəvi forması	50
ƏLAVƏ D: Şikayət Mexanizmi Jurnalının nümunəvi formaları	52
ƏLAVƏ E. Şikayətin İdarə edilməsi Forması	53
ƏLAVƏ F: MTCP üzrə monitoring və hesabatvermə	55
ƏLAVƏ G. Ekoloji və Sosial Sənədlərin açıqlanması üzrə İctimai Məsləhətləşmələr	
ƏLAVƏ H. Maraqlı Tərəflərin İştirakı: Fokus Qrup məsləhətləşmələri	

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASI PLANI

Akronimlər və abreviaturalar	Anlayış
AZURE	Azərbaycan: Bərpa Olunan Enerji Mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsi Layihəsi
BESS	Batareya Enerji Saxlanma Sistemləri
QSC	Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
ƏMSS	Ətraf Mühitə və Sosial Sahə
ƏMTQ:	Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi
ƏMSÖP	Ətraf Mühitə və Sosial Öhdəlik Planı
ƏMSÇ	Ətraf Mühitə və Sosial Çərçivə
ƏMSSTQ	Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi
ƏMSİP	Ətraf Mühitə və Sosial İdarəetmə Planı
ƏMSS	Ətraf mühit və sosial standart
FAO	Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı
FQM	Fokus qrupu müzakirələri
ƏŞ	Əlaqələndirici şəxs
GƏZ	Gender əsaslı zorakılıq
GİZ	Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti
ŞM	Şikayət mexanizmi
AH	Azərbaycan Hökuməti
ŞBK	Şikayətlərin Baxılması Komissiyası
ŞBM	Şikayətlərin Baxılması Mexanizmi
GRS	Dünya Bankının Şikayətlərin Baxılması Xidməti
SES	Su elektrik stansiyası
İR	İnsan resursları
BYİB	Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı
MK	Məcburi köçkünlər
BMK	Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası
SC	Səhmdar Cəmiyyəti
ƏİP	Əməyin İdarəolunması Proseduru
ETSN	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
ƏƏSMN	Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
İN	Energetika Nazirliyi
QHT	Qeyri-hökumət təşkilatı
NM	Nəzarət Mühəndisi
ATL	Hava elektrik verilişi xətləri
ƏMT	Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi
DMT-lər	Digər maraqlı tərəflər
LTMQT-lər	Layihənin Təsirinə Məruz Qalan Tərəflər
İEE	İctimai Ekoloji Ekspertiza
LİQ	Layihə İdarəetmə Qrupu
ES	Elektrik stansiyası
İƏ	İctimaiyyətlə əlaqələr
KFP	Köçürülmə üzrə Fəaliyyət Planı
KŞÇ	Köçürmə Siyasəti üzrə Çərçivə Sənədi
SCADA	Dispetçer nəzarəti və verilənlərin toplanması

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASI PLANI

AQUPDK	Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi
CİZ/SQ	Cinsi istismar və zorakılıq və seksual qısnama
DEEA	Dövlət Ekoloji Ekspertiza Agentliyi
MTCP	Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Planı
MTCM	Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi üzrə Mütəxəssis
DTXK	Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi
SOCAR	Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti
GES	Günəş elektrik stansiyası
YS	Yarımstansiya
TT	Texniki Tapşırıq
İES	İstilik elektrik stansiyası
BMTİP	BMT-nin İnkişaf Proqramı
DBOE	Dəyişən bərpa olunan enerji
GƏMS	Geniş Ərazilər üçün Monitoring Sistemi
DB	Dünya Bankı
KES	Külək elektrik stansiyası

1. GİRİŞ

Bu hesabatda "Azərenerji" ASC tərəfindən hazırlanmış və həyata keçiriləcək Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Planı (MTCP) təqdim edilir. Bu Plan yüksək gərginlikli hava elektrik verilişi xətləri və müvafiq 500/330kV-luq Nəvahi Yarımstansiyasının tikintisini əhatə edən Azərbaycan Bərpa Olunan Enerji Mənbələrinin Şəbəkəyə İntegrasiya Layihəsi (AZURE Layihəsi) üçün hazırlanmışdır. "Azərenerji" ASC (bundan sonra "Azərenerji" və ya "Sifarişçi") AZURE Layihəsi üzrə İcraçı Agentlikdir.

AZURE Layihəsi iki əsas komponentdən ibarət olacaq:

Komponent 1. Abşeron Külək Elektrik Stansiyasının Birləşdirilməsi və Ötürücü Şəbəkəsinin Gücləndirilməsi. Bu komponent (i) 240 MVt gücündə Abşeron Külək Elektrik Stansiyasından (KES) enerjinin təxliyəsi üçün 330 kV-luq ötürücü şəbəkənin tikintisini və (ii) (i) Navahi yarımstansiyasına birləşən 1 GVt dəyişən bərpa olunan enerjinin etibarlı şəkildə N-1 ötürülməsi və (ii) 1,8 GVt dəyişən BOEM-lərin yaradığı dalğalanmaların idarə edilməsi vasitəsilə 500 kV-luq Navahi yarımstansiyasının və onun əlaqəli infrastrukturunun tikilməsi.

Bu komponent aşağıdakılardan ibarətdir:

- Subkomponent 1.1: Abşeron Külək Elektrik Stansiyasının 330 kv-luq şəbəkəyə birləşdirilməsi, o cümlədən: (i) Abşeron Külək Elektrik Stansiyasından Navahi yarımstansiyasına 65 km uzunluğunda bir-dövrəli 330 kV EVXi, (ii) Abşeron Külək Elektrik Stansiyasından Qobu Elektrik Yarımstansiyasına qədər 19 km uzunluğunda təkdövrəli 330 kV EVX, (iii) Navahi yarımstansiyasından Ələt yarımstansiyasına qədər 22 km uzunluğunda iki-dövrəli 330 kV EVX, və (iv) Qobu Elektrik Yarımstansiyasında 330 kv-luq yuvaların genişləndirilməsi.
- Subkomponent 1.2: 500 kV-luq ötürücü şəbəkənin gücləndirilməsi, o cümlədən: (i) Azərbaycan İES yarımstansiyasından Navahi yarımstansiyasına qədər 235 km birdövrəli 500 kV-luq EVX; (ii) Navahi yarımstansiyasının (2xMVA) 500 kV-luq hissəsi üçün avadanlığın təchizatı və quraşdırılması (2x500 MVA) (iii) Abşeron və Azərbaycan İES yarımstansiyalarında 500 kV yuvaların genişləndirilməsi.

Komponent 2: Layihənin icrasına dəstək. Bu komponent layihənin icrasında LİQ-ə dəstək olmaq üçün konsaltinq, bacarıqların artırılması və audit xidmətlərini maliyyələşdirəcək. Məsləhət xidmətləri 1-ci komponentin icrasında LİQ-ə dəstək vermək üçün Texniki Nəzarət Mühəndisindən və layihə məqsədlərinə nail olmaq üçün müvafiq texniki məsləhətçilərdən ibarət olacaq. Bundan əlavə, komponent layihə hesabları üçün kənar audit xidməti xərclərini və enerji sektorunda qadınların bacarıqlarını və karyera perspektivlərini artırmaq məqsədilə əlverişli mühit yaratmaq üçün bacarıqların gücləndirilməsini əhatə edəcək.

Əlaqəli obyektlər. Azərbaycan Hökuməti tərəfindən maliyyələşdirilən "Nəvahi" yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsi və Masdar tərəfindən maliyyələşdirilən Abşeron-Qaradağ Külək Elektrik Stansiyası AZURE layihəsi üçün əlaqəli obyektlərdir; müvafiq olaraq, həmin obyektlər Dünya Bankının Ətraf Mühit və Sosial Çərçivəsinə (ESF) uyğun olmalıdır.

Ətraf Mühitə və Sosial Çərçivə (ƏMSF). Layihə çərçivəsində Ətraf Mühitə və Sosial Təsirlərin Qiymətləndirilməsi (ƏMSTQ)/Ətraf Mühitə və Sosial Təsirlərin İdarəetmə Planı (ƏMSMP), Maraqlı Tərəflərin İştirak Planı (SEP), Köçürmə Siyasəti Çərçivəsi (RPF), Əmək Resurslarının İdarə Edilməsi Prosedurları (LMP) və Ətraf Mühitə və Sosial Öhdəlik Planı (ƏMSP) layihənin yeni iş həcminin təsvirini, təsirlərin qiymətləndirilməsini və yumşaldıcı tədbirləri əks etdirmək məqsədilə yenilənmişdir.

Banka və Biləsuvar GES-ləri üçün ƏMSTQ layihəsi AYİB, AİB və AİİB kimi beynəlxalq maliyyə institutlarının tələblərinə cavab verəcək şəkildə Masdar tərəfindən hazırlanıb. Quşların monitorinqi hesabatını da özündə əks etdirən Abşeron-Qaradağ Külək Elektrik Stansiyası (KES) üçün ƏMSTQ sənədinin layihəsinin Masdar tərəfindən 2025-ci ilin aprel ayında açıqlanması gözlənilir. Bu layihə ƏMSTQ sənədi həmçinin Masdar maliyyəçilərinin (AİB, AYİB və AİİB) ətraf mühit və sosial siyasətlərinə uyğun olacaqdır.

Azərenerji hökumət tərəfindən maliyyələşdirilən infrastruktur üçün milli qanunvericiliyə uyğun olaraq Ətraf Mühitə və Sosial Təsirlərin Qiymətləndirilməsi (ƏMSTQ) hesabatını hazırlamışdır. Dünya Bankının Ətraf Mühitə və Sosial Çərçivəsinin (ƏMSF) tələblərinə uyğunluq ilə bağlı boşluqları müəyyən etmək və korrektiv tədbirlər təklif etmək üçün "Azərenerji" həm dövlət tərəfindən maliyyələşdirilən infrastruktur, həm də Bankə, Biləsuvar GES-ləri, eləcə də Abşeron-Qaradağ KES-də lazımi kompleks araşdırma aparmaq üçün müstəqil beynəlxalq məsləhətçilər cəlb etmişdir. Məsləhətçilər artıq tikintisi davam edən Navahi yarımstansiyası üçün Podratçının ƏMSTQ sənədini və müvafiq ƏMSTQ hesabatlarını nəzərdən keçirmişlər.

Ətraf Mühitin və Sosial Mühafizə üzrə Audit Hesabatı və Korrektiv Fəaliyyət Planı (ESDDR və CAP) 2024-cü ilin dekabrında Dünya Bankına göndərilmişdir və Bank komandasının şərhlərini nəzərə alacaq şəkildə yenidən nəzərdən keçirilir. Nəvahi yarımstansiyasında tikinti işləri ESDDR və CAP-da müəyyən edilmiş korrektiv tədbirlərin icrası şərti ilə davam edir.

2. ƏHATƏ DAİRƏSİ VƏ MƏQSƏDLƏR

Bu sənəd layihə müddətində Şirkətin Siyasətləri və Dünya Bankının tələblərinə uyğun olaraq, "Azərenerji" ASC-nin maraqlı tərəflərlə güclü və konstruktiv əlaqələr qurmaq üçün riayət etməli olduğu prinsipləri, məqsədləri və prosedurları təqdim edir. Maraqlı tərəflərlə konstruktiv iş və davamlı dialoq qabaqcıl işgüzar təcrübələrin və korporativ məsuliyyətin mühüm bir hissəsidir və bərpa olunan ehtiyatların inteqrasiyası üzrə layihələrin, o cümlədən hazırkı layihənin uğuru üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Bu MTCP-nin ümumi məqsədi layihənin bütün mərhələlərində ictimai məlumatların açıqlanması və məsləhətləşməni də əhatə edən maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi proqramını müəyyən etməkdir. MTCP "Azərenerji"-nin maraqlı tərəflərlə necə ünsiyyət quracağını müəyyən edir və insanların layihə və onunla bağlı hər hansı bir fəaliyyətlə bağlı narahatlıqlarını bildirmək, rəy vermək və ya şikayət etmək üçün istifadə edə biləcəyi bir mexanizm təqdim edir. MTCP xüsusilə ən həssas hesab edilən və layihənin faydalarından kənar qalma riski olan qrupların cəlb edilməsinin üsullarını vurğulayır. Bundan əlavə, Plan "Azərenerji"-nin vəzifə və öhdəliklərini, eləcə də cəlb etmə fəaliyyətlərinin necə monitorinq ediləcəyini və hesabat veriləcəyini təsvir edir.

MTCP-nin məqsədləri aşağıdakılardır:

- Layihə ilə bağlı həyata keçirilən fəaliyyətlər barədə maraqlı və təsirə məruz qalan tərəfləri davamlı olaraq məlumatlandırmaq;
- Maraqlı və təsirə məruz qalan tərəflərin layihənin tikinti və istismar fəaliyyətləri ilə bağlı təhlükələr və "Azərenerji" tərəfindən mümkün olduğu qədər təsirləri azaltmaq üçün həyata keçirilən zərərsizləşdirmə tədbirləri barədə məlumatlandırılmasını təmin etmək;
- Podratçılar, xidmət təminatçıları və yerli icmalar arasında potensial mübahisələrin minimallaşdırılması;
- Maraqlı və təsirə məruz qalan tərəflər tərəfindən verilən ilkin səviyyəli məlumatları və onların rəylərini nəzərə almaqla, yerli biliklərin layihənin bütün mərhələlərinə inteqrasiya edilməsi; və
- Tikinti və istismar mərhələlərində yerli işçi qüvvəsinin cəlb edilməsi, gündəlik fəaliyyətlərin pozulması, təhlükəsizlik məsələləri, səs-küy və ya toz səbəbindən yaranan narahatlıqlar və digər ekoloji və sosial amillər kimi məsələlərlə bağlı təsirə məruz qalan tərəflərin narahatlıqlarına vaxtında və səmərəli cavab verilməsi.
- Yerli işçilərin, xüsusilə də layihədən təsirlənənlərin işə götürülməsi.

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesi bütün fəaliyyətləri əhatə edən və "Azərenerji", Podratçılar və Xidmət Təminatçıları tərəfindən uyğun və səmərəli bir proses həyata keçirmək üçün riayət edilməli olan ümumi rəhbər prinsiplərə uyğun olaraq aparılmalıdır. Bu prinsiplər aşağıdakı təqdim olunur:

- **İnklüzivlik:** MTCP maraqlı tərəflərlə əlaqələrdə, o cümlədən qadınlar, həssas və azlıq qruplarının fikirlərinin təmsil olunmasında inklüzivliyi təmin edəcək.
- **Hesabatlılıq:** "Azərenerji" maraqlı tərəflərin rəylərini layihə və ya proqram planına daxil edir və bu barədə maraqlı tərəflərə məlumat verir.
- **Uyğunluq:** "Azərenerji" məlumatları hədəf maraqlı tərəflərin ehtiyaclarına uyğun olaraq asan başa düşülən formatda və dildə təqdim edəcək.

- **Əlaqəlilik:** "Azərenerji" maraqlı tərəflərlə əlaqələrində yerli ənənələrə, adətlərə, dillərə, müddətlərə və qərar qəbul etmə proseslərinə hörmət edəcək.
- **İkitərəflilik:** "Azərenerji" maraqlı tərəflərlə ikitərəfli dialoq quracaq ki, bu da hər iki tərəfə fikirlərini və məlumatları mübadilə etmək, dinləmək, öz fikirlərini ifadə etmək və onlara cavab almaq imkanı verəcək.
- **Proaktivlik:** Maraqlı tərəflərlə əlaqələrdə yaranacaq potensial risklərin qarşısını almaq üçün "Azərenerji" bu riskləri baş verməzdən əvvəl idarə etmək məqsədilə konstruktiv dialoq üçün imkanlar yaratmaqda proaktiv davranacaq.
- **Şəffaflıq:** "Azərenerji" maraqlı tərəflərlə açıq bir proses çərçivəsində, şəffaf məqsədlər, hədəflər, hesabatlılıq, gözləntilər və məhdudiyətlər daxilində əlaqə quracaq. "Azərenerji" layihə fəaliyyətlərinin müvafiq aspektləri barədə maraqlı tərəflərə əhəmiyyətli məlumatlar təqdim edəcək.

Bu prinsiplərə maraqlı tərəflərlə bütün əlaqələr zamanı riayət edilməlidir və onlar layihənin bütün funksiyaları və podratçılarına şamil olunur.

MTCP həmçinin "Azərenerji"-nin layihə boyunca maraqlı tərəflərlə necə əlaqə quracağını müəyyən edir. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi hazırkı layihə kimi layihələrdə mühüm fəaliyyətlərdən biridir, çünki bu, maraqlı tərəflərlə açıq ünsiyyət kanalını yaradır, layihənin əhəmiyyətli təsirlərini maraqlı tərəflərin anlamasını təmin edir və sponsorun yerli gözləntiləri nəzərə almasına və rəyləri layihənin planına daxil etməsinə kömək edir, ümumilikdə isə sağlam və əhatəli bir layihənin həyata keçirilməsinə şərait yaradır.

MTCP ümumi layihə fəaliyyətlərini əhatə edir və potensial ətraf mühit və sosial riskləri olanları prioritetləşdirir. Bununla belə, layihənin resursları vasitəsilə inkişaf imkanlarının həyata keçirilməyə biləcəyi sahələrdə başlanğıc nöqtələr araşdırılacaq.

Alt-layihə və ya əraziyə uyğun səviyyədə cəlb etmə fəaliyyətləri müvafiq fəaliyyətlərin ümumi planı və icrasının bir hissəsi kimi inteqrasiya ediləcək. Alt-layihə fəaliyyətlərinin növündən asılı olaraq gözlənilən cəlb etmə səviyyəsi, yanaşmalar və üsullar aşağıdakı kimi müəyyən edilə bilər: i) siyasətlərin hazırlanması, institusional islahatlar və texniki yardım fəaliyyətləri çərçivəsində potensialın artırılmasında əsas kimi istifadə üçün strateji cəlb etmə və ictimai məsləhətləşmələr və ii) həm təmir-bərpa, həm də yeni tikinti üçün infrastruktur investisiyaları üzrə, konkret yerə uyğun cəlb etmə.

MTCP layihənin gedişində yenilənəcək işçi sənəddir. MTCP-nin bu versiyası planlaşdırma və idarəetmə sənədi olub, Ətraf Mühit və Sosial Sahəyə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi (ƏMSSTQ) prosesi və layihənin bütün mərhələlərində (tikinti, istismar və ləğv etmə mərhələləri) müddətində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə hansı fəaliyyətlərin həyata keçiriləcəyini izah edir. Sonrakı mərhələlərdə bu sənəd planlaşdırılmış görüşlər və digər maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətlərinin siyahısını əks etdirmək üçün yenilənəcək. Faktiki təsirləri ölçmək və proqnozlaşdırmaq məqsədi daşıyan təsirlərin qiymətləndirilməsi prosesi çərçivəsində, maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi layihənin nəzərdə tutulan təsirlərini əks etdirməyə çalışır. Həm Azərbaycan Hökuməti (AH), həm də Dünya Bankı (DB) tərəfindən maliyyələşdirilən hissələr üçün ƏMSSTQ sənədlərinə əsas ekoloji risklər və təsirlərlə (məsələn, hava keyfiyyəti, səs-küy-vibrasiya, torpağa təsir) və sosial risklər və təsirlərlə (xüsusilə yaxınlıqdakı icmalardakı həssas reseptorlar, habelə torpağın alınması, kompensasiyalar, torpaqdan istifadəyə məhdudiyətləri və s.) məşğul olmaq üçün ƏMTSSQ prosesi boyunca, o cümlədən Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlkin Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi, Köçürülmə

Siyasəti üzrə Çərçivə Sənədi (KSC), Əməyin İdarəolunması Proseduru (ƏİP) və Ətraf Mühitə və Sosial Öhdəlik Planında (ƏMSÖP) maraqlı tərəflərin cəlb olunması fəaliyyətlərinin necə həyata keçirildiyini izah edən xüsusi bir fəsil daxildir.

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi və məlumatlandırılmasının prioritetləşdiriləcəyi əsas sahələr aşağıdakılardır:

a. Layihənin fəaliyyətləri ilə əlaqəli potensial mənfi təsirlərin idarə edilməsi.

Bu təsirlərə aşağıdakılar daxildir:

Tikinti zamanı ətraf mühitə **təsirlər** aşağıdakıları əhatə edəcək: (i) müxtəlif növ tikinti tullantılarının yaranması; (ii) tikinti texnikasından yaranan emissiyalar, səs-küy və vibrasiya yaxınlıqdakı icmalara narahatlıq yarada bilər; (iii) layihə sahəsində, giriş yollarında və ƏMSS üzrə yoxlama məqsədləri üçün təsdiq edilmiş əlaqəli obyektlərdə flora və faunaya təsir; (iv) layihə sahəsinin yaxınlığında yerləşən Türyançay Dövlət Qoruğunun və əlaqəli obyektlərin yaxınlığında yerləşən Şirvan Milli Parkının biomüxtəliflik ehtiyatlarına təsir; (v) qüllələrin tikintisi və elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi üçün bitki örtüyünün təmizlənməsi nəticəsində təbii mühitin itirilməsi riskləri; (vi) miqrasiya edən quşların yuvalama, çoxalma və qidalanma sahələrinə, miqrasiya yollarının parçalanması və pozulması; (vii) torpaq işləri nəticəsində həssas bataqlıq və su axarlarına çöküntülərin artması, su ekosistemlərinə və su rejiminə təsir. İstismar zamanı hava elektrik verilişi xətləri miqrasiya edən quşlar üçün toqquşma riski yaradır. Elektrik yarımstansiyalarına və ya elektrik verilişi strukturlarına qonan quşlar elektrik cərəyanı vurma riski ilə qarşılaşa bilər. Bundan əlavə, elektrik verilişi xətləri və transformatorlar kimi digər əlaqəli avadanlıqların elektromaqnit şüalanmasının təsirləri, istehsal dövründə istifadə edilən və boşaldılan suyun istifadəsi və Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizliyi ilə bağlı risklər də mövcuddur. Bununla yanaşı, milli enerji sistemində daha dəyişkən bərpa olunan enerjinin (DBOE) inteqrasiyasını təmin etməyə yönələn Texniki Yardım (TY), DBOE istifadəsinin genişləndirilməsi və Akkumulyator Tipli Enerji Saxlama Sistemlərinin (BESS) istismarı üzrə milli potensialın artırılması ilə bağlı ekoloji aspektlər də mövcuddur.

Potensial sosial risklər və təsirlər aşağıdakılardır: (a) sahə seçimlərindən asılı olaraq əlverişsiz/həssas icmalara mənfi təsirlər; (b) tikinti və istismar mərhələlərində əmək və iş şəraiti ilə bağlı risklər; (c) tikinti və istismar zamanı icma sağlamlığı və təhlükəsizliyi ilə bağlı risklər; (d) işçi qüvvəsinin ölçüsü və cəlbindən asılı olaraq əsasən tikinti mərhələsində cinsi istismar və zorakılıq/seksual qısnama (CİZ/SQ) riskləri; (e) dolanışıq vasitələrinə təsir edən daimi və müvəqqəti torpaqalma və ya servitut məhdudiyətləri; (f) fiziki köçürülmə ilə bağlı risklər; (g) mədəni irslə bağlı risklər; və (h) maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi və şikayətlərin idarə edilməsinin qeyri-adekvatlığı ilə bağlı risklər.

b. Potensial inkişaf imkanlarının artırılması və sosial qəbulun gücləndirilməsi. Layihə yerli icmaların, o cümlədən qadınlar və həssas qrupların, xüsusilə də aztəminatlı ailələrin, yaşlıların, əlilliyi olan insanların iştirakını və layihənin faydalarına çıxışını artırmaq üçün əlavə tədbirlər müəyyən edə bilər. Bunlar aşağıdakılar vasitəsilə nəzərdən keçirilə bilər:

- Yerli məşğulluğun artırılması
- Kəndlərdə yol infrastrukturunun yaxşılaşdırılması
- Elektrik təchizatının etibarlılığının artırılması
- Enerji mənbəyi kimi təmiz enerjini üstün tutan və yaxınlıqdakı icmalar üçün yeni iş yerləri təklif edən yeni bizneslərin yaranması

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASI PLANI

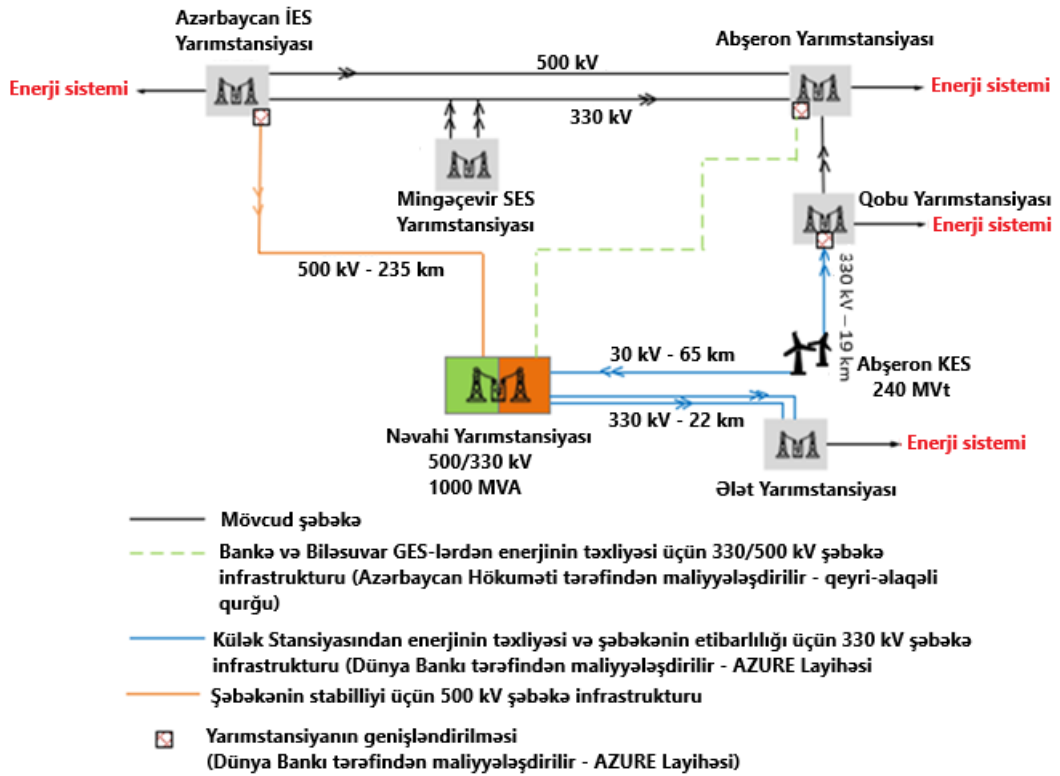
Bütün maraqlı tərəflər bu MTCP-ni nəzərdən keçirməyə və rəy bildirməyə dəvət olunur.

3. LAYİHƏNİN TƏSVİRİ

Layihənin icmalı

AZURE layihəsi bərpa olunan enerjinin inkişafına imkan yaratmaq və Azərbaycanda dəyişən bərpa olunan enerji mənbələrinin (BOEM) inteqrasiyası üçün şəbəkənin sabitliyini təmin etmək məqsədi daşıyır. Daha konkret desək, layihə Abşeron-Qaradağ Külək Elektrik Stansiyasını (KES) 330 kV-luq şəbəkəyə birləşdirəcək və aşağıdakılar üçün ötürücü şəbəkəni gücləndirəcəkdir: (i) Nəvahi yarımstansiyasına qoşulmuş 1 QVt dəyişkən BOEM-lərin etibarlı şəkildə təxliyəsi və (ii) şəbəkənin sabitliyini təmin etmək üçün sistemdə 1,8 QVt dəyişkən BOEM-lərin yaratdığı dalğalanmaların daha təkmil idarə edilməsi.

Şəkil 1: AZURE layihəsinin yenilənmiş iş həcmi və əlaqədar obyektlərin icmalı

Azərbaycan Hökuməti (GOA) Masdar şirkəti ilə tərəfdaşlıq şəklində 1 GVt gücündə dəyişən Bərpa Olunan Enerji Mənbələrini (BOEM) inkişaf etdirməyi planlaşdırır, o cümlədən: (i) 445 MVt gücündə Biləsuvar Günəş Elektrik Stansiyası (ii) 315 MVt-luq Bankə Günəş Elektrik Stansiyası və (iii) 240 MVt-luq Abşeron-Qaradağ Külək Elektrik Stansiyası. İki günəş enerjisi stansiyası üçün Enerji Alınması Müqavilələrinin (PPA) müqavilə müddətlərinə riayət etmək və lazımı qoşulma infrastrukturunun icrasını sürətləndirmək üçün hökumət normal istismar şərtlərində günəş elektrik stansiyalarından enerjinin təxliyəsi üçün tələb olunan minimal infrastrukturun tkintisini maliyyələşdirəcək (aşağıdakı Şəkil 2-ə baxın). Planlaşdırılan infraqurğulara (i) Nəvahıda 330 kV-luq yarımstansiya (ii) Biləsuvar GES-dən Nəvahi yarımstansiyasına 90 km ikidövrəli 330 kV elektrik verilişi xətti (iii) Biləsuvar GES-dən Nəvahi YS-ə 80 km ikidövrəli 330 kV-luq elektrik verilişi xətti. "Nəvahi" yarımstansiyasından "Abşeron" yarımstansiyasına 500 kV-luq elektrik verilişi xətti daxildir.

Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdirilən AZURE layihəsi

Komponent 1. Abşeron Külək Elektrik Stansiyasının Birləşdirilməsi və Ötürücü Şəbəkəsinin Gücləndirilməsi. Bu komponent (i) 240 MVt gücündə Abşeron Külək Elektrik Stansiyasından (KES) enerjinin təxliyəsi üçün 330 kV-luq ötürücü şəbəkənin tikintisini və (ii) (i) Navahi yarımstansiyasına birləşən 1 GVt dəyişən bərpa olunan enerjinin etibarlı şəkildə N-1 ötürülməsi və (ii) 1,8 GVt dəyişən BOEM-lərin yaradığı dalğalanmaların idarə edilməsi vasitəsilə 500 kV-luq Navahi yarımstansiyasının və onun əlaqəli infrastrukturunun tikilməsi.

Komponent 1:

Elektrik verilişi xətləri və yarımstansiya
(i) Nəvahi YS-in 500 kV-luq üçün avadanlığın təchizatı və quraşdırılması
(ii) 500 kV-luq təkdövrəli Azərbaycan İES - Nəvahi YS HX-nin tikintisi - 235 km
(iii) 330 kV-luq təkdövrəli Abşeron-Qaradağ KES - Nəvahi YS HX-nin tikintisi - 65 km
(iv) 330 kV-luq təkdövrəli Abşeron-Qaradağ KES - Qobu ES HX-nin tikintisi - 19 km
(v) 330 kV-luq ikidövrəli Ələt AİZ YS - Nəvahi YS HX-nin tikintisi - 22 km
(vi) "Azərbaycan" İES-də 500 kV-luq yuvanın genişləndirilməsi
(vii) Abşeron YS-də 500 kV-luq genişləndirilməsi
(viii) Qobu ES YS-də 330 kV-luq yuvanın genişləndirilməsi

Komponent 2:

Məsləhət xidmətləri
- Texniki Nəzarət Mühəndisinin cəlb edilməsi (Komponent 1 və BESS)
- Layihə hesablarının xarici auditi (üç illik)

4. NORMATIV-HÜQUQİ BAZA

4.1. Vətəndaşların iştirakı və məlumatların açıqlanması ilə bağlı milli hüquqi tələblər

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi ilə bağlı olaraq, ölkənin əsas qanunu olan Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası vətəndaşların Azərbaycanın siyasi və ictimai həyatında iştirakını təmin edən qanunvericilik prinsipini müəyyən edir və beləliklə, aşağıdakıları təmin edir:

- Vətəndaşların iştirak hüququ Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 54.1-ci maddəsində təsbit edilmişdir - "Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının cəmiyyətin və dövlətin siyasi həyatında maneəsiz iştirak etmək hüququ vardır".
- Məlumat azadlığı – Konstitusiya məlumat almaq hüququnu üç aspektdə təmin edir:
 - i. Maddə 39 (Sağlam ətraf mühitdə yaşamaq hüququ) - "Hər kəsin ətraf mühitin əsl vəziyyəti haqqında məlumat toplamaq və ekoloji hüquqpozma ilə əlaqədar onun sağlamlığına və əmlakına vurulmuş zərərin əvəzini almaq hüququ vardır";
 - ii. Maddə 50 (Məlumat azadlığı) - Hər kəsin istədiyi məlumatı qanuni yolla axtarmaq, əldə etmək, ötürmək, hazırlamaq və yaymaq azadlığı vardır. Kütləvi informasiyanın azadlığına təminat verilir. Kütləvi informasiya vasitələrində, o cümlədən mətbuatda dövlət senzurası qadağandır.
 - iii. 57-ci maddənin 1-ci bəndi vətəndaşlara dövlət orqanlarına müraciət etmək hüququ verir.

“Vətəndaşların müraciətləri haqqında” 2015-ci il 30 sentyabr tarixli 1308-IVQ nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Qanuna əsasən, hər bir vətəndaşın dövlət və bələdiyyə orqanlarına, dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan hüquqi şəxslərə yazılı və ya şifahi müraciət etmək hüququ vardır və bu müraciətlər Ombudsmana müraciətdən və ya məlumat sorğularından fərqli prosedura malikdir və anonim ola bilməz.

“İnformasiya əldə etmək haqqında” 2005-ci il 30 sentyabr tarixli Azərbaycan Respublikasının Qanunu.

Bu Qanun, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 50-ci maddəsi ilə təsbit olunmuş məlumat əldə etmək hüququnun sərbəst, maneəsiz və hamı üçün bərabər şərtlərlə təmin edilməsinin hüquqi əsaslarını müəyyənləşdirir. Hər kəs özü birbaşa və ya nümayəndəsi vasitəsilə informasiya sahibinə müraciət etmək, informasiyanın növünü və əldə etmə formasını seçmək hüququna malikdir.

“İctimai iştirakçılıq haqqında” 816-IVQ nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu (22 noyabr 2013-cü il).

Bu qanun, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 49-cu maddəsinə (Sərbəst toplaşmaq azadlığı) uyğun olaraq vətəndaşların dövlət idarəetməsinin həyata keçirilməsində iştirakını tənzimləyir və bunun üçün hüquqi çərçivəni təmin edir. Qanun, ictimai iştirakın aşağıdakılardan ibarət olduğunu nəzərdə tutur:

- Dövlət və cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrində dövlət siyasətinin hazırlanmasında və həyata keçirilməsində, ümumdövlət və yerli səviyyədə qərarların qəbulunda iştirak;
- Mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyətinə ictimai nəzarətin təşkilində iştirak;
- Vətəndaş cəmiyyəti institutlarının dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarının ictimaiyyətlə məsləhətləşməsi prosesində və ictimai rəyin öyrənilməsində (İctimai Şuralar vasitəsilə) iştirakı.

Qanun aşağıdakı ictimai iştirakçılıq formalarını nəzərdə tutur:

- Mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları, yerli özünüidarəetmə orqanları yanında İctimai Şuralar,
- İctimai əhəmiyyətli qərarların qəbulu zamanı ictimai müzakirələr;
- Hüquqi aktların layihələrinə, dövlət və cəmiyyət həyatının ayrı-ayrı məsələlərinə dair ictimai dinləmələr;
- İctimai rəyin öyrənilməsi;
- Hüquqi aktların layihələrinin ictimai müzakirəsi;
- Vətəndaş cəmiyyəti institutlarının hüquqi aktların layihələrinə dair rəylərinin öyrənilməsi məqsədilə yazılı məsləhətləşmələr.

Qeyd olunan qanunvericilik aktları ilə yanaşı, Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq, ətraf mühitə və sosial sahəyə təsirin qiymətləndirilməsi prosesi məlumatların açıqlanması və maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətlərini də əhatə etməlidir.

"Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi haqqında" Qanun (ƏMTQ Qanunu, 2018-ci il) Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsinin əhatə dairəsi, qiymətləndirilmə proseduru və öhdəlikləri, həmçinin ətraf mühitin qiymətləndirilməsi zamanı ictimai məsləhətləşmə və məlumatların açıqlanması tələblərini əhatə edir.

Qanuna əsasən, Sifarişçi (İcraçı təşkilat) nəzərdə tutulan layihənin həyata keçirildiyi ərazidə yaşayan əhalini və ictimaiyyəti fəaliyyətə başlamazdan əvvəl media və ictimai dinləmələr vasitəsi ilə məlumatlandırılmalı və ƏMTQ-nin nəticələri ilə tanış etməlidir (Maddə 12.1.4).

Sifarişçi fiziki və hüquqi şəxslərlə, habelə əmlak mülkiyyətçiləri ilə "İctimai iştirakçılıq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, ictimai dinləmələr keçirməlidir (Maddə 4.10). ƏMTQ sənədinə ictimai dinləmələrə və müzakirələrə dair məlumatlar daxil edilməlidir (Maddə 5.3.13).

Qanun həmçinin, bələdiyyələrin ictimai dinləmə fəaliyyətlərinə dair öhdəliklərini də müəyyənləşdirir (Maddə 11). Belə ki, layihə (yaxud nəzərdə tutulan fəaliyyət) bələdiyyənin ərazisində həyata keçirildikdə, müvafiq bələdiyyə həmin layihəyə dair ƏMTQ-nin həyata keçirilməsində iştirak etməli və ƏMTQ sənədinin hazırlanması üçün tələb olunan zəruri məlumatları təqdim etməlidir.

Bununla yanaşı, bələdiyyələr fiziki və hüquqi şəxslərin, daşınmaz əmlak mülkiyyətçilərinin, habelə digər maraqlı tərəflərin (qeyri-hökumət təşkilatları, vətəndaşların təşəbbüs qrupları və bələdiyyələrin məhəllə komitələri və s.) müraciətinə əsasən ictimai dinləmələrdə iştirakına kömək etməlidir. Bundan əlavə, fiziki şəxslər və vətəndaş

cəmiyyəti institutları ƏMTQ ilə bağlı ictimai dinləmələrin keçirilməsini sifarişçidən və planlaşdırıcı orqandan tələb etmək hüququna malikdir (Maddə 13.2.2).

Bundan əlavə, fiziki şəxslər və vətəndaş cəmiyyəti institutları ƏMTQ ilə bağlı ictimai dinləmələrin keçirilməsini sifarişçidən və planlaşdırıcı orqandan tələb etmək hüququna malikdir (Maddə 13.2.2).

Oxşar şəkildə, "Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında" Qanunun (2010-cu il) 15-ci maddəsi sosial təsirlərlə bağlı ictimai iclasların keçirilməsini tələb edir. İctimai iclaslar torpağı alan orqan tərəfindən təşkil edilməli və sənədləşdirilməlidir. Bu iclasların məqsədi, təklif olunan layihə ilə bağlı yerli sakinlər, maraqlı şəxslər və ya təşkilatın nümayəndəsi tərəfindən edilən bəyanat və ya etirazları dinləmək və qeyd etmək və alternativ təklifləri müzakirə etmək, eləcə də cəmiyyəti şikayətlərin baxılması prosesi və digər əlaqəli məsələlər barədə məlumatlandırmaqdır.

Qanunda, həmçinin torpaqların alınması və köçürülmə ilə bağlı məlumatların və sənədlərin ictimai məsləhətləşmələr və rəsmi elanlar vasitəsilə açıqlanması tələbinə də yer verilir. Xüsusilə, 14-cü maddə alan orqanın təsirə məruz qalmış torpaq/əmlak haqqında rəsmi elanı təsirə məruz qalmış torpaqların yerləşdiyi ərazidə yaymasını və bu elanın təsirə məruz qalan şəxslərə çatdırılması üçün bütün tədbirləri görməsini tələb edir.

Yuxarıda qeyd olunan qanunvericilik aktları, ümumi vətəndaşların ictimai maraq doğuran məsələlərdə iştirakını təmin etmək baxımından müsbət addımlar hesab olunur. Bununla belə, Azərbaycanda "Ətraf mühitlə bağlı qərarların qəbulunda ictimai iştirakçılıq" haqqında aparılan bir tədqiqatda aşağıdakılar müşahidə edilib:

- İctimai ekoloji ekspertizaya (İEE) istinad edilməsinə baxmayaraq, "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" Qanun, ictimai iştirakçılıq prosesi ilə qərar qəbul etmə arasında heç bir əlaqə yaratmır, yalnız "İctimai ekoloji ekspertiza rəyi tövsiyə və məlumat xarakteri daşıyır" ifadəsini göstərir.
- Qanunvericilik və normativ-hüquqi bazada ətraf mühit məsələlərinə dair ictimai dinləmələrin keçirilməsi üçün aydın prosedurların olmadığı müşahidə olunur.
- Tədqiqat, həmçinin, tövsiyə edir ki, bu boşluqlar mövcud qanunvericilik və normativ-hüquqi bazanın Orxus Konvensiyasına uyğunlaşdırılması üçün onlara əlavə baxış keçirilməsini və inkişaf etdirilməsini tələb edir.

Növbəti addım olaraq, "Azərenerji" yuxarıda qeyd olunan müvafiq qanunvericilik aktlarını və qeydləri nəzərə almalı və vətəndaşların iştirakı və məlumatların açıqlanması ilə bağlı hüquqi tələblərə əməl edilməsini təmin etməlidir.

4.2. Beynəlxalq standartlar

Dünya Bankının maraqlı tərəflərin cəlb olunmasına dair tələbləri

Dünya Bankının Ətraf Mühit və Sosial Çərçivəsi (ƏMSC) 2018-ci il oktyabrın 1-dən qüvvəyə minib. Bu Çərçivə, "Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması və Məlumatların Açıqlanması" adlı Ətraf Mühit və Sosial Standart (ƏMSS) 10-u əhatə edir və "Borcalan və layihənin maraqlı tərəfləri arasında açıq və şəffaf əlaqələrin qurulmasının əhəmiyyətini qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin vacib elementi" kimi qəbul edir ƏMSS 10, maraqlı tərəflərin səmərəli şəkildə cəlb edilməsinin layihələrin ətraf mühit və sosial dayanıqlılığını

¹https://www.academia.edu/44606336/Public_Participation_in_Environmental_Decision_making_The_case_of_Azerbaijan

əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırma, layihənin qəbulunu artırma və layihənin uğurlu formada hazırlanmasına və həyata keçirilməsinə əhəmiyyətli töhfə verə biləcəyini vurğulayır. ƏMSSÇ və ƏMSS 10-da müəyyən edildiyi kimi, maraqlı tərəflərin cəlb olunması layihə müddətində davam edən inklüziv bir prosesdir. Düzgün tərtib edildiyi və həyata keçirildiyi halda, bu proses layihənin ətraf mühit və sosial risklərinin uğurla idarə edilməsi üçün vacib olan güclü, konstruktiv və həssas münasibətlərin inkişafına dəstək verir. ƏMSS 10-un əsas elementləri bunlardır:

- Maraqlı tərəflərin cəlb olunması layihənin hazırlanma prosesinin erkən mərhələsində başladığında daha səmərəli olur və layihə ilə bağlı ilkin qərarların, layihənin qiymətləndirilməsi, idarə olunması və monitorinqinin ayrılmaz hissəsidir.
- Borcalanlar layihənin hazırlanması prosesinin mümkün qədər erkən mərhələsində başlayaraq, layihənin bütün mərhələləri boyunca maraqlı tərəflərlə əlaqə yaradacaq və bu əlaqə, layihənin planı barədə maraqlı tərəflərlə konstruktiv məsləhətləşmələrin aparılmasına imkan verəcək vaxt çərçivəsində həyata keçiriləcəkdir. Maraqlı tərəflərin cəlb olunmasının xarakteri, əhatə dairəsi və tezliyi, layihənin xarakterinə, miqyasına və onun potensial riskləri və təsirlərinə mütənəsb olacaq.
- Borcalanlar bütün maraqlı tərəflərlə konstruktiv məsləhətləşmələr aparacaq. Borcalanlar maraqlı tərəflərə vaxtında, müvafiq, başa düşülən və əlçatan məlumatlar verəcək və onlarla manipulyasiya, müdaxilə, məcburiyyət, ayrı-seçkilik və təzyiq olmadan, mədəni dəyərlərə uyğun şəkildə məsləhətləşmələr aparacaqlar.
- Maraqlı tərəflərin cəlb olunma prosesi bu ƏMSS-də daha ətraflı şəkildə göstəriləndiyi kimi aşağıdakı mərhələləri əhatə edəcək: (i) maraqlı tərəflərin müəyyənləşdirilməsi və təhlili; (ii) maraqlı tərəflərlə necə əlaqə qurulacağına planlaşdırılması; (iii) məlumatların açıqlanması; (iv) maraqlı tərəflərlə məsləhətləşmə; (v) şikayətlərə baxılması və cavablandırılması; və (vi) maraqlı tərəflərə hesabatvermə.
- Borcalan ətraf mühit və sosial qiymətləndirmənin bir hissəsi olaraq, maraqlı tərəflərin cəlb olunmasına dair sənədləşdirilmiş qeydi saxlayacaq və açıqlayacaq. Bu qeyd, məsləhətləşmə aparılan maraqlı tərəflərin təsviri, alınan rəylərin xülasəsi və bu rəylərin necə nəzərə alındığına dair qısa izahat və ya nəzərə alınmama səbəblərini əhatə edəcəkdir.

ƏMSS 10-un 21-ci bəndi, konstruktiv məsləhətləşmələrin vacibliyini vurğulayaraq, "maraqlı tərəflərə layihə riskləri, təsirləri və təsirlərin yüngülləşdirilməsi tədbirləri barədə fikirlərini bildirmək imkanı verəcək və Borcalanın onları nəzərdən keçirməsinə və cavablandırmasına imkan verəcək şəkildə aparılacağını" önə çəkir. ƏMSS 10-un 21-ci bəndi "konstruktiv məsləhətləşmə"ni ikitərəfli proses kimi izah edir, belə ki:

- (a) Layihə təklifinə dair ilkin fikirləri toplamaq və layihə planı üçün əsas formalaşdırmaq üçün layihənin planlaşdırılması prosesinin erkən mərhələsində başlayır;
- (b) Xüsusilə, layihə planı üçün əsas formalaşdırmağın və maraqlı tərəfləri ətraf mühit və sosial risklərin və təsirlərin müəyyən edilməsi və təsirlərin yüngülləşdirilməsi prosesinə cəlb etməyin bir yolu kimi maraqlı tərəflərin rəylərinin davamlı olaraq toplanmasını təşviq edir, (məsələlərin, təsirlərin və imkanların mahiyyəti inkişaf etdikcə);
- (c) Risklər və təsirlər meydana gəldikcə davamlı olaraq həyata keçirilir;
- (d) Maraqlı tərəflərlə konstruktiv məsləhətləşmələrin aparılmasına imkan verən vaxt

çərçivəsində mədəni baxımdan uyğun formatda, müvafiq yerli dil(lər)də və maraqlı tərəflər üçün başa düşülən şəkildə, müvafiq, şəffaf, obyektiv, konstruktiv və asanlıqla əlçatan məlumatların əvvəlcədən açıqlanmasına və yayılmasına əsaslanır;

- (e) Rəyləri nəzərə alır və onları cavablandırır;
- (f) Layihənin təsirinə məruz qalan bütün tərəflərlə fəal və inklüziv əlaqələri dəstəkləyir;
- (g) Xarici manipulyasiya, müdaxilə, məcburiyyət, ayrı-seçkilik və təzyiq olmadan həyata keçirilir;
- (h) Borcalan tərəfindən sənədləşdirilir və açıqlanır.

5. MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASININ BU GÜNƏ QƏDƏRKİ VƏZİYYƏTİ

"Azərenerji" ASC-ni istiqamətləndirən Energetika Nazirliyi Layihə ilə əlaqəli müxtəlif maraqlı tərəflərlə davamlı əlaqələrə və açıq kommunikasiya kanallarına malikdir.

Bu MTCP artıq yaradılmış və/yaxud bu günə qədər cəlbətməyə məsul qurumlar tərəfindən icra olunan mövcud cəlbətmə fəaliyyətlərinə əsaslanır. Bu cəlbətmə fəaliyyətlərinə aşağıdakılar daxildir:

- Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlkin Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının məzmunu və ƏMSSTQ üçün texniki tapşırığın müzakirəsi üçün ETSN-in Dövlət Ekoloji Ekspertiza Agentliyinə (DEEA) məktub ünvanlanmışdır
- DEEA sədrinin müavini və aidiyyəti işçilərlə görüş keçirilmiş, Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlkin Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının məzmunu və hava xətlərinin trassaları auditoriyaya təqdim olunmuş və qaldırılan məsələlər LİQ üzvləri tərəfindən müvafiq olaraq cavablandırılmışdır
- Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinə (DTXK) layihənin əhatə etdiyi 8 hava xəttinin təklif olunan trassaları boyunca torpaq mülkiyyətinin statusu ilə bağlı kadastr məlumatlarının təqdim edilməsi üçün məktubla müraciət edilmişdir.
- 1980-ci illərdə "Azərenerji" ASC-yə atom elektrik stansiyasının tikintisi üçün verilmiş köhnə sovet tipli torpaq hüququ sənədi əsasında "Nəvahi" yarımstansiyasının təyin olunmuş ərazisinə yeni formatda (milli) torpaq sahəsinə mülkiyyət hüququ sənədinin təqdim edilməsi müraciəti ilə Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinə (DTXK) məktub göndərilmişdir.
- Layihə üzrə hava xətləri üçün tələb olunan məlumatların təqdim edilməsi üçün trassaları müzakirə etmək və prioritetləri müəyyənləşdirmək üçün DTXK-nin rəhbərliyi ilə görüş keçirilmişdir.
- Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisinə hava xətlərinin nəzərdə tutulan trassaları üzrə mövcud məlumatlar və mədəni irs obyektlərinin siyahısının təqdim edilməsi üçün məktubla müraciət edilmişdir.
- "Azərenerji" layihənin əhatə etdiyi rayonlar üzrə dəmir yolu xətlərinin hava xətləri ilə kəsişməsi ilə bağlı texniki şərtlərin alınması üçün Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinə müraciət etmişdir. Müvafiq texniki şərtlər Agentlik tərəfindən təmin edilmiş və hava xətlərinin layihələndirilməsində baxılması üçün layihələndirmə qrupuna ötürülmüşdür.
- "Azərenerji" layihənin əhatə etdiyi rayonlar üzrə dəmir yolu xətlərinin hava xətləri ilə kəsişməsi ilə bağlı texniki şərtlərin alınması üçün Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinə müraciət etmişdir. Müvafiq texniki şərtlər Agentlik tərəfindən təmin edilmiş və hava xətlərinin layihələndirilməsində baxılması üçün layihələndirmə qrupuna ötürülmüşdür.
- "Azərenerji" layihənin əhatə etdiyi rayonlar üzrə hava xətlərinin çay və kanallar üzərindən keçməsi ilə bağlı texniki şərtlərin alınması üçün Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinə müraciət etmişdir. Müvafiq texniki şərtlər Agentlik tərəfindən təmin edilmiş və hava xətlərinin layihələndirilməsində baxılması üçün layihələndirmə qrupuna ötürülmüşdür.
- "Azərenerji" layihənin əhatə etdiyi rayonlar üzrə dəmir yolu xətlərinin hava xətləri ilə kəsişməsi ilə bağlı texniki şərtlərin alınması üçün "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-yə müraciət etmişdir. Müvafiq texniki şərtlər "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC tərəfindən təmin edilmiş və hava xətlərinin layihələndirilməsində baxılması üçün layihələndirmə qrupuna ötürülmüşdür.

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASI PLANI

- "Azərenerji" layihənin əhatə olunduğu regionlar üzrə neft və qaz boru kəmərlərinin hava xətləri ilə kəsişməsi üçün texniki şərtlərin alınması ilə bağlı SOCAR-a müraciət etmişdir. Müvafiq texniki şərtlər SOCAR tərəfindən təmin edilmiş və hava xətlərinin layihələndirilməsində baxılması üçün layihələndirmə qrupuna ötürülmüşdür.
- "Azərenerji" layihənin əhatə olunduğu regionlar üzrə neft və qaz boru kəmərlərinin hava xətləri ilə kəsişməsi üçün texniki şərtlərin alınması ilə bağlı BP-a müraciət etmişdir. Müvafiq texniki şərtlər BP tərəfindən təmin edilmiş və hava xətlərinin layihələndirilməsində baxılması üçün layihələndirmə qrupuna ötürülmüşdür.
- Nəvahi yarımstansiyası/əlaqədar hava xətlərinin tikintisi ilə bağlı məlumatlandırma və narahatlıq doğuran məsələlərin müzakirəsi və ilkin məlumatların toplanması məqsədilə Nəvahi kənd bələdiyyəsinin sədri ilə görüş keçirilmişdir.

Maraqlı tərəflərə ünvanlanmış bütün məktublar hələlik müvafiq qurumlar tərəfindən lazımınca cavablandırılıb və cavablar layihə HX-lərinin trassalarının layihələndirilməsində vacib rol oynayıb.

6. MARAQLI TƏRƏFLƏRİN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ

Maraqlı tərəflər Layihənin nəticələri və effektivliyinə təsir göstərə bilən və ya onların təsirinə məruz qalan və ya onlara qanuni marağı olan şəxslər və ya qruplardır. Bəzi maraqlı tərəflər, məsələn, icazənin verilməsinə cavabdeh olan hökumət orqanları və Layihəyə yaxın olan yerli icmalar məlumdur. Bununla belə, maraqlı tərəflərin ilkin müəyyənləşdirilməsində birbaşa cəlb olunmayan digər qrupların, təşkilatların və fərdi şəxslərin əhatə edilməsi nəzərdə tutulur. Məsələn, səhiyyə mütəxəssisləri və pedaqoqlar Layihənin işlənilib hazırlanmasında bilavasitə iştirak etməyə bilərlər, lakin onlar mövcud icma və sosial-iqtisadi dinamika ilə tanışdırlar və təsirin təhlilinin keyfiyyətini yaxşılaşdırmağa kömək edə bilərlər. Bu cür məsləhətləşmə həm də təsirlərin yumşaldılması və sosial investisiyaların mövcud təşəbbüslərlə əlaqələndirilməsini təmin etməyə də kömək edir. Hökumət və yerli sakinlərlə məhdudlaşmadan digər maraqlı tərəflərin müəyyən edilməsi Layihənin işlənilib hazırlanmasında geniş spektrli maraqların və rəylərin nəzərə alınması ehtimalını artırır.

"AZURE" Layihəsində layihənin hər bir komponenti üzrə aşağıdakı maraqlı tərəflər müəyyənləşdirilmiş və təhlil edilmişdir. Bu maraqlı tərəflərə təsirə məruz qalan tərəflər (6.1-ci bölmədə müəyyən edilən), digər maraqlı tərəflər (6.2-ci bölmədə müəyyən edilən) və əlverişsiz vəziyyətdə olan/həssas fərdlər və ya qruplar (6.3-cü bölmədə müəyyən edilən) daxildir

6.1. Təsirə məruz qalan tərəflər

Təsirə məruz qalan tərəflərə yerli icmalar, icma üzvləri və Layihənin birbaşa təsirlərinə məruz qala biləcək digər tərəflər daxildir.

Siyasət səviyyəsində olan islahatlar, əsas proseslərin inklüziv olmasını və yaxşı idarəçilik prinsipləri, o cümlədən şəffaflıq, məlumatların açıqlanması və maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi və iştirakı ilə istiqamətləndirilməsini təmin etmək üçün bütün səviyyələrdə daha geniş maraqlı tərəfləri əhatə edəcək. Sahə üçün spesifik olan investisiyalar, məsələn, tikinti işləri, yerli icmaların iştirakı ilə həyata keçirilməli və təsirlərin və yüngülləşdirici tədbirlərin başa düşülməsi üçün layihədən təsirlənən insanların, o cümlədən həssas qrupların fikirləri öyrənilməlidir.

Geniş mənada müəyyən edildikdə, təsirə məruz qalan tərəflər aşağıdakıları ehtiva edə bilər:

Cədvəl 1: Bütün Layihə üzrə Təsirə Məruz Qalan Tərəflər (LTMQT-lər)

Maraqlı tərəflərin əsas qrupu	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Hava xətləri trassaları boyunca mülkiyyət sahibləri	Xüsusi torpaq mülkiyyətçiləri
	Torpağı və ya əmlakı tikinti işlərinin təsirinə məruz qala biləcək dövlət və özəl torpaqların mülkiyyətçiləri (kənd, rayon və ya respublika səviyyəsində)
	Mülkiyyətində torpaqlar olan təşkilatlar (dini, sosial-vətəndaş və digər qruplar)

Maraqlı tərəflərin əsas qrupu	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Layihənin həyata keçirildiyi ərazilərdə yaşayan insanlar	Hazırkı layihə çərçivəsində layihənin təsirinə məruz qalan tərəflərin (LTMQT) ikinci əsas kateqoriyası elektrik verilişi xətti istiqaməti, giriş-çixış yolları və nəzərdə tutulan yarımstansiyaların yaxınlığında yaşayan insanlardan ibarət olacaq. Bu LTMQT-lər, güman ki, layihədə istifadə olunan ağır nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti, tikintinin təsirləri və s. nəticəsində yaranan narahatlıqların təsirinə məruz qalsa da, layihə ilə bağlı məşğulluq imkanlarından da yararlanı bilər.
Bələdiyyə və kənd nümayəndələri	Mühüm LTMQT-lərin üçüncü kateqoriyası kənd nümayəndəlikləri olacaqdır. Onlar rayon icra hakimiyyəti başçısının nümayəndəsi tərəfindən təmsil edilir.
Layihə ərazisində yerləşən və layihənin müsbət və ya mənfi təsir göstərə biləcəyi biznes müəssisələri	Restoranlar və ictimai iaşə obyektləri
	Mağazalar
	Avtoyuma məntəqələri
	Fərdi məhsullar
	Turistlər üçün kiçik özəl mehmanxanalar
	(Fermərlərin) bazarları (həm rəsmi, həm də qeyri-rəsmi ticarətçilər)
Layihənin müsbət və ya mənfi təsir göstərə biləcəyi və hədəf rayonlarda yerləşən biznes müəssisələri	Digər xidmətlər
	Sakinlər və icma üzvləri
	(Fermərlərin) bazarları (həm rəsmi, həm də qeyri-rəsmi ticarətçilər)
	Restoranlar
	Digər xidmətlər

6.2. Digər maraqlı tərəflər

Digər maraqlı tərəflər (DMT-lər) layihədə marağı ola biləcək, layihənin təsirləri, təsirlərin yüngülləşdirilməsi mexanizmləri və faydaları ilə bağlı müxtəlif narahatlıqlara və prioritetlərə malik ola biləcək və fərqli və ya ayrı-ayrı iştirak formaları tələb edə biləcək şəxslərdir (ƏMSS 10. 5 və 11-ci bəndlər). Ümumiyyətlə, bunlar layihənin həyata keçirilməsinə təsir etmək və qərar qəbul etmək imkanına malik olan və/və ya layihədə marağı ola biləcək insanlar, sosial qruplar və təşkilatlardır. Bu qrupa layihədən faydalana biləcək dövlət qurumları, qeyri-hökumət təşkilatları (QHT-lər) və özəl biznes müəssisələri daxildir. AZURE-un hər üç komponentinin aşağıda göstərilən eyni digər maraqlı tərəfləri (DMT-lər) ehtiva etməsi nəzərdə tutulur:

Cədvəl 2: "AZURE" layihəsi üzrə digər maraqlı tərəflər

Maraqlı tərəflərin əsas qrupu	Layihənin maraqlı tərəfi
Nazirliklər və dövlət qurumları	Energetika Nazirliyi
	"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC
	Mədəniyyət Nazirliyi
	Dövlət Turizm Agentliyi
	Maliyyə Nazirliyi
	İqtisadiyyat Nazirliyi
	Fövqəladə Hallar Nazirliyi
	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
	Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi
	Rayon İcra Hakimiyyətləri
	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında İctimai Şura
	"EkoSfera" Ekoloji-Sosial Mərkəz İctimai Birliyi
"İlk növbədə ətraf mühitin mühafizəsi" Koalisiyası	
Vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları	Yerli QHT-lər, Sosial İqtisadiyyat Təşkilatları Həmkarlar İttifaqı, fondlar; sosial müəssisələr; kooperativlər və kredit ittifaqları.
Layihələrin hazırlanması ilə məşğul olan digər qurumlar Beynəlxalq QHT-lər və icraçı təşkilatlar	Layihələrin hazırlanması ilə məşğul olan digər qurumlar, Beynəlxalq QHT-lər və icraçı təşkilatlar (məsələn, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı (BMTİP), Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GIZ), BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı (FAO) və s.)

6.3. Əlverişsiz/həssas vəziyyətdə olan fərdlər və ya qruplar

Əlverişsiz/həssas vəziyyətdə olan fərdlər və ya qruplar öz narahatlıqlarını ifadə etmək imkanına və ya layihənin təsirlərini başa düşmək üçün potensiala malik olmaya və beləliklə, maraqlı tərəflərin cəlb olunması prosesindən və layihənin faydalarından kənar qala biləcək şəxslərdir.

Bu layihə çərçivəsində həssas qruplara aşağıdakılar daxil ola bilər: (i) qadınlar: ailə başçısı qadın olan ailələr üçün məşğulluq imkanlarını nəzərə almaq; ödənişsiz qayğı işləri ilə məşğul olan qadınların iştirak edə bilməsi üçün onlayn və əyani sorğular və digər iştirak yönümlü fəaliyyətlər tərtib etmək; icmadakı əyani iştirak yönümlü fəaliyyətlər üçün uşağa qulluq, nəqliyyat və təhlükəsizlik şərtlərini nəzərə almaq; layihə ilə bağlı potensial olaraq təcrid edilmə və risklərə qarşı xüsusilə həssas olan qadın və qız qrupları da daxil olmaqla, qadınların və qızların sərbəst və əlverişli iştirakına imkan verən gender sequeqasiyalı məsləhətləşmələri və digər yanaşmaları təşviq etmək; qadın təşkilatları, o cümlədən zərərçəkmiş şəxslərin hüquqlarını müdafiə edən təşkilatlarla məsləhətləşmək; (ii) Yaşlılar

və mövcud tibbi sağlamlıq problemləri olan şəxslər: xüsusi ehtiyaclar haqqında məlumatlar hazırlamaq və onların nə üçün daha çox risk altında olduqlarını və onlara qayğı göstərmək üçün hansı tədbirlərin görülməyini izah etmək; mesajları xüsusi yaşayış şəraitləri (qocalar evi daxil olmaqla) və sağlamlıq vəziyyətlərinə uyğunlaşdırmaq və onları həyata keçirilə biləcək formada təqdim etmək; ailə üzvlərinə yönəlmiş tədbirlər həyata keçirmək; (iii) Əlilliyi olan şəxslər: əlilliyi olan şəxsləri müəyyənləşdirmək, onların icma məsləhətləşmələrində iştirak etməklə bağlı məhdudiyyətlərini qiymətləndirmək və onların konstruktiv iştirakını təmin etmək; icma məsləhətləşmələrində iştirak edə bilməyən hərəkət məhdudiyyəti olan və ya digər məhdudiyyətləri olan şəxsləri müəyyənləşdirmək və onların səslərinin eşidilməsini təmin etmək üçün birbaşa evlərini ziyarət etmək; (iv) Məcburi köçkünlər (MK): MK-ların icma məsləhətləşmələrində iştirak etməklə bağlı xüsusi ehtiyaclarını qiymətləndirmək, MK-ların layihə fəaliyyətləri barədə məlumatlı olmasını və icma məsləhətləşmələrinə qatılmaq və layihənin faydalarından bərabər şəkildə yararlanmaq imkanlarının olmasını təmin etmək.

Layihənin təsirinə məruz qalan icmalarda yaşayan həssas qruplar müvafiq qaydada əlavə edilə, daha dəqiq şəkildə təsdiqlənə və onlarla xüsusi vasitələrlə məsləhətləşmə aparıla bilər. Bu qrupların iştirakını təmin etmək üçün yanaşmalar və/və ya tərəfdaş kimi cəlb edilə biləcək təmsilçi təşkilatlar da layihənin erkən icra mərhələsində müəyyən ediləcək. Layihə bu qrupların layihə ilə bağlı məlumat almasını, onlarla məsləhətləşməni və layihədə iştirak etmək və öz fikirlərini və narahatlıqlarını ifadə etmək vasitələrinə malik olmasını təmin etmək üçün diferensiallaşdırılmış tədbirləri özündə birləşdirəcək. Layihə çərçivəsində həyata keçiriləcək iştirak metodlarının təsviri aşağıdakı bölmələrdə təqdim edilir.

7. MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

7.1. Ümumi iştirak prinsipləri

Maraqlı tərəflərə vaxtında, müvafiq, başa düşülən və əlçatan məlumatlar verilməli və onlarla manipulyasiya, müdaxilə, məcburiyyət, ayrı-seçkilik və ya təzyiq olmadan, mədəni dəyərlərə uyğun şəkildə məsləhətləşmələr aparılmalıdır.

Aşağıdakı ümumi prinsiplər maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi ilə bağlı fəaliyyətləri tənzimləyəcək

7.1.1. Layihənin təsirinə məruz qalan icmalarda insanların potensialının artırılması

Maraqlı tərəflərin konstruktiv iştirakını asanlaşdırmaq üçün təhsil və potensialın artırılması ilə bağlı fəaliyyətlər həyata keçiriləcək. Layihədən təsirlənən icmalarda yaşayan insanların "Azərenerji"-yə məxsus obyektlərdə işlə təmin olunmaları üçün məşğulluq və peşə bacarıqları üzrə kurslar keçiriləcək. Oxşar təlim sessiyaları artıq Azərbaycanın digər bölgələrində də keçirilib.

7.1.2. Həssas qrupların iştirakının təmin edilməsi

Həssas qruplar cins, etnik mənsubiyyət, yaş, fiziki və ya zehni əlillik, iqtisadi əlverişsizlik və ya sosial statusuna görə Layihədən başqalarından fərqli və ya özünəməxsus şəkildə təsirlənən şəxslər kimi xarakterizə edilə bilər. Beynəlxalq qabaqcıl təcrübə, layihənin mənfi təsirlərinə və risklərinə qarşı xüsusilə həssas olan fərdlərin və ya qrupların məsləhətləşmə prosesində iştirakının dəstəklənməsini təşviq edir. Həssas maraqlı tərəf qruplarının ƏMSSTQ prosesində və layihənin həyata keçirildiyi müddətdə konstruktiv iştirakını təmin etmək üçün aşağıdakı tədbirlər həyata keçiriləcək:

- Maraqlı tərəflərin davamlı müəyyənləşdirilmə prosesində "Azərenerji" əlverişsiz və ya həssas vəziyyətdə olan şəxsləri və ya qrupları müəyyən edəcək; və
- Əməkdaşlar həssas vəziyyətdə olan şəxslərin səmərəli şəkildə cəlb olunmasını dəstəkləyəcək məsləhətləşmə yanaşmalarını və fəaliyyətlərini müəyyən edəcəklər.

7.2. Cəlb olunma metodları

Layihə "Azərenerji" ASC tərəfindən həyata keçiriləcək. Artıq yaradılmış olan Layihənin İcra Qrupu (LİQ) layihənin gündəlik idarə edilməsinə, o cümlədən ekoloji və sosial idarəetmə və potensial ətraf mühit və sosial risklərin aradan qaldırılmasına cavabdeh olacaq. LİQ maraqlı tərəfləri cəlb edəcək. Layihə fəaliyyətə başladıqdan sonra mühafizə üzrə mütəxəssislər layihənin nəticələr çərçivəsinin müntəzəm monitorinqini və MTCP-nin idarə edilməsi də daxil olmaqla, Dünya Bankının ƏMSS tələblərinə əməl edilməsini də təmin edəcəklər.

ƏMSS 10 B-yə (Layihənin icra müddətində və xarici hesabatvermə zamanı iştirak) uyğun olaraq (23-27-ci bəndlər), maraqlı tərəflər bütün layihənin icrası müddətində burada müzakirə olunan bir sıra mümkün üsullarla cəlb ediləcək.

- **İcma ilə görüşlər**

Layihənin əhatə etdiyi rayon, bölgə/şəhər hakimiyyət orqanları (İcra Hakimiyyətləri) "Azərenerji"-LİQ ilə LTMQT-lər və DMT-lər arasında görüşlərin keçirilməsinə şərait

yaradacaqdır. Bu görüşlər məhdudiyətsiz keçiriləcək, lakin həssas qruplara üstünlük verilə biləcəyi və ümumi əhalinin narahatlıqlarını bildirə biləcəyi və rəy verə biləcəyi görüşlər olacaqdır.

- **Kütləvi/sosial media vasitəsilə kommunikasiya**

AZURE layihəsinin icrası zamanı təyin edilmiş bir mütəxəssis ("Azərenerji"-LİQ əməkdaşlarından) maraqlı tərəflər, o cümlədən LTMQT-lər, icma liderləri ilə sıx əlaqədə olacaq. Bu mütəxəssis, həmçinin, əsas Əlaqələndirici Şəxs (ƏŞ) kimi, layihənin bütün mərhələləri boyunca müvafiq məlumatları xüsusi sosial şəbəkələrdə ("Facebook" və s.) və məlumat lövhələrində paylaşacaq. Bununla yanaşı, zərurət olduqda, layihə çərçivəsində layihənin təsviri, qarşıdan gələn ictimai tədbirlər barədə qabaqcadan elanlar və ya müəyyən Layihə fəaliyyətlərinin başlanması ilə bağlı video materialların (video paylaşım platforması, məsələn, "YouTube" üçün) və ya televiziya/kabel televiziyasında yayımlanacaq sənədli filmlərin hazırlanmasını da təşkil edilə bilər.

- **Məlumat masaları**

AZURE layihəsinin başladığı vaxt hər bir Regional Enerji Şəbəkəsində yerli sakinlərə maraqlı tərəflərin cəlb olunması, layihə tədbirləri, Əlaqələndirici Şəxsin (ƏŞ) (LİQ-in Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi üzrə Mütəxəssisi (MTCM)) əlaqə məlumatları haqqında məlumat vermək üçün "Məlumat Masaları" təşkil ediləcəkdir. Əlaqələndirici Şəxs bu məlumat masalarını yerli bələdiyyələrdə quraşdıracaq və burada LTMQT-lər və digər maraqlı tərəflərlə görüşərək layihə haqqında məlumatları bölüşə biləcəklər. Bu məlumat masalarında "AZURE" layihəsi ilə bağlı müxtəlif sosial və ekoloji məsələlər haqqında broşuralar və flayerlər də təqdim ediləcəkdir.

- **Həssas qrupların fikirlərini öyrənmək və onları iştirak etməyə təşviq etmək üçün təklif olunan strategiya /fərqli tədbirlər**

Əlverişsiz və həssas vəziyyətdə olan qrupların daşdığı əlavə yük və üzleşdiyi çətinlikləri nəzərə alaraq, ƏMSS 10-nun 16-cı bəndi göstərir ki, "MTCP əlverişsiz və ya həssas kimi müəyyən edilmiş şəxslərin səmərəli iştirakına imkan yaratmaq üçün fərqləndirilmiş tədbirləri ehtiva edəcək. Bu cür müxtəlif şəkildə təsirlərə məruz qalan qruplarla əlaqə qurmaq üçün xüsusi yanaşmalar və daha çox resurs tələb oluna bilər ki, onlar potensial olaraq özlərinə təsir edə biləcək məsələlər haqqında ehtiyac duyduqları məlumatları əldə edə bilsinlər."

Bu məqsədlə, layihə çərçivəsində əlverişsiz və həssas vəziyyətdə olan qrupların məlumat əldə etmək, rəylərini və ya şikayətlərini bildirmək üçün bərabər imkanlara malik olmalarını təmin etmək üçün xüsusi tədbirlər görülməkdir. Layihə işçiləri, xüsusilə AZURE-LİQ-də və ya Nəzarət Mühəndisininin (NM) komandasında təhlükəsizlik tədbirləri üzrə məsləhətçi kimi çalışanlar bu qruplarla təmas qurmağın və layihənin təsirləri haqqında zəruri məlumatlandırma brifinqləri keçirməyin yollarını tapmalıdırlar. Bu məqsədlə, LİQ-in Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi üzrə Mütəxəssisi (MTCM) əlverişsiz və həssas vəziyyətdə olan qruplarla birbaşa əlaqə quracaqlar. Bu qrupların ehtiyaclarının düzgün şəkildə qarşılınmasını təmin etmək üçün bir sıra fokus qrupu müzakirələri (FQM) həyata keçiriləcək.

LİQ-in MTCM-i əlilliyi olan şəxsləri müəyyən etmək üçün bələdiyyələrlə əlaqə saxlayacaq və onların səslərinin eşidilməsini təmin etmək üçün onlarla birbaşa təmas yaradacaq. Maraqlı tərəflərin iştirakını təmin etmək üçün ünvanlı tədbirlər (məs., müxtəlif

qruplar üçün əlverişli vaxtlarda məsləhətləşmələrin təşkil edilməsi, lazım olduqda nəqliyyat vasitələrinin təmin edilməsi və məcburi köçkün icmaları kimi coğrafi olaraq təcrid olunmuş icmalarla təmas yaradılması) həyata keçiriləcəkdir.

- **Məlumatların açıqlanması**

"Azərenerji" ASC-nin mövcud veb saytı (<http://www.azerenerji.gov.az/az>) layihə sənədlərini, o cümlədən sosial fəaliyyətlə bağlı sənədləri Azərbaycan və İngilis dillərində təqdim etmək üçün istifadə olunmaqdadır. Yuxarıda qeyd olunan bölmələrdə sadalanan gələcəkdəki layihə ilə əlaqədar bütün sosial və ekoloji monitorinq hesabatları, o cümlədən Layihə ilə bağlı yeniliklər, sosial və ekoloji hesabatlarda və ya sənədlərdə istifadə olunan terminologiyarı başa düşmək üçün sadə bir bələdçi və çap materiallarında olan bütün müvafiq məlumatlar da "Azərenerji" ASC-nin həmin veb sahifəsində təqdim edilə bilər. Layihə üzrə Şikayətlərin Baxılması Mexanizmi (ŞBM) haqqında məlumatlar üçün xüsusi bir bölmə, həmçinin elektron şikayət forması da veb sahifədə təqdim ediləcəkdir. LİQ-in MTCM-nin əlaqə məlumatları və əlaqə ofisi ilə bağlı məlumatlar veb-saytda təqdim ediləcək. Layihənin veb-saytı LTMQT-lər və digər maraqlı tərəflər üçün yenilənəcək.

7.2.1. Layihənin hazırlanması müddətində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin icmalı – ƏMSSTQ mərhələsi

ƏMSSTQ mərhələsində "Azərenerji" maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi ilə bağlı fəaliyyətlər üçün ƏMSSTQ üzrə məsləhətçinin köməyindən yararlanacaq. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi ilə bağlı tövsiyə olunan fəaliyyətlərin xülasəsi aşağıdakı cədvəldə verilmişdir:

Cədvəl 3: Layihənin hazırlanması, o cümlədən ƏMSSTQ və köçürülmənin planlaşdırılması üçün maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi

Hədəf maraqlı tərəflər	Müzakirə mövzusu	İstifadə olunan metodlar	Məsul tərəflər	Tezlik/Vaxt çərçivəsi
Layihənin təsirinə məruz qalan tərəflər: Torpaqların alınmasından təsirlənən şəxslər	Torpağın alınması ilə bağlı narahatlıqlar, məsələn, alternativlər, kənd təsərrüfatı itkiləri, kompensasiyalar və s. Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları Köçürmə Siyasəti üzrə Çərçivə Sənədi	Fərdi müsahibələr/sorğular Qrup məsləhətləşmələri Şikayət mexanizmi Monitoring / hesabatvermə	"Azərenerji" ASC ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi Yerli hakimiyyət orqanları	<i>Bir dəfə (təqdimat / müsahibələr)</i> <i>Həftəlik (qrup məsləhətləşmələri)</i> <i>Davamlı (şikayətlər)</i>
Layihənin həyata keçirildiyi ərazidə yaşayan insanlar	Layihə planı (Hava elektrik verilişi xətlərinin trassaları və torpaq üzərindən keçid hüquqları, tikinti qrafiki, giriş-çıxış yollarının istifadəsi) ƏMSS riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları Məşğulluq imkanları	Təqdimatlar Qrup məsləhətləşmələri Sosial sorğular Təlim proqramları Şikayət mexanizmi Monitoring / hesabatvermə	"Azərenerji" (layihə, ekoloji və İR menecerləri) ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi Yerli hakimiyyət orqanları	<i>Bir dəfə (təqdimatlar, sosial sorğular, təlimlər)</i> <i>Həftəlik (qrup məsləhətləşmələri)</i> <i>Davamlı (şikayətlər)</i>
Əlverişsiz/ həssas vəziyyətdə olan ev təsərrüfatları	Layihə planı (Hava elektrik verilişi xətlərinin trassaları və torpaq üzərindən keçid hüquqları, tikinti qrafiki, giriş-çıxış yollarının istifadəsi)	Təqdimatlar Qrup məsləhətləşmələri Sosial sorğular	"Azərenerji" (layihə, ekoloji və İR menecerləri)	<i>Bir dəfə (təqdimat, sosial sorğular, təlimlər)</i>

Hədəf maraqlı tərəflər	Müzakirə mövzusu	İstifadə olunan metodlar	Məsul tərəflər	Tezlik/Vaxt çərçivəsi
Ümumi əhali, iş axtaran şəxslər	ƏMSS riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	Təlim proqramları Şikayət mexanizmi	ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi Yerli hakimiyyət orqanları	<i>Həftəlik (qrup məsləhətləşmələri)</i>
	Risklər və təsirlər	Monitoring / hesabatvermə		
	Təşviqat siyasətləri			<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
	Məşğulluq imkanları			
Biznes müəssisələri və biznes təşkilatları;	Layihə planı	Təqdimatlar	"Azərenerji" ASC	<i>Bir dəfə (təqdimatlar)</i>
	Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	Şikayət mexanizmi	Podratçılar	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
	Məşğulluq imkanları			
	Təlimlər			
Digər maraqlı tərəflər (xarici)	Layihə planı	Təqdimatlar	"Azərenerji" ASC	<i>Bir dəfə (təqdimatlar)</i>
	Təsirlər və bu təsirlərin yüngülləşdirilməsi planları	İctimai məsləhətləşmələr Şikayət mexanizmi	ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
	Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	Fərdi / qrup məsləhətləşmələri Şikayət mexanizmi	Podratçılar Yerli biznes müəssisələri	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
	Tərəfdaşlıq imkanları	Monitoring/hesabatvermə	Yerli hakimiyyət orqanları	

Hədəf maraqlı tərəflər	Müzakirə mövzusu	İstifadə olunan metodlar	Məsul tərəflər	Tezlik/Vaxt çərçivəsi
QHT-lər - ekoloji məsələlər üzrə	Layihə planı Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	ƏMSSTQ prosesində məsləhətləşmələr Təqdimatlar / ictimai məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi	<i>Bir dəfə (təqdimat / ictimai məsləhətləşmələr)</i> <i>Davamlı (məsləhətləşmələr)</i>
QHT-lər – digərləri	Layihə planı Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	ƏMSSTQ prosesində məsləhətləşmələr Təqdimatlar / ictimai məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi	<i>Bir dəfə (təqdimat / ictimai məsləhətləşmələr)</i> <i>Davamlı (məsləhətləşmələr)</i>
İşçi təşkilatları	Layihə planı Tərəfdaşlıq/məşğulluq imkanları Əməyin idarə edilməsi prosedurları Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	Təqdimatlar Məsləhətləşmələr Şikayət mexanizmi	"Azərenerji" ASC Podratçılar Biznes müəssisələri	<i>Bir dəfə (təqdimat / məsləhətləşmələr)</i> <i>Davamlı (şikayətlər)</i>
Elm və təhsil müəssisələri	Layihə planı Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və	ƏMSSTQ prosesində məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi	<i>Davamlı</i>

Hədəf maraqlı tərəflər	Müzakirə mövzusu	İstifadə olunan metodlar	Məsul tərəflər	Tezlik/Vaxt çərçivəsi
Rayon (o cümlədən kənd) nümayəndələri	onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	Təqdimatlar / ictimai məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi	<i>Davamlı (məsləhətləşmələr)</i> <i>Həftəlik (görüşlər/müzakirələr)</i>
	Layihə planı Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	ƏMSSTQ və Layihənin hazırlanması mərhələsində məsləhətləşmələr Təqdimatlar / ictimai məsləhətləşmələr		
Yerli hökumət idarələri	onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	Görüşlər / müzakirələr	"Azərenerji" ASC ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi	<i>Tələb əsasında (məsləhətləşmələr)</i> <i>Bir dəfə (görüşlər/müzakirələr)</i>
	Layihə planı Ətraf Mühit və Sosial Sahə (ƏMSS) riskləri və təsirləri və onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	ƏMSSTQ və Layihənin hazırlanması mərhələsində məsləhətləşmələr Təqdimatlar / ictimai məsləhətləşmələr		
Nazirliklər	onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	Görüşlər / müzakirələr	"Azərenerji" ASC ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi	<i>Tələb əsasında (məsləhətləşmələr)</i> <i>Bir dəfə (görüşlər/müzakirələr)</i>
	Layihə planı	Məsləhətləşmələr		
	Texniki-iqtisadi qiymətləndirmə ƏMSSTQ hesabatı	Təqdimatlar / ictimai məsləhətləşmələr Görüşlər / müzakirələr		
Mətbuat və media	onların təsirlərinin yüngülləşdirilməsi planları	Press-relizlər	"Azərenerji" ASC ƏMSSTQ üzrə məsləhətçi	<i>Aylıq (press-relizlər)</i> <i>Bir dəfə (təqdimatlar)</i>
	Layihə planı ƏMSSTQ hesabatı	Təqdimatlar / ictimai məsləhətləşmələr		

7.2.2. Tikinti və istismar

Tikinti və istismar mərhələsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin məqsədi, təsirlərin yüngülləşdirilməsi tədbirlərinin planlaşdırıldığı kimi həyata keçirilməsini təmin etmək üçün bütün maraqlı tərəflərlə əlaqələri saxlamaqdan ibarətdir. Layihə tikinti mərhələsindən istismar mərhələsinə keçdikcə maraqlı tərəflərlə əlaqənin tezliyi azalacaq, lakin ƏMSSTQ və əlaqədar idarəetmənin planlaşdırılması prosesində ortaya çıxan və əvvəlcədən proqnozlaşdırılmayan hər hansı təsir və ya problemləri müəyyənləşdirmək və həll etmək üçün şikayət mexanizminin fəaliyyətinin davam etdirilməsi kimi əsas metodlardan istifadə olunacaqdır.

Tikinti və istismar mərhələsi Layihənin ən uzun mərhələsidir və obyektin fəaliyyət müddəti boyunca davam edəcəkdir. MTCP, Layihə müddəti ərzində lazım ola biləcək cəlb olunma fəaliyyətlərini əks etdirmək üçün vaxtaşırı və layihəyə əsas dəyişikliklər edildikdə yenilənəcəkdir.

Bu bölmə layihənin icrası zamanı cəlb edilməyə dair əlavə məlumatlar vermək üçün yenidən nəzərdən keçirilmiş MTCP-də yenilənəcək və ƏMSSTQ prosesinin tərkib hissəsi kimi həyata keçirilmiş cəlb edilmə prosesindən əldə olunan məlumatlarla təmin ediləcəkdir.

Tikinti və istismar mərhələsindəki əsas fəaliyyətlərin icmalı aşağıdakı cədvəldə verilmişdir:

Cədvəl 4: Tikinti və istismar müddətində və daha əvvəl maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi

Hədəf maraqlı tərəflər	Müzakirə mövzusu	İstifadə olunan metodlar	Məsul tərəflər	Tezlik/Vaxt çərçivəsi
Layihənin təsirinə məruz qalan tərəflər: Torpaqların alınmasından təsirlənən şəxslər	Köçürmə planları	Fərdi müsahibələr/sorğular	"Azərenerji" ASC	<i>Həftəlik (müsahibələr / qrup məsləhətləşmələri)</i>
	Kompensasiya ödənişləri	Qrup məsləhətləşmələri	Yerli hakimiyyət orqanları	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
	MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASI PLANI	Şikayət mexanizmi Monitoring / hesabatvermə		
Layihənin həyata keçirildiyi ərazidə yaşayan insanlar	Tikinti qrafiki	Fərdi / qrup məsləhətləşmələri	"Azərenerji" (layihə, ekoloji və İR menecerləri)	<i>Tikinti mərhələsində aylıq (təlimlər / məsləhətləşmələr)</i>
	Layihə fəaliyyətləri	Təlimlər		
	Texniki xidmət işləri	Şikayət mexanizmi		<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
	Təsirlərin idarə edilməsi	Monitoring / hesabatvermə	Yerli hakimiyyət orqanları	
	İcma və fərdi Məşğulluq imkanları			
Əlverişsiz/ həssas vəziyyətdə olan ev təsərrüfatları	Tikinti qrafiki	Fərdi / qrup məsləhətləşmələri	"Azərenerji" (layihə, ekoloji və İR menecerləri)	<i>Tikinti mərhələsində aylıq (təlimlər / məsləhətləşmələr)</i>
	Layihə fəaliyyətləri	Təlimlər		
	Təşviqat siyasətləri	Şikayət mexanizmi		<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
	Təsirlərin idarə edilməsi	Monitoring / hesabatvermə	Yerli hakimiyyət orqanları	
	Səhiyyə ilə bağlı narahatlıqlar Məşğulluq imkanları			
Ümumi əhali, iş axtaran şəxslər	Layihə fəaliyyətləri	Şikayət mexanizmi	"Azərenerji" ASC	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>

Hədəf maraqlı tərəflər	Müzakirə mövzusu	İstifadə olunan metodlar	Məsul tərəflər	Tezlik/Vaxt çərçivəsi
	Təsirlərin idarə edilməsi	İş danışıqları	Podratçılar	<i>Tələb əsasında (iş danışıqları)</i>
Biznes müəssisələri və biznes təşkilatları;	Layihə fəaliyyətləri	Məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC	<i>Bir dəfə (məsləhətləşmələr/danışıqlar)</i>
	Təsirlərin idarə edilməsi	Danışıqlar	Podratçılar	<i>Davamlı (monitorinq / şikayətlər)</i>
	Tərəfdaşlığın qurulması	Şikayət mexanizmi	Yerli biznes müəssisələri	
	İnklüziv məhsullar/xidmətlər	Monitorinq/hesabatvermə	Yerli hakimiyyət orqanları	
	Süni qiymət artımına qarşı məsləhətləşmələr			
Digər maraqlı tərəflər (xarici)	Layihə fəaliyyətləri	Məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC	<i>Tələb əsasında (məsləhətləşmələr)</i>
	Təsirlərin idarə edilməsi	Şikayət mexanizmi	Podratçılar	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
	Tərəfdaşlıq imkanları			
QHT-lər - ekoloji məsələlər üzrə	Təsirlərin idarə edilməsi	Məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC	<i>Tələb əsasında (məsləhətləşmələr)</i>
		Şikayət mexanizmi	Podratçılar	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
QHT-lər – digərləri	Layihə fəaliyyətləri	Məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC	<i>Tələb əsasında (məsləhətləşmələr)</i>
	Təsirlərin idarə edilməsi	Şikayət mexanizmi	Podratçılar	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
İşçi təşkilatları	Layihə fəaliyyətləri	Məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC	<i>Tələb əsasında (məsləhətləşmələr)</i>

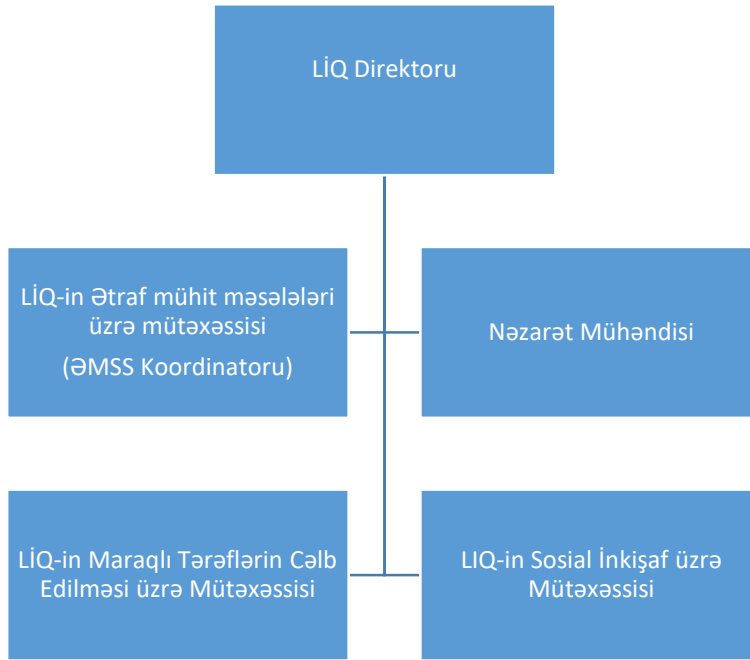
Hədəf maraqlı tərəflər	Müzakirə mövzusu	İstifadə olunan metodlar	Məsul tərəflər	Tezlik/Vaxt çərçivəsi
	Təsirlərin idarə edilməsi	Şikayət mexanizmi	Podratçılar Biznes müəssisələri	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
Elm və təhsil müəssisələri	Təsirlərin idarə edilməsi	Məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC	<i>Tələb əsasında (məsləhətləşmələr)</i>
Rayon (o cümlədən kənd) nümayəndələri	Layihə fəaliyyətləri	Məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC	<i>Tikinti mərhələsində həftəlik (məsləhətləşmələr)</i>
	Təsirlərin idarə edilməsi	Şikayət mexanizmi	Podratçılar	<i>Davamlı (şikayətlər)</i>
Yerli hökumət idarələri	Layihə fəaliyyətləri	Məsləhətləşmələr	"Azərenerji" ASC	<i>Tikinti mərhələsində həftəlik (məsləhətləşmələr)</i>
	Təsirlərin idarə edilməsi	Şikayət mexanizmi Monitoring / hesabatvermə	Podratçılar	<i>Aylıq (hesabatvermə) Davamlı (şikayətlər)</i>
Nazirliklər	Təsirlərin idarə edilməsi	Monitoring / hesabatvermə	"Azərenerji" ASC	<i>Bir dəfə (hesabatvermə)</i>
Mətbuat və media	Layihə fəaliyyətləri	Press-revizlər	"Azərenerji" ASC	<i>Tikinti mərhələsində aylıq</i>
	Təsirlərin idarə edilməsi	Şikayət mexanizmi		<i>Davamlı (şikayətlər)</i>

7.2.3. İstismardan çıxarılma və bağlanma

Bu layihə çərçivəsində mövcud hava elektrik verilişi xətləri (ATL) və yarımstansiyaların istismardan çıxarılmayacağını və ya bağlanmayacağını dəqiqləşdirmək vacibdir. Bu ciddi əhəmiyyətli infrastruktur komponentləri sabit və etibarlı enerji təchizatını təmin etməyə dair davamlı öhdəliyimizin bir hissəsi olaraq fəaliyyətini davam etdirəcək. Layihə çərçivəsində elektrik verilişi xətlərinin və yarımstansiyaların cari fəaliyyətini pozmadan səmərəliliyi və fəaliyyəti yaxşılaşdırmağa yönəlmiş təkmilləşdirmələr və yeniləmələr əsas diqqət mərkəzində olacaq. Bu, enerji infrastrukturumuzun dayanıqlı qalmasını və bütün maraqlı tərəflərin tələblərini qarşılamağa davam etməsini təmin edir.

8. VƏZİFƏ VƏ ÖHDƏLİKLƏR

MTCP-nin icrası üçün, ümumilikdə maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinə cavabdeh olan “Azərenerji”-LIQ MTCP və Layihənin Nəzarət Mühəndisinin heyəti tərəfindən fəal şəkildə dəstəklənən AZURE-MTCP qrupu təşkil olunacaq. Lakin, MTCP-də nəzərdə tutulan müxtəlif fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi üçün MTCP-in “Azərenerji” daxilindəki digər əsas maraqlı tərəflərlə, həmçinin Neftçala, Biləsuvar, Salyan, Hacıqabul, Ağsu, Göyçay, Ağdaş, Yevlax, Qobustan, Abşeron, İsmayilli, Şamaxı və Qaradağ rayonları və Mingəçevir şəhərindəki digər milli və yerli hökumət şöbələri/agentlikləri ilə sıx koordinasiya işləməsi zəruri olacaq.

Bu şəxslərin/maraqlı tərəflərin vəzifə və öhdəlikləri aşağıdakı Cədvəldə ümumiləşdirilmişdir.

Cədvəl 5: Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə vəzifə və öhdəliklər

Vəzifəsi	Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə öhdəlikləri
LIQ Direktoru	MTCP-in icrasına ümumi cavabdehlik
ƏMSS Koordinatoru	<ul style="list-style-type: none">Podratçıların ƏMSİP və MTCP fəaliyyətləri üzrə əlaqələndirilməsi və onlara nəzarət
Ətraf mühit məsələləri üzrə mütəxəssis	
Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi üzrə Mütəxəssis	<ul style="list-style-type: none">MTCP-nin planlaşdırılması və icrası;Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə fəaliyyətlərə rəhbərlikLayihə ərazisində aztəminatlı və həssas qruplarla əlaqə və koordinasiyaDaxil olmuş şikayətlərin düzgün qeydə alınması və izlənməsini təmin etmək

Vəzifəsi	Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə öhdəlikləri
Sosial risklər üzrə mütəxəssis	<ul style="list-style-type: none">• Sosial fəaliyyətin monitorinqi və Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankına hesabat vermək
ƏMSSTQ Məsləhətçi üzrə	<ul style="list-style-type: none">• Məlumatların, o cümlədən ƏMSSTQ nəticələrinin vaxtında və şəffaf şəkildə bütün maraqlı tərəflərə açıqlanmasını təmin etmək;• Maraqlı tərəflərin maraqlarını, narahatlıqlarını, təsirlərini və layihənin onlara potensial təsirini başa düşmək üçün təhlil aparmaq;• İctimai məsləhətləşmələr təşkil etmək və keçirmək, bütün müvafiq maraqlı tərəflərin geniş iştirakı təmin etmək;• Məsləhətləşmələr zamanı maraqlı tərəflərdən aktiv şəkildə rəylər, narahatlıq doğuran məsələlər və təklifləri toplamaq.
KFP Məsləhətçi üzrə	<ul style="list-style-type: none">• Maraqlı tərəfləri köçürülmə prosesi, onların hüquqları, səlahiyyətləri və vaxt qrafiki haqqında məlumatlandırmaq üçün aydın, mədəni cəhətdən uyğun və əlçatan materiallar hazırlamaq.• KFP prosesi ilə bağlı bütün maraqlı tərəflərə, xüsusilə də LTMQT-lərə məlumatların şəffaf, ardıcıl və vaxtında açıqlanmasını təmin etmək.• Layihənin təsirinə məruz qalan şəxslər və icmalar üzərində köçürülmənin sosial, iqtisadi və mədəni təsirlərini qiymətləndirmək və bu qiymətləndirməyə maraqlı tərəflərin rəylərini daxil etmək
Sifarişçinin Nümayəndəsi (Nəzarət Mühəndisi)	<ul style="list-style-type: none">• Layihə sifarişçisi ilə hökumət agentlikləri, podratçılar, yerli icmalar və digər müvafiq tərəflər daxil olmaqla müxtəlif maraqlı tərəflər arasında əsas texniki əlaqələndirici kimi xidmət göstərmək.• Maraqlı tərəflər tərəfindən qaldırılan texniki şikayətlərin həllinə kömək etmək, həll yollarının texniki cəhətdən əsaslandırılmış və bütün tərəflər üçün məqbul olmasını təmin etmək.• Layihə sifarişçisi ilə maraqlı tərəflər arasında layihənin texniki aspektləri ilə bağlı münaqişələrin həllinə yönəlmiş vasitəçilik səylərində iştirak etmək.• Texniki təqdimatlar, rəylər və bu rəylərin necə nəzərə alındığı da daxil olmaqla, bütün maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətlərinin ətraflı qeydlərini saxlamaq.• LIQ ilə sıx əməkdaşlıq edərək və onların göstərişi ilə və yerli Şikayətlərin Həlli Komitəsində iştirak edərək, layihə müdaxilələri səbəbindən yaranan şikayətləri ötürmək və həll etmək
Yerli hakimiyyət orqanı	<ul style="list-style-type: none">• Layihə tərəfdarları, yerli icmalar və digər maraqlı tərəflər arasında əlaqələndirici kimi çıxış edərək, effektiv ünsiyyət və əməkdaşlığı təmin etmək.• Maraqlı tərəflərin fikirlərini ifadə edə biləcəyi, suallar verə biləcəyi və layihə haqqında məlumat ala biləcəyi ictimai məsləhətləşmələr, görüşlər və forumlar təşkil etmək və onları asanlaşdırmaq.• Yerli narahatlıqların daha geniş qərar qəbul etmə proseslərində nəzərə alınmasını təmin etmək üçün regional və ya milli hökumət orqanları ilə əməkdaşlıq etmək.

"Azərenerji" rəhbərliyi "Azərenerji"nin məsuliyyətində olan tədbirlərin, planların və monitoring fəaliyyətlərinin səmərəli şəkildə həyata keçirilməsi üçün davamlı olaraq kifayət qədər və ixtisaslı resursların ayrılmasını təmin etməlidir. "Azərenerji" rəhbərliyi aşağıdakılara cavabdehdir:

- Bu Planın yekun təsdiqi;
- Cəlb etmə fəaliyyətlərini planlaşdırmaq, audit hesabatlarına əsaslanaraq əsas uyğunsuzluqları aradan qaldırmaq və ƏMSS qrupu tərəfindən irəli sürülə biləcək tələblərə cavab vermək üçün lazımi tədbirlər görmək.

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətləri aşağıdakı vasitələrlə sənədləşdiriləcək:

- Maraqlı tərəflərin reyestri
- İclas protokolları və hesabatlar
- İştirak jurnalları
- Şikayətlərin idarə edilməsi sistemi
- Rəy formaları və sorğular
- Kommunikasiya materialları
- İctimai rəy jurnalları
- Foto və video qeydlər
- "Azərenerji"nin veb-saytı və onlayn platformaları

"Azərenerji"nin İctimaiyyətlə əlaqələr və mətbuat xidməti lazım gəldikdə layihə ilə bağlı məlumat və materialların yayılması üçün maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesində iştirak edəcək. Onlara, həmçinin, layihə haqqında məlumat tələb etmək üçün xarici maraqlı tərəflər tərəfindən də müraciət edilə bilər. LIQ və "Azərenerji"nin İctimaiyyətlə əlaqələr və mətbuat xidməti layihənin həyata keçirilməsi zamanı sıx əlaqələndirmə şəraitində işləyəcəklər.

"Azərenerji" ilə əlaqə saxlamaq üçün əlaqə məlumatları aşağıdakı kimi müəyyən ediləcək:

Ünvan: "Azərenerji" ASC, A.Əlizadə küçəsi 10, Bakı, AZ1005, Azərbaycan
Telefon nömrəsi: 012 490 09 89, 050 225 26 70
E-poçt ünvanı: ziba.quliyeva@azerenerji.gov.az
Korporativ veb-sayt: <https://www.azerenerji.gov.az/>

8.1. MTCP-nin icrası üçün büdcə

Yuxarıda müzakirə olunan maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətləri müxtəlif ətraf mühit və sosial məsələləri, həmçinin layihə ilə bağlı əlaqələri əhatə edir. "Azərenerji"-LIQ, AZURE Layihəsi üçün maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətlərinin, eləcə də digər müvafiq ünsiyyət, məlumatlandırma və məlumatların açıqlanması fəaliyyətlərinin hazırlanması/planlaşdırılması və həyata keçirilməsindən məsul olacaq. AZURE MTCP-nin uğurla həyata keçirilməsini təmin etmək üçün LIQ-in ƏMSS heyəti və Nəzarət Mühəndisi LIQ-ə kömək edəcək. MTCP-nin icrası ilə bağlı bütün xərclər belə zərurət yarandıqda "Azərenerji" tərəfindən ödəniləcək. "Azərenerji"də təchizat və logistika dəstəyi ilə məşğul olan və "Azərenerji"nin dəstəklədiyi tədbirlər və proqramlar üçün nəqliyyat, dəftərxana ləvazimatları, yaşayış, yemək xidmətləri təmin edən təchizat və logistika şöbəsi mövcuddur. Bundan əlavə, regionlara ezam olunan hər hansı bir işçiyə, daxili ezamiyyə səfərlərini tənzimləyən qüvvədə olan normativ-hüquqi akta əsasən hesablanan gündəlik müavinət verilir.

Cədvəl 6. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üçün büdcə

Büdcə kateqoriyası	Miqdar	Vahid qiyməti	İl	Cəmi xərc	Qeydlər
1. Təqribi əməkhaqları* və əlaqədar xərclər					
1a. <i>Kommunikasiya mütəxəssisi</i>	1	1000	5	60 000	
1b. <i>İşçilər üçün səyahət xərcləri</i>		10000	5	50 000	
1c. <i>İctimaiyyətlə Əlaqələr üzrə Əməkdaşlar üçün əməkhaqqı smetası</i>	3	2000	3	18 000	
2. Məsləhətləşmələr/Birgə planlaşdırma, qərar qəbulu üzrə görüşlər					
2a. <i>İctimai görüşlər</i>	10	1000	3	30 000	
2b. <i>Fokus qruplarının təşkili</i>	10	1000	3	30 000	
3. Kommunikasiya kampaniyaları					
3a. <i>Plakatlar, flayerlər, bukletlər</i>	3000	10	2	60 000	
4. Təlimlər					
4a. <i>LİQ və podratçıların əməkdaşları üçün sosial/ətraf mühit məsələləri üzrə təlim</i>	15	6000	1	90 000	
4b. <i>Məsələn. LİQ və podratçıların əməkdaşları üçün Gender əsaslı zorakılıq üzrə təlim</i>	6	5000	2	60 000	
6. Şikayət mexanizmi					
6a. <i>LİQ, Regional Komitələr (13 rayon) üçün təlimlər (sosial məsələlər, Maarifləndirmə, ŞBM və s.)</i>	5	10000	5	50 000	
6b. <i>Təklif qutuları (hər rayonda)</i>	15	20	5	300	
6c. <i>ŞM barədə məlumatlandırma materialları</i>	500	10	5	25 000	
6d. <i>Şikayətlər üzrə araşdırmalar/sahə səfərləri</i>		3000	5	15 000	
6e. <i>ŞM İnformasiya sistemi (qurulması və ya saxlanması)</i>		10000	1	10 000	Birdəfəlik xərc
7. Monitoring və hesabatvermə					
Yeniliklər barədə məlumatlandırma		2000	5	10 000	
CƏMİ				508 300	
8. Nəzərdə tutulmayan xərclər (10%)				50 830	
MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB OLUNMASI ÜZRƏ YEKUN BÜDCƏ:				559 130	

8.2. Podratçılar və subpodratçılar

MTCP-nin yaradılması və həyata keçirilməsi "Azərenerji"nin cavabdehliyindədir. Podratçılar və xidmət təminatçıları cəlb etmə fəaliyyətlərini birbaşa həyata keçirə bilməzlər, lakin Plan çərçivəsində "Azərenerji" ilə əməkdaşlıq etməlidirlər. Bundan əlavə, podratçılar və xidmət təminatçıları maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi ilə bağlı bütün məsələlər üçün "Azərenerji" ilə əlaqə saxlayacaq məsul şəxs təyin etməlidirlər. "Azərenerji", podratçılar və xidmət təminatçıları mütəmadi olaraq əlaqə saxlamalı və fəaliyyətlərin vəziyyəti və cəlb etmə fəaliyyətlərinə daxil edilməli olan ortaya çıxan məsələlər barədə müzakirə aparmalıdırlar. Əgər maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətləri podratçı və subpodratçı ilə əməkdaşlıq şəraitində həyata keçirilmədirsə, MTCP məsul şəxslərlə əlaqə saxlayaraq planlaşdırılan fəaliyyətləri və tələb olunan əməkdaşlıq səviyyəsini müzakirə edəcək. Podratçılar və subpodratçılar ümumi fəaliyyətlərin gedişi barədə mütəmadi olaraq "Azərenerji"yə hesabat verməlidirlər ki, bu məlumat planlaşdırılan fəaliyyətlər zamanı maraqlı tərəflərə açıqlansın.

9. ŞİKAYƏTLƏRİN BAXILMASI MEXANİZMİ

ƏMSS 10 C – Şikayətlərin Baxılması Mexanizminə əsasən, Borcalanın layihənin təsirinə məruz qalan tərəflərin layihənin ətraf mühit və sosial fəaliyyətinə dair narahatlıq və şikayətlərinə vaxtında cavab verməsi gözlənilir (ƏMSS 10, 26-cı bənd). Bundan əlavə, "Layihə üçün mümkün və uyğun olduqda, şikayətlərin baxılması mexanizmi² mövcud rəsmi və ya qeyri-rəsmi şikayət mexanizmlərindən istifadə edəcək, zərurətə uyğun olaraq, layihəyə xas tədbirlərlə tamamlanacaq" (ƏMSS 10, 27-ci bənd). Nəzərə alınmalı əsas məsələlər aşağıdakılardır:

- (i) Şikayətlərin baxılması mexanizminin, layihənin təsirinə məruz qalan bütün tərəflər üçün heç bir xərc və nəticəsi olmadan, mədəni baxımdan uyğun, şəffaf və asanlıqla əlçatan bir şəkildə, narahatlıqları tez və effektiv şəkildə həll etməsi gözlənilir. Bu mexanizm, proses və ya prosedur məhkəmə və ya inzibati bərpa vasitələrindən istifadəni məhdudlaşdırmayacaq. Borcalan, icma ilə iş fəaliyyətləri çərçivəsində layihənin təsirinə məruz qalan tərəfləri şikayət prosesi barədə məlumatlandıracaq və daxil olan bütün şikayətlərə verilən cavabları sənədləşdirərək ictimaiyyətə təqdim edəcək; və
- (ii) Şikayətlərin baxılması prosesi mədəni baxımdan uyğun şəkildə, ehtiyatlı, obyektiv, həssas və layihənin təsirinə məruz qalan tərəflərin ehtiyac və narahatlıqlarına cavab verəcək formada həyata keçiriləcək. Mexanizm anonim şikayətlərin də qaldırılmasına və onlara baxılmasına imkan verəcək.

ƏMSS 10-a 1 sayılı Əlavənin 2-ci bəndində "AZURE" Layihəsinə daxil edilməli olan Şikayətlərin Baxılması Mexanizminin bəzi təfərrüatlı tələbləri təqdim edilir:

- a) İstifadəçilərin öz şikayətlərini təqdim etməsinin müxtəlif üsulları, bu üsullara şəxsən müraciət, telefon, SMS, poçt, e-poçt və ya veb-sayt daxildir;
- b) Şikayətlərin yazılı şəkildə qeydə alındığı və məlumat bazası kimi saxlanıldığı jurnal;
- c) Şikayətlərinin qəbul edilməsi, cavablandırılması və həlli üçün istifadəçilərin gözləyə biləcəkləri vaxt müddətini müəyyən edən açıq şəkildə elan edilən prosedurlar;
- d) Şikayətlərin baxılması proseduru, idarəetmə strukturu və qərar qəbuluna məsul şəxslər və ya qurumlarla bağlı şəffaflyq; və
- e) Şikayətin həllinə nail olunmadıqda, həll edilməmiş şikayətlərin göndərilə biləcəyi apellyasiya prosesi (o cümlədən milli məhkəmə)

9.1. "AZURE" layihəsi çərçivəsində ŞBM-nin yaradılması

Maraqlı tərəflərin əlaqələndirilməsi prosesində ŞBM, "AZURE" Köçürmə Siyasəti üzrə Çərçivə Sənədində təqdim olunan ŞBM ilə oxşardır və bəzi hallarda hər iki ŞBM paralel şəkildə məsələləri həll edə bilər. Praktikliyi və ardıcılığı təmin etmək üçün ŞBM-lərdən hər hansı birinə və ya hər ikisinə işçilər və ekspertlər təyin edilə bilər. Şikayətlərin baxılması mexanizminin məqsədi maraqlı tərəflərin ehtiyaclarına cavab vermə qabiliyyətini nümayiş etdirməkdir. Aydın və geniş yayılmış şikayətlərin baxılması mexanizmi, şikayətlərin yazılı şəkildə sənədləşdirilməsini və aydın şəkildə anlaşılmasını təmin edərək maraqlı tərəflərin idarə edilməsini təkmilləşdirir. Bütün maraqlı tərəflər yazılı şikayətlər təqdim etməyə təşviq edilir və onlar əmin edilməlidir ki, yazılı bəyanatlardan heç bir şəkildə şikayət edən şəxsləri təhdid etmək üçün istifadə edilməyəcək.

² Dünya Bankının Ətraf Mühit və Sosial Çərçivəsi (2018) 100, 9-cu qeyd

Şikayətlərin baxılması mexanizminin əsas elementlərinə aşağıdakılar daxildir:

- Şikayətlərin necə təqdim edildiyi və təqdim edildikdən sonra necə idarə olunduğu ilə bağlı aydın təlimatlar, o cümlədən maraqlı tərəfin cavab almaq üçün gözləməli olduğu minimum müddət; və
- Maraqlı tərəfin yazılı şəkildə şikayət təqdim edə bilmədiyi və ya şikayət edərkən rahat olmadığı hallarda, şəxsən əməkdaşa şikayət təqdim etməsi üçün alternativ yollar.

ƏMSS 10 tələblərinə uyğun olaraq MTCP çərçivəsində şikayətlərin həlli üçün atılacaq addımlar aşağıdakılardır:

Addım 1: Şikayətlərin Baxılması Komissiyası (ŞBK): ƏMSS 10-a 1 sayılı Əlavənin 2-ci bəndinin (a) yarımbəndinin tələblərinə uyğun olaraq, ŞBM layihənin maraqlı tərəfləri, o cümlədən layihənin təsirinə məruz qalan tərəflər, icma üzvləri, vətəndaş cəmiyyəti, media və digər maraqlı tərəflər üçün əlçatan olacaq. Maraqlı tərəflər, layihənin ümumilikdə idarə edilməsi və icrası ilə bağlı şikayətlər, rəylər, suallar, təkliflər və hətta təriflər təqdim etmək üçün ŞBM-dən istifadə edə bilər. ŞBM xarici maraqlı tərəflərdən daxil olan məsələləri və şikayətləri səmərəli, vaxtında və sərfəli şəkildə həll etmək üçün hazırlanıb. İşçilərin şikayətləri üçün ayrıca bir mexanizmdən istifadə ediləcək. "Azərenerji" ASC-LİQ maraqlı tərəflərin ŞBM-nin idarə olunmasına əvvəlki bölmədə təsvir olunan vəzifə və öhdəliklərə uyğun olaraq məsul olacaq.

"Azərenerji" ASC-LİQ tərəfindən yerli səviyyədə ən azı aşağıdakıların nümayəndələrindən ibarət bir ŞBK yaradılacaq: (i) tanınmış yerli liderlərin (məs., yerli icra hakimiyyətinin səlahiyyətli şəxsləri) vasitəçiliyi ilə təsirə məruz qalan şəxslər; (ii) Podratçı; (iii) "Azərenerji" ASC-LİQ-i təmsil etmək üçün Nəzarət Mühəndisi (NM). ŞBK zərərçəkmiş tərəflər arasında vasitəçi rolunu oynayacaq və münaqişələri qarşılıqlı razılıq əsasında həll etməyə səy göstərəcək. Müraciət kanallarının idarə olunması LİQ-in MTCM-nə, sonradan isə Sifarişçinin Nümayəndəsinin işçisinə həvalə edilə bilər, bu şəxs daxil olan şikayətləri şifahi (şəxsi görüş, yaxud telefon), kağız üzərində (sənəd və ya ənənəvi poçt vasitəsilə) və ya elektron şəkildə (e-poçt, veb-sayt, WhatsApp və s.) qəbul edə bilər. Müraciət kanallarının əlaqə məlumatları **maraqlı tərəflərə** açıqlanmalıdır. Şikayətin baxılması prosesinin addımları müraciətin "şikayət" statusuna uyğun olduğunu müəyyən etmək üçün yoxlama, daxil olmuş məlumatın yoxlanılması, şikayətin nəzərdən keçirilməsi, ŞBM-in daxili müzakirələri, şikayətçi ilə danışıqlar, uzlaşma və qərarların qəbul edilməsindən ibarət olacaq. Bu proses MTCM tərəfindən idarə ediləcək. Bu addım 7-10 günlük vaxt çərçivəsində həyata keçiriləcək.

Addım 2 "Azərenerji" ASC-LİQ: ŞBK-nin tövsiyələri "Azərenerji" ASC-LİQ-ə göndərilir. "Azərenerji" ASC-LİQ, şikayətlərin baxılmasına məsuldur və zərurətə uyğun olaraq, bu şikayətləri müvafiq agentliklərə/idarələrə yönləndirəcək. Şikayəti qeydiyyatı alan şəxs/təşkilat, "Azərenerji" ASC-LİQ ilə telefon, e-poçt, birbaşa görüşlər və məktublar vasitəsilə əlaqə saxlaya biləcək. "Azərenerji" ASC-LİQ-in (Əlaqədar Şəxs) əlaqə məlumatları maraqlı tərəflərə paylanacaq və "AZURE" layihəsinin icrasına başlamazdan əvvəl icmalardakı əsas yerlərdə yerləşdiriləcək. Bundan əlavə, həll edilməmiş məsələlər olduqda, "Azərenerji" ASC-LİQ-i vasitəçi kimi cəlb edərək "vasitəçilik" yoluna müraciət edə bilər (ƏMSS 10-a 1 sayılı Əlavənin 3-cü bəndi). Bu addım 15 günlük vaxt çərçivəsində həyata keçiriləcək.

Addım 3 (Məhkəmə): Son həll yolu məhkəmə olacaq. Prinsipcə, zərərçəkmiş tərəflər Layihə İcraçılarının fəaliyyəti, yaxud fəaliyyətsizliyi ilə razılaşmadıqları vaxt müvafiq məhkəməyə müraciət edə bilər. Bununla belə, şikayətlərin məhkəmə səviyyəsinə qaldırılmasının qarşısı almaq məqsədilə Layihəyə xas ŞBM tam və şəffaf şəkildə həyata keçiriləcək. Bununla yanaşı, ŞBM-in yekun qərarı ilə razılaşmayan LTMQT-lər məhkəməyə müraciət edə bilər. Bu addım Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsində göstərilən vaxt çərçivəsində həyata keçiriləcək.

Azərbaycan Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi (AQUPDK), qadın və uşaqların hüquqlarının müdafiəsi üzrə fəaliyyətlərin tənzimlənməsi ilə məşğul olan dövlət qurumudur.

Aşağıda CİZ/SQ şikayətləri üçün zərərçəkmişin ehtiyaclarının ödənilməsinə yönələn kanallar təqdim edilir:

1. AQUPDK və AQUPDK-nın 11 rayonda (o cümlədən İsmayılı və Hacıqabul - layihə rayonlarında) fəaliyyət göstərən Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzləri.
2. Hər bir rayonda icra hakimiyyətləri və bələdiyyələr.
3. Hər bir rayonda icra hakimiyyəti yanında gender əsaslı zorakılıq və uşaqlara qarşı zorakılıq üzrə monitorinq qrupu.
4. Zərərçəkmişlər üçün dəstək mərkəzləri - Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (ƏƏSMN) tərəfindən akkreditə edilmiş QHT-lər: "Təmiz Dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyi, "Təmas" Regional İnkişaf İctimai Birliyi və "Azərbaycan Uşaqları" İctimai Birliyi.
5. AQUPDK-nın gender əsaslı zorakılıq qurbanları üçün qaynar xətti (860).
6. AQUPDK tərəfindən 10 rayonda (o cümlədən Biləsuvar, Neftçala, Salyan, Göyçay - layihə rayonları) yaradılmış Qadın Resurs Mərkəzləri.

9.2. Ciddi şikayətlər üçün protokollar və prosedurlar

Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdirilən layihədə şikayətlərin bütün mümkün aspektlərinin hərtərəfli şəkildə əhatə olunmasını təmin etmək məqsədilə həssas hallar üçün xüsusi protokollar və prosedurlar müəyyən edilməli və ehtiyac yarandıqda dərhal həyata keçirilməlidir. Aydınlaşdırılan həssas hallardan biri Cinsi İstismar və Zorakılıq (CİZ) və Seksual Qısnama (SQ) ilə bağlı olan hallardır. Tərifə görə³, "Cinsi istismar həssas vəziyyətdən, qeyri-bərabər gücdən və ya etibardan cinsi məqsədlərlə, o cümlədən başqasının cinsi istismarından maddi, sosial və siyasi mənfəət əldə etmək məqsədilə (lakin bunlarla məhdudlaşmayaraq) faktiki sui-istifadə və ya buna cəhddir". Cinsi zorakılıq "Güc tətbiqi yolu ilə, yaxud mövqelərin qeyri-bərabərliyi və ya məcburetmiş şəraitində cinsi xarakterli faktiki fiziki hücum və ya bununla hədələmədir". Seksual qısnama "əməkdaşlar arasında baş verir və istənməyən seksual zorakılıq, cinsi fəaliyyətlər istəmək və cinsi xarakterli digər şifahi və ya fiziki davranışlardır.

Mühafizəkar cəmiyyət mühitində, sosial normalar bu kateqoriyalara aid olan şikayətlərin bildirilməməsi üçün bəzi maneələr yarada bilər. İcma, layihə işçiləri və müxtəlif maraqlı

³ Dünya Bankının Ətraf Mühit və Sosial Çərçivəsi (2018) 100, 9-cu qeyd

tərəflərin pozuntuları bildirməyə və belə pozuntuları törədən şəxslərə qarşı dərhal qətiyyətli tədbirlərin görülməsinə inam hissini təşviq edən bir mühitin yaradılmasına xüsusi diqqət yetirmək vacibdir.

Şikayət mexanizmləri təhlükəsiz, gendərə həssas və kontekstə uyğun olmalı, məsələlərin müzakirəsindən əvvəl və müzakirə zamanı neytrallığı və məxfiliyi qorumaqla həyata keçirilməlidir. ŞBM funksiyaları, CİZ və SQ üçün vaxtında, qərəzsiz, müstəqil və ədalətli təhqiqatların aparılmasını təmin etmək üçün gücləndiriləcək. "Azərenerji", təhqiqat funksiyasına inam yaratmaq üçün bütün tədbirləri görəcək, o cümlədən zərurətə uyğun olaraq, layihəyə uyğun kanallar vasitəsilə bu cür halların idarə edilməsində təcrübəsi olan müstəqil üçüncü tərəfləri cəlb edəcək. "Azərenerji", bu cür halların idarə edilməsi üçün iki əməkdaş (LİQ-in gender üzrə mütəxəssisi və MTCM) təyin edəcək.

Ciddi şikayətlər üçün protokollar və prosedurlar aşağıdakı prinsiplərə əsaslanmalıdır:

- Daxil olan bütün şikayətlər qeydə alınacaq və məxfi saxlanılacaq. Statistik məqsədlər üçün, müvafiq hallar anonimləşdiriləcək və əlaqəli şəxslərin müəyyən edilməsinin qarşısını almaq üçün qruplaşdırılacaq. Şikayətlərin anonim şəkildə qeydiyyatına alınmasının mümkün olduğu bildiriləcək.
- Müvafiq məsələ həll edildikdən sonra vəziyyətə uyğun olaraq Şikayətlər üzrə Məsləhətçi həmin həllərin effektiv olmasını təmin etmək üçün sonrakı tədbirləri görəcək.
- Cinayət xarakterli hallar prokurorluğa yönləndiriləcək.

9.3. Şikayət jurnalları

"Şikayət Jurnalları və Məlumat Bazası"nın saxlanması tələbləri çərçivəsində (ƏMSS 10-a 1 sayılı Əlavənin 2-ci bəndi), "Azərenerji" ASC-LİQ MTCP-in icrası çərçivəsində şikayət jurnalını saxlayacaq və bu jurnal ən azı aşağıdakı məlumatları ən azı ehtiva etməlidir:

- Fərdi istinad nömrəsi;
- Şikayəti, sualı və ya digər rəyləri təqdim edən şəxsin adı, ünvanı və/yaxud əlaqə məlumatları (əgər şikayət anonim şəkildə təqdim olunmayıbsa);
- Şikayətin, rəyin və ya sualın təfərrüatları/şikayəti təqdim edən şəxsin yeri və şikayətinin təfərrüatları;
- Şikayətin tarixi;
- Şikayətin baxılması üçün təyin olunmuş şəxsin adı (şikayəti qəbul etmək, araşdırmaq, həll yollarını təklif etmək və s.);
- Təklif olunan həll yolunun təfərrüatları, o cümlədən təklif olunan həll yolunun bir hissəsi olan hər hansı təshihəedici tədbirlərin təsdiqlənməsinə və həyata keçirilməsinə cavabdeh olacaq şəxsin (şəxslərin) adı;
- Təklif olunan həll yolunun şikayətçiyə bildirildiyi tarix (əgər anonim deyilsə);
- Şikayətçinin təklif olunan həll yolu ilə bağlı məlumatlandırıldığı tarix (əgər mümkün olsa, yazılı qaydada);
- Şikayətçinin həll yolundan razı olub-olmadığı və şikayətin bağlanıb-bağlanmayacağı barədə məlumat;
- Həll yolunun tətbiq olunduğu tarix (əgər varsa).

9.4. Şikayətlərin monitorinqi və hesabatvermə

Monitoring və hesabatvermənin təfərrüatları 10-cu bölmədə təsvir edilir. ŞBM-in gündəlik icrası və Dünya Bankına hesabatverməyə görə "Azərenerji" ASC-LİQ məsuliyyət daşıyır. Şikayətlərin idarə olunmasına nəzarəti təmin etmək üçün ümumi prosesi monitoring etmək, o cümlədən razılaşıdırılmış həll yollarının həqiqətən həyata keçirildiyini yoxlamaq məqsədilə LİQ-in rəhbərliyi tərəfindən daxili audit yoxlaması aparılacaq.

9.5. Mərkəzi əlaqədar şəxs - LİQ

Maraqlı tərəflərin cəlb olunması proqramı ("Azərenerji" ASC-LİQ tərəfindən təmin ediləcək və yenilənəcək) ilə bağlı əlaqədar şəxs:

Təsviri	Əlaqə vasitələri
Adı	Ziba Quliyeva
Ünvan	Azərbaycan, Bakı şəhəri, Əbdülkərim Əlizadə küçəsi, 10 AZ1005
E-poçt	ziba.quliyeva@azerenerji.gov.az
Telefon	+994 50 225 26 70

ƏMSS 10-a 1 sayılı Əlavənin 2-ci bəndinə uyğun olaraq, prosedurların açıq şəkildə elan edilməsi tələbinin bir hissəsi olaraq, Layihə və gələcək maraqlı tərəflərin cəlb olunması proqramları ilə bağlı hər hansı məlumat "Azərenerji"-nin veb-saytında yerləşdiriləcək və rayon İcra Hakimiyyətinin binasında məlumat lövhələrində asılacaq. Məlumatı, həmçinin Bakı şəhərində yerləşən "Azərenerji" ofisindən də əldə etmək mümkündür. Maraqlı Tərəflərin Cəlb olunması Planının icrasını sənədləşdirən ən son aylıq ƏMSS hesabatları Layihənin veb-saytında açıqlana bilər.

9.6. Dünya Bankının Şikayətlərin Baxılması Sistemi

Dünya Bankı tərəfindən dəstək göstərilən layihələrin mənfi təsirinə məruz qaldıqlarını hesab edən icmalar və şəxslər öz şikayətlərini Dünya Bankının Şikayətlərin Baxılması Xidmətinin (DBŞBX) layihə səviyyəsində mövcud şikayətlərin baxılması mexanizmlərinə təqdim edə bilər. ŞBX, daxil olan şikayətlərin vaxtında nəzərdən keçirilməsini və layihə ilə bağlı narahatlıqların həllini təmin edir. Narahatlıqlar birbaşa Dünya Bankının diqqətinə çatdırıldıqdan və Bank rəhbərliyinə cavab vermək imkanı verildikdən sonra istənilən vaxt şikayət verilə bilər. DBŞBX-yə şikayətlərin necə təqdim olunması barədə məlumat əldə etmək üçün zərərçəkmiş və ya şikayətləri olan şəxslər aşağıdakı veb-sayta müraciət edə bilər:

<https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service>.

Dünya Bankının Təftiş Panelinə şikayətlərin necə təqdim olunması barədə məlumatı www.inspectionpanel.org ünvanından əldə etmək mümkündür.

10. MONİTORİNG VƏ HESABATVERMƏ

MTCP Layihə üzrə əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdikdə və layihənin mərhələləri üçün yenilənəcək: ƏMSSTQ, Tikinti, İstismar və Ləğv. Yeniləmələr əvvəlki ildə qaldırılan məsələlərin, narahatlıqların və sualların qısa xülasələrini, eləcə də planlaşdırılan fəaliyyətlər və faktiki keçirilən fəaliyyətlər və tədbirlər arasında dəyişikliklər barədə məlumatları təmin edəcəkdir. MTCP-də izah olunduğu kimi, maraqlı tərəflərin cəlb olunması davamlı ətraf mühit və sosial idarəetmə prosesləri üçün məlumat təmin edən təməl proseslərdən biridir. MTCP müntəzəm olaraq ictimaiyyətə açıqlanan ətraf mühit və sosial hesabatların siyahısını təqdim edəcəkdir. Prosesə "Azərenerji"-nin LİQ-in MTCP-i nəzarət edəcək.

10.1. Monitoring

MTCP həm keyfiyyət yönümlü hesabatvermə (tərəqqi hesabatları əsasında) və həm də maraqlı tərəflərin iştirakı və şikayətlərin idarə edilməsinin səmərəliliyi üzrə nəticə göstəriciləri əsasında kəmiyyət əsaslı hesabatvermə vasitəsilə monitoring ediləcək.

MTCP üzrə hesabatvermə aşağıdakıları ehtiva edəcək:

- (i) Ətraf Mühit və Sosial Öhdəlik Planı (ƏMSÖP) çərçivəsində "ESS10-Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi" standartı üzrə öhdəliklərə dair tərəqqi hesabatı
- (ii) MTCP fəaliyyətləri zamanı alınmış rəylər üzrə ümumi keyfiyyət yönümlü hesabatvermə. Xüsusilə aşağıdakılar üzrə: (a) layihə həcmi və planında dəyişikliklər etməklə həll edilə bilən və əsas sənədlərdə, məsələn, Layihə Qiymətləndirmə Sənədi, Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi (ƏMSSTQ), Köçürülmə üzrə Fəaliyyət Planı (KFP) və ya CİZ/SQ Fəaliyyət Planında əks etdirilə biləcək məsələlər; (b) layihənin icrası zamanı həll edilə bilən qaldırılmış məsələlər; (c) layihənin əhatə dairəsindən kənar olan və daha yaxşı alternativ layihələr, proqramlar və ya təşəbbüslər vasitəsilə həll edilə bilən qaldırılmış məsələlər; və (d) layihə tərəfindən texniki, yurisdiksiya ilə bağlı və ya həddindən artıq maliyyə xərcləri ilə əlaqəli səbəblərə görə həll edilə bilməyən məsələlər. İştirakçıların fikirlərini icmallaşdıran iclas protokolları da monitoring hesabatlarına əlavə edilə bilər.
- (iii) MTCP-ə daxil edilmiş göstəricilər əsasında kəmiyyət əsaslı hesabatvermə. Monitoring və hesabatvermə üçün göstəricilərin nümunəvi dəsti Əlavə F-də təqdim edilir. MTCP üzrə monitoring və hesabatvermə Şikayət Mexanizmi, maraqlı tərəflərin cəlb olunmasının layihə planı və icrasına təsiri və icra səmərəliliyi barədə məlumatlar toplanılaraq aparılacaq.

Bu Planın düzgün icrası daxili təftişlər və auditlər vasitəsilə təsdiq edilir. Auditin vaxt qrafiki, tezliyi, əhatə dairəsi və məqsədləri, eləcə də cavabdeh daxili auditorlar "Azərenerji"-nin daxili audit siyasətinə uyğun olaraq müəyyən ediləcək.

Daxili audit aşağıdakıları əhatə edəcək:

- Bu Planın düzgün icrası;
- Planda göstərilən fəaliyyətlərin tezliyinə və planlaşdırılmış qrafikinə uyğunluq;
- Vaxtında və səmərəli hesabatvermə

Təftişlər zamanı audit qrupu xüsusilə aşağıdakı məsələlərə diqqət yetirəcək:

- Qeydlərin düzgün doldurulmasını təmin etmək üçün Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Fəaliyyətləri jurnalına baxış;
- Məlumat və materialların düzgün saxlanması və qeydiyyatına alınmasını təmin etmək üçün Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Fəaliyyəti formalarına və qovluqlarına baxış;
- Siyahının davamlı olaraq yenilənməsini təmin etmək üçün Maraqlı Tərəflərin jurnalına baxış;
- MTCM tərəfindən hazırlanmış dövrü hesabatların düzgün tərtib olunmasını təmin etmək üçün onlara baxış;
- Maraqlı tərəflərin fəaliyyətlərdə iştirak səviyyələri və Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Fəaliyyəti formasının "öyrənilən dərslər" bölməsində təqdim olunan məlumatlara əsasən maraqlı tərəflərin məmnuniyyət səviyyələri;
- Şikayət Qeydi formasının "öyrənilən dərslər" bölməsində təqdim olunan məlumatlara əsasən, Şikayət Mexanizminin effektivliyindən məmnunluq səviyyələri.

Təftiş və audit fəaliyyətlərinin sübutları və nəticələri audit hesabatlarına daxil edilməlidir. "Azərenerji"-nin rəhbərliyi təftiş və auditlərin nəticələrini və Preventiv/Korrektiv tədbirlərin gedişini nəzərdən keçirəcək və zərurət olduqda daxili audit sisteminə uyğun olaraq əlavə müvafiq tədbirlər görəcək.

10.2. Hesabatvermə

Maraqlı tərəflərin cəlb olunması üzrə nəticələrə dair müntəzəm olaraq həm daxili, həm də xarici hesabatvermə həyata keçiriləcək. Layihənin gedişi ilə əlaqədar maraqlı tərəflər məlumatlandırılacaq, o cümlədən layihənin ətraf mühit və sosial sahə üzrə göstəriciləri, maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi planının və ŞM-nin icrası və layihənin icrasının ümumi gedişi ilə bağlı hesabatvermə də təmin ediləcək.

10.2.1. Daxili hesabatvermə

Daxili hesabatverməyə gəldikdə, LIQ-in MTCM-i Planın icrasının ümumi gedişi barədə məlumat vermək və lazım gəldikdə məsləhət almaq üçün rəhbərliklə mütəmadi əsasda və zərurətə uyğun olaraq əlaqə saxlamaq öhdəliyini daşıyır.

Bundan əlavə, LIQ-in MTCM-i tikinti mərhələsində altı ayda bir dəfə və istismar mərhələsində isə müəyyən edilmiş aralıqlarla rəsmi dövrü hesabatlar hazırlayacaq. Hesabatlarda aşağıdakı məlumatlar yer almalıdır:

- Yerinə yetirilmiş fəaliyyətlərin ümumi sayı və növü üzrə ümumi məlumatlar;
- Maraqlı tərəflərin iştirakı və rəyləri (sorğular və anketlər, müsahibələr, rəy formaları vasitəsilə);
- Qarşıya çıxmış problemlər və kritik məsələlər;
- Şikayət Mexanizminin effektivliyinin vəziyyəti və meydana çıxan kritik məsələlər;
- Plan çərçivəsində həyata keçirilmiş korrekativ tədbirlər və icra qrafiki;
- Rəhbərliklə birgə qəbul ediləcək qərarlar;

Hesabatlar altı aydan bir keçirilən icralarda Rəhbərliyə və zərurətə olaraq digər heyət üzvlərinə təqdim ediləcək.

10.2.2. Maraqlı tərəflərə xarici hesabatvermə

"Azərenerji" LİQ ictimai şikayətlər, sorğular və əlaqədar hadisələr üzrə rüblük və yarımillik icmallar və daxili hesabatlar hazırlayacaq, əlaqədar korrektiv/preventiv tədbirlərin icra vəziyyəti isə məsul əməkdaşlar tərəfindən təsnifləşdirilərək layihə menecerlərinə təqdim ediləcək.

Maraqlı tərəflərə məlumat vermək üçün xüsusi mexanizmlər aşağıdakılardır:

- Yazılı hesabatlar;
- Onlayn sosial media;
- İcma ilə görüşlər;
- Bukletlər;

Maraqlı tərəflərə bu hesabatvermə ilk üç il ərzində rüblük, daha sonra isə yarımillik əsasda həyata keçiriləcək.

10.2.3. ESF sənədlərinin açıqlanması

ESF sənədləri 2024-cü ilin avqust ayında rəsmi internet saytında dərc olunub (aşağıya bax) və onlara edilən düzəlişlərdən sonra müntəzəm olaraq yenilənməlidir.

<https://www.azerenerji.gov.az/azureproject>

11. İSTİFADƏ EDİLMİŞ MƏNBƏLƏR

WB, 2017. Environmental and Social Standards. Washington, D.C., USA.

IFC, 2007. Stakeholder Engagement: A Good Practice Handbook for Companies Doing Business in Emerging Markets. Washington, D.C., USA.

IFC, 2012. Performance Standards on Environmental and Social Sustainability. Washington, D.C., USA.

ƏLAVƏ A

Maraqlı tərəflərin reyestri

Ad	Kateqoriya
Komponent 1 üçün Layihənin təsirinə məruz qalan tərəflər	
Hava xətləri istiqamətləri boyunca əmlak sahibləri	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Layihə ərazilərində yaşayan insanlar	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Aşağıdakı bələdiyyə/kəndlərin bələdiyyə və kənd nümayəndələri:	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Nəvahi qəsəbəsinin (Hacıqabul) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Rəncbər kəndinin (Hacıqabul) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Qızılburun kəndinin (Hacıqabul) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Pirsaat kəndinin (Hacıqabul) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Bankə qəsəbəsinin (Neftçala) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Şirvanlı kəndinin (Neftçala) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Yuxarı Noxudlu (Salyan) kəndinin inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Salmanlı kəndinin (Salyan) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Xurşud kəndinin (Salyan) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Çuxanlı kəndinin (Salyan) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Abadkənd kəndinin (Salyan) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Xələc kəndinin (Salyan) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Şəkərli kəndinin (Salyan) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Yenikənd kəndinin (Salyan) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

Ad	Kateqoriya
Göylər kəndinin (Ağsu) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Ləngəbiz kəndinin (Ağsu) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Bico kəndinin (Ağsu) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Qaraqoyunlu kəndinin (Ağsu) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Qubaxəlilli kəndinin (İsmayılı) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Qarameryəm kəndinin (Göyçay) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Qarabaqqal kəndinin (Göyçay) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Mirzəhüseynli kəndinin (Göyçay) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Arak kəndinin (Göyçay) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Huşun kəndinin (Göyçay) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Yuxarı Ağcayazı kəndinin (Ağdaş) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Qoşaqovaq kəndinin (Ağdaş) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Ərəbocağı kəndinin (Ağdaş) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Ərəş kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Əxşam kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Gülövşə kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Havarlı kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Hacıselli kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Salahlı kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Hürüuşağı kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

Ad	Kateqoriya
Tanrıqulular kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Boşçalı kəndinin (Yevlax) inzibati nümayəndəsi	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
Layihə ərazisində yerləşən və layihənin müsbət və ya mənfi təsir göstərə biləcəyi biznes müəssisələri	Layihə sahəsi üzrə maraqlı tərəf
AZURE layihəsi üçün digər maraqlı tərəflər	
Hacıqabul rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Biləsuvar rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Neftçala rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Salyan rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Ağsu rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Yevlax rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Mingəçevir rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Ağdaş rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Göyçay rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Qobustan rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Abşeron rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Qaradağ rayonunun icra hakimiyyətinin nümayəndəsi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Energetika Nazirliyi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

Ad	Kateqoriya
Səhiyyə orqanları	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Məktəb nümayəndələri	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
DEEA/Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	Milli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	Milli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Mədəniyyət Nazirliyi	Milli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	Milli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
"Masdar" Azərbaycan	Yerli səviyyədə özəl sektor nümayəndələri
"Azərenerji" ASC-nin əməkdaşları	Layihə heyəti
QHT-lər, həmkarlar ittifaqları və s.	QHT
KİV nümayəndələri	KİV
Komponent 2 və 3 üçün Layihənin təsirinə məruz qalan tərəflər	
"Azərenerji" ASC-nin əməkdaşları	Layihə heyəti
Konsaltinq şirkətləri	Layihə heyəti
Komponent 2 və 3 üçün digər maraqlı tərəflər	
Energetika Nazirliyi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri
Fövqəladə Hallar Nazirliyi	Yerli səviyyədə hökumət nümayəndələri

ƏLAVƏ B: Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətlərinin jurnalının nümunəvi formaları

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətlərinin nümunəvi jurnalı

№	Növü	Tarix	Yer	Görüşün/iclasın adı
1	İctimai görüş			
2	İctimai görüş			
3	İctimai görüş			
4	İctimai görüş			
5	İctimai görüş			

Əlavə C: Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətinin nümunəvi forması

Nömrə:	
Cəlbəmə fəaliyyəti:	
Yer və tarix:	
Fəaliyyətin və ya tədbirin təsviri	
Layihənin mərhələsi:	
Növü:	
Elanlar və kommunikasiya:	
İclas protokolunun istinad nömrəsi:	
İştirakçılar Maraqlı tərəflər	
İştirakçılar AZƏRENERJİ	
Fəaliyyətin təfsilatları	
Gündəlik:	
İstifadə olunan təqdimat materialı:	
Müzakirə edilə məsələlər:	

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

Nəticələr: Təmin edilmiş rəylərin xülasəsi	
Görülmüş müvafiq tədbirlər/Atılacaq növbəti addımlar:	
Öyrənilmiş dərslər	
Digər qeydlər	

ƏLAVƏ D:

Şikayət Mexanizmi Jurnalının nümunəvi formaları

No	Şikayətçi	Şikayətin təsviri	Göndərildiyi tarix	Daxil olduğu tarix	Göndərilmə üsulu	Bağlanış tarixi
1						
2						
3						
4						
5						

ƏLAVƏ E:

Şikayətin İdarə edilməsi Forması

Şikayət barədə məlumat			
Nö:			
Adı:			
Göndərilmə üsulu:			
Göndərildiyi tarix:			
Daxil olduğu tarix:			
Şikayətçi barədə ətraflı məlumat			
Ad:			
Təşkilat:			
Ünvan: Telefon/ Faks: E- poçt:			
Bildirilən Şikayət barədə təfərrüatlar			
<i>Şikayətin yeri Aidiyyətli aktivlər və fəaliyyətlər Aidiyyətli digər tərəflər</i>			
Şikayətə baxış			
Bu şikayət mexanizm üçün uygundurmu:	B/X		
Yekunlaşdığı tarix:			
<i>Baxışın təsviri və nəticəsi</i>			
Şikayətin qiymətləndirilməsi və həlli			

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

Qiymətləndirməyə cəlb olunan tərəflər:			
Həlli və korrektiv tədbirlər			
<i>Təsvir</i>			
Həlli və korrektiv tədbirlər			
Görülməli tədbir		Məsul qurum	Tarix/dövr
1.			
2.			
3.			
Proses ərzində keçirilmiş hər hansı iclasın qeydləri			
Tarix	İştirakçılar	Nəticələr	
Hər hansı digər kommunikasiya qeydləri			
Tarix	Resipiyent	Növ	Məzmun
Bağlanış			
Şikayətçi məmnun qaldımı:		Bəli/xeyr/qismən	
<i>Təsvir</i>			
Bağlanış tarixi:		İmza:	
Şikayətin kateqoriyası:			

ƏLAVƏ F:

MTCP üzrə monitoring və hesabatvermə

Əsas qiymətləndirmə sualları

ŞM. Layihənin təsirinə məruz qalmış tərəflərə məsələləri və şikayətləri qaldırmaq üçün nə dərəcədə əlçatan və inklüziv vasitələr təmin edilmişdir? İcraçı agentlik bu cür şikayətlərə cavab verib və onları həll edibmi?

Konkret qiymətləndirmə sualları

- Layihənin təsirinə məruz qalmış tərəflər problemləri və şikayətləri qaldırırlarmı?
- Şikayətlər nə qədər tez və səmərəli həll edilir?

Potensial göstəricilər

- ŞM və ya rəy mexanizmlərindən istifadə
- Müvafiq agentliklərdən məlumat sorğuları.
- Kəndlərdə/layihə icmalarında yerləşdirilmiş təklif qutularından istifadə.
- İşçilər tərəfindən qaldırılmış və müəyyən edilmiş zaman çərçivəsində həll edilmiş şikayətlərin sayı, cinsə və iş yerinə görə bölünməklə
- Layihə ərazilərində Cinsi İstismar və Zorakılıq/Seksual Qısnama (CİZ/SQ) hadisələrinin sayı, mövcud yönləndirmə prosesinə uyğun olaraq sağlamlıq, sosial, hüquqi və təhlükəsizlik dəstəyi üçün müraciət edilmiş halların sayı. (əgər tətbiq edilirsə)
- Hesabat dövründə (i) açılmış, (ii) 30 gündən artıq açıq qalan, (iii) həll edilmiş, (iv) bağlanmış şikayətlərin sayı və (v) şikayətçilərin məmnun qaldığı cavabların sayı, şikayətin kateqoriyası, cins, yaş və şikayətçinin yerləşdiyi yer üzrə bölgüdə.

Məlumatların toplanması üsulları

İcraçı agentlik və digər müvafiq agentliklərin qeydləri

Əsas qiymətləndirmə sualları

Konkret qiymətləndirmə sualları

Layihənin planlaşdırılması və icrasında maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin təsiri.

Cəlb etmə fəaliyyətləri layihənin planlaşdırılması və icrasında necə fərq yaradıb?

- Layihəyə maraq və dəstək var idimi?
- Alınan rəylər əsasında layihənin planı və icrasında hər hansı düzəlişlər edildimi?
- Layihə dövrü ərzində prioritet məlumatlar müvafiq tərəflərə açıqlanırdımı?

İcranın səmərəliliyi.

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi fəaliyyətləri icra prosesində səmərəli oldumu?

- Fəaliyyətlər planlaşdırıldığı kimi həyata keçirildimi? Niyə?
- Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi yanaşması qrupların təsnifləşdirilməsini ehtiva edirdimi? Niyə?

Potensial göstəricilər

- Maraqlı tərəflərin fəaliyyətlərdə aktiv iştirakı
- Layihənin təsirinə məruz qalmış tərəflərlə keçirilən məsləhətləşmə sessiyaları zamanı alınan rəylərə cavab olaraq vaxtında görülmüş tədbirlərin sayı.
- Məsləhətləşmə görüşləri və ictimai müzakirələrin sayı, burada alınan rəy və tövsiyələrin layihə planı və icrasında əks olunması.
- Layihədə risk altında olan qruplara xüsusi diqqət yetirməklə, təsnifləşdirilmiş cəlb etmə sessiyalarının sayı.

- İcra edilmiş MTCP fəaliyyətlərinin faizi.
- Maraqlı tərəflərin nümayəndələrin iştirakı ilə bağlı müəyyən edilmiş əsas maneələr.
- Layihənin əhatə dairəsi, inklüzivlik və səmərəliliyi artırmaq üçün maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi yanaşmasında edilən düzəlişlərin sayı.

Məlumatların toplanması üsulları

Maraqlı Tərəflərlə Məsləhətləşmələrdə İştirakçı Siyahıları/Protokolları

Qiymətləndirmə formaları

Strukturlu sorğular

Layihə nəticələri ilə bağlı sosial mediada/ənənəvi mediada dərc olunan yazılar

Kommunikasiya Strategiyası (Məsləhətləşmə qrafiki)

Dövri fokus qrupu müzakirələri

Həssas Qruplar və ya onların nümayəndələri ilə üz-büz görüşlər və/yaxud fokus qrupu müzakirələri

Əlavə G:

Azərbaycanda Bərpa Olunan Enerji Mənbələrindən istifadənin Genişləndirilməsi Layihəsi

Ətraf Mühit və Sosial Sənədlərin açıqlanması üzrə

İctimai Məsləhətləşmələr

(Azərbaycanın Hacıqabul, Şamaxı, Ağsu, İsmayıllı, Göyçay, Ağdaş, Yevlax rayonları və Mingəçevir şəhərindən olan maraqlı tərəflərin nümayəndələri ilə aparılmışdır, 30 sentyabr - 2 oktyabr 2024-cü il.)

Giriş:

Ətraf Mühit və Sosial Çərçivə sənədlərinin hazırlanmasında ekoloji və sosial təhlükəsizlik tələbləri çərçivəsində Azərbaycanın Hacıqabul, Şamaxı, Ağsu, İsmayıllı, Göyçay, Ağdaş, Yevlax rayonlarında və Mingəçevir şəhərində ictimai dinləmələr (İD) keçirilmişdir.

İctimai Dinləmələrin Məqsəd və Vəzifələri:

- Layihənin əhatə dairəsi haqqında məlumatın verilməsi (ümumi təfərrüatlar, məqsədlər, komponentlər və s.);
- Layihə fəaliyyətlərinin potensial sosial-ekoloji təsirlərini və müvafiq yumşaldıcı tədbirləri təsvir edən AZURE Layihəsinin ƏMSÇ Sənədlərinin (Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatı, Köçürmə Siyasəti üzrə Çərçivə Sənədi (KÇS), Maraqlı Tərəflərin Cəlb Edilməsi Planı (MTCP) və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurlarının (ƏİP)) təqdim edilməsi;
- Yuxarıda qeyd olunan sənədlərlə bağlı sualların cavablandırılması; və
- ƏMSÇ sənədlərinin son versiyalarına daxil edilməsi üçün şərhlərin və rəylərin alınması.

Metodologiya:

Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədləri "Azərenerji" ASC-nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir (müvafiq internet linki üçün Əlavə 1-ə baxın). Bundan əlavə, "Azərenerji" ASC-nin rəsmi internet saytında əlavə qeyd vardır ki, hər hansı maraqlı tərəf əlavə rəy və təkliflərini göndərmək üçün təşkilatın rəsmi əlaqə məlumatlarından (telefon, e-poçt və poçt ünvanları) istifadə edə bilər.

AZURE Layihəsi üzrə İctimai Dinləmələr rayonların Yerli İcra Hakimiyyətləri və "Azərenerji" ASC-nin Regional Elektrik Şəbəkə (REŞ) İdarələrinin dəstəyi ilə təşkil edilmiş və onlar maarifləndirmə tədbirləri çərçivəsində yerli vətəndaşları tədbir haqqında məlumatlandırmışlar. Əhaliyə Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirin Qiymətləndirilməsi (ƏMSSTQ) və Köçürülmə üzrə Fəaliyyət Planının (KFP) təqdim edilməsi üçün keçiriləcək dinləmələr barədə məlumat verilmişdir ki, bunlar hazırda konsaltinq şirkətləri tərəfindən hazırlanır. Şikayətlərə baxılması mexanizmi faktiki işlərə başlamazdan əvvəl maraqlı tərəflərin və geniş ictimaiyyətin tanış olması üçün yuxarıda qeyd olunan internet sahifəsində yerləşdiriləcək.

Məkan: Ağsu rayon, Bico kəndi⁴

Tarix və vaxt: 1 Oktyabr 2024-cü il, saat 10:00

İştirakçılar: 28 nəfər (Bico, Ləngəbiz və Qəşəd kəndlərindən maraqlı tərəflərin nümayəndələri), eyni zamanda

- İcra Hakimiyyətinin yerli nümayəndəsi;
- Bələdiyyələrin üzvləri;
- kənd sakinləri; və
- Xidmət təşkilatlarının nümayəndəsi.

İclasın Protokolu

Azərbaycan Hökumətinin elektrik enerjisinin hasilatı və ötürülməsi ilə məşğul olan, dövlət mülkiyyətində olan "Azərenerji" ASC-nin vasitəsi ilə elektrik enerjisi şəbəkəsinin 2027-ci ilədək 1 QVt günəş və külək enerjisinin inteqrasiyası üçün hazır olmasını planlaşdırması barədə Cəbrayıl Əhmədov ("Azərenerji" ASC-nin İnsan Resursları və Xidmət Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquq məsləhətçisi) məlumat vermişdir.

İştirakçılara bildirilmişdir ki, Layihə müştərək şəkildə Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdiriləcək, Azərbaycan Hökuməti 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsinin tikintisini, Biləsuvar və Bankə günəş elektrik stansiyalarının 330 kV-luq xətt vasitəsilə Nəvahi yarımstansiyasına və müvəqqəti olaraq 330 kV gücündə işləyən 500 kV-luq xətt vasitəsilə Abşeron yarımstansiyasına qoşulmasını, Dünya Bankı isə aşağıdakıları maliyyələşdirəcək: (i) Nəvahi yarımstansiyasının (2 ədəd 500 MVA) 500 kV və 10kV-luq hissəsi üçün avadanlıqların təchizatı və quraşdırılması; (ii) Abşeron və Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası (İES) yarımstansiyalarında 500 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsi; və (iii) Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası (SES), Qobu Elektrik Stansiyası (ES) və Ələt yarımstansiyalarında 330 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsini həyata keçirəcək.

İlahə İyasova, (Azərenerji ASC, LİQ-in Ekoloji və Sosial Təhlükəsizlik üzrə Koordinatoru) Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədlərini region icmalarına təqdim edərək bildirmişdir ki, layihə çərçivəsində potensial sosial-ekoloji təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri ƏMSÇ layihə sənədlərində təsvir edilmişdir və Dünya Bankının Ekoloji və Sosial Standartlarına və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının əhatə dairəsi və əsas ekoloji və sosial-iqtisadi aspektlərinin ƏMSSTQ-da daha geniş təsvir olunacağı barədə, eləcə də, torpaq alma və sosial-iqtisadi təsirlərin idarə edilməsi üçün institusional KŞÇ sənədi və məsləhətçi tərəfindən daha sonra həyata keçiriləcək KFP barədə icmalara məlumat verilmişdir.

Ziba Quliyeva, (Azərenerji ASC, LİQ-in Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə mütəxəssisi) Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması Planı və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurları sənədlərini təqdim etmiş, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində maraqlı

⁴Ağsu rayonunun Ləngəbiz və Qəşəd kəndləri də ictimai dinləmədə iştirak etmişdir.

tərəflərin cəlb edilməsinin vacibliyini qeyd edərək, AZURE layihəsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesi, əməyin idarə olunması prosedurları və şikayətlərin baxılması mexanizmi barədə məlumat vermişdir.

İcmalara məlumat verilmişdir ki, bu sənədlər artıq ictimaiyyət üçün suallar və şərhlər verilməsi üçün açıqdır. Həmçinin qeyd olunmuşdur ki, sənədlərin tam elektron versiyası "Azərenerji"nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib.

Elektrik Verilişi Xətlərinin (EVX) yerləşməsi barədə məlumatı daha da asanlaşdırmaq üçün iştirakçılara kəndləri üzrə EVX-lərin istiqamətini göstərən xəritələr təqdim edilmişdir. Görüş sual-cavab sessiyası ilə davam etmişdir.

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

Tikinti başlamazdan əvvəl insanlara layihənin dizaynı və tikinti planı barədə məlumat veriləcəkmi?

Ziba Quliyeva – Əhaliyə mütəmadi olaraq MTCP fəaliyyətləri ilə bağlı məsləhətləşmələr aparılacaq və onlar layihənin gələcək mərhələləri barədə məlumatlandırılacaqlar.

EVX-lər radiasiya və elektrik enerjisinin təsirləri səbəbindən əhalinin sağlamlığına və ətraf mühitə mənfi təsir göstərəcək.

İlahə İlyasova – Milli tikinti standartlarına əsasən, radiasiyaya məruz qalmamaq üçün yaxınlıqdakı yaşayış məntəqələrinə məsafə 8-10 m-dən yaxın olmamalıdır, 330 kV və 500 kV-luq elektrik verilişi xətlərinin hündürlüyü ən azı 8 m olmalıdır. Faktiki olaraq bütün layihə EVX-ləri yaşayış məntəqələrindən kənara çıxır və Azərbaycanda EVX-lərin hündürlüyü adətən 10 m və ya daha yüksək olur.

Məşğulluqla bağlı qeyd etdiniz ki, layihə fəaliyyətlərində yerli əhalinin işə götürülməsinə üstünlük veriləcək. Lakin, kənd ərazisində həyata keçirilən digər layihələrdə olduğu kimi, bu o qədər də inandırıcı səslənmir, podratçılar adətən dostlarını və/yaxud qohumlarını işə götürür və ya başqa icmalardan işçi qüvvəsi gətirirlər.

İlahə İlyasova – Podratçılara yerli icmalardan olan şəxsləri bacarıqlarına uyğun olaraq ixtisas tələb edən və ixtisas tələb etməyən işlərə cəlb etmələri tövsiyə olunacaq.

Mən bu layihə, onun məqsədləri və hamımıza gətirəcəyi faydalar haqqında eşitməkdən məmnunam. Eyni zamanda, kənd təsərrüfatı torpaqlarımızı və giriş yollarımızı yararsız vəziyyətə salan digər EVX-in tikintisi layihəsini artıq görmüşük, mən narahatam və bütün yumşaldıcı tədbirlərin həyata keçiriləcəyinə inanmıram.

İlahə İlyasova – Bu layihəyə fərqli yanaşma olacaq. Layihə üzrə tikinti işlərinin mənfi təsirləri öyrənilmiş və ƏMSSTQ sənədində müvafiq olaraq onların qarşısının alınması və azaldılması üçün bütün tədbirlər tövsiyə edilmişdir. Sənəd təsire məruz qalan icmalara təqdim olunacaq. Layihədə giriş yolları nəzərə alınmaqla yol hərəkətinin idarə olunması planı hazırlanacaq, icmalar və müvafiq yol

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

Ona üçün də, şəxsən mən bu layihənin icmamız üçün faydalı olacağına inanmıram.

polisi idarəsi ilə müzakirə edilərək razılaşdırılacaq. Podratçıdan icmaları tərk etməzdən əvvəl yolların təmir olunmasını təmin etmək tələb olunacaq. Nəzarət Mühəndisi təsirlərin azaldılması tədbirlərinin həyata keçirilməsini təmin edəcək və Şikayətlərin Baxılması Mexanizmi sizin narahatlıq və şikayətlərinizin həlli üçün vasitələri müəyyən edəcək. Qaynar xətlər və məsul şəxslərin əlaqə məlumatları sizə təqdim olunacaq. Tikinti başa çatdıqdan sonra layihə sahələri və giriş yolları bərpa edilərək sahiblərinə təhvil veriləcək.

Kəndimizə və icmamıza mənfi təsirlərin olmamasını xahiş edirik.

İlahə İlyasova- Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, kəndlərin yaşayış ərazisində hər hansı fiziki dəyişiklik gözlənilmir. Müvəqqəti təsirlər podratçı tərəfindən yumşaldılacaq və icraya nəzarət edən mühəndis və Azərenerji tərəfindən monitorinq ediləcək. Layihə fəaliyyətləri ilə bağlı hər hansı problemi həll etmək üçün şikayət mexanizmləri mövcud olacaq.

Bu görüşə və bizimlə paylaşdığınız məlumat üçün təşəkkür edirik. Müxtəlif təsirlərin qarşısının alınması ilə bağlı bütün tədbirlər yaxşı səslenir, fəaliyyətlərinizin paylaşdığınız məlumatlara uyğun olmasını xahiş edirik.

İlahə İlyasova – Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, qeyd olunmuş tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etmək üçün müvafiq mexanizmlər də mövcud olacaqdır.

ƏMŞÇ sənədlərinin açıqlanması ilə bağlı məsləhətləşmələr Ağsu rayonunun **Gəgəli və Daşdəmirbəyli (01 oktyabr 2024-cü il; saat 11:00), Qaraqoyunlu və Ülgüç (01 oktyabr 2024-cü il; saat 12:30)** kənd sakinləri üçün təşkil olunmuş görüşlərdə də aparılmışdır. Bu görüşlərdə kənd bələdiyyələrinin və icra nümayəndələrinin, həmçinin Mingəçevir Regional Elektrik Şəbəkəsinin nümayəndələri iştirak etmişdir.

Gəgəli və Daşdəmirbəyli kənd camaatını xüsusilə uzun müddət istismardan çıxan və təhlükəli olan bəzi mövcud hava xətlərinin vəziyyəti narahat edir. Digər tərəfdən, insanlar hələ də Oğuz-Qəbələ qaz kəmərinin tikintisi zamanı yaşadıkları mənfi təəssürat altındadırlar ki, tikinti işləri zamanı şəxsi mülklərə müvəqqəti təsirlər bərpa olunmayıb, giriş yolları və şəxsi mülklərin landşaftı təsirə məruz qalıb. Elektrik enerjisinin zəif olması yerli əhali üçün başqa bir problemdir. Bunlara cavab olaraq, insanlar layihədə nəzərdə tutulan maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi tədbirləri barədə və hər hansı problemlə qarşılaşdıqları təqdirdə istifadə edə biləcəkləri şikayətlərin baxılması mexanizmləri haqqında bir daha məlumatlandırıldılar.

Görüş iştirakçıları, köhnə, istifadə olunmayan EVX barədə məlumat verərək, dirəklərin sahələrindən götürülməsini, əldə olunan torpaqların boşaldılmasını və kənd təsərrüfatı sahəsinin artırılmasını istədiklərini bildirdilər. Əhali, həmçinin, hər hansı bir torpaq sahəsinin əldə edilməsinə / servitutuna yol verməmək üçün EVX-lərin dağlıq ərazidə çəkilməsini tövsiyə etdilər.

Ağsu rayonunun **Qaraqoyunlu və Ülgüc** kəndinin sakinləri təsirə məruz qalmış kənd təsərrüfatı torpaqlarına kompensasiyanın ödənilib-ödənilməməsi ilə maraqlandılar.

Yuxarıda qeyd olunan Oğuz-Qəbələ boru kəməri layihəsindən fərqli olaraq, onlar təsirin ədalətli qiymətləndirilməsini və kompensasiya olunmasını görmək istəyirlər.

Bütün kəndlərdən olan icma üzvləri məşğulluq imkanları ilə maraqlandıqlarını və insanların işləmək istəyi ilə bağlı fikirlərini bildirmişlər.

Məkan: İsmayilli rayon, Qubaxəlilli kəndi

Tarix və saat: 1 oktyabr 2024-cü il, 15:00

İştirakçılar: 38 nəfər (kənd sakinləri, İsmayilli rayon, Qubaxəlilli, Göyçay rayon Qarabaqqal və Qarameryəm kəndlərindən maraqlı tərəflərin nümayəndələri)

- İcra Hakimiyyətinin yerli nümayəndəsi;
- Bələdiyyələrin üzvləri;
- kənd sakinləri; və
- xidmət təşkilatlarının nümayəndəsi.

İclasın Protokolu

Azərbaycan Hökumətinin elektrik enerjisinin hasilatı və ötürülməsi ilə məşğul olan, dövlət mülkiyyətində olan "Azərenerji" ASC-nin vasitəsi ilə elektrik enerjisi şəbəkəsinin 2027-ci ilədək 1 QVt günəş və külək enerjisinin inteqrasiyası üçün hazır olmasını planlaşdırması barədə Cəbrayıl Əhmədov ("Azərenerji" ASC-nin İnsan Resursları və Xidmət Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquq məsləhətçisi) məlumat vermişdir.

İştirakçılara bildirilmişdir ki, Layihə müştərək şəkildə Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdiriləcək, Azərbaycan Hökuməti 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsinin tikintisini, Biləsuvar və Bankə günəş elektrik stansiyalarının 330 kV-luq xətt vasitəsilə Nəvahi yarımstansiyasına və müvəqqəti olaraq 330 kV gücündə işləyən 500 kV-luq xətt vasitəsilə Abşeron yarımstansiyasına qoşulmasını, Dünya Bankı isə aşağıdakıları maliyyələşdirəcək: (i) Nəvahi yarımstansiyasının (2 ədəd 500 MVA) 500 kV və 10kV-luq hissəsi üçün avadanlıqların təchizatı və quraşdırılması; (ii) Abşeron və Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası (İES) yarımstansiyalarında 500 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsi; və (iii) Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası (SES), Qobu Elektrik Stansiyası (ES) və Ələt yarımstansiyalarında 330 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsini həyata keçirəcək.

İlahə İyasova, (Azərenerji ASC, LİQ-in Ekoloji və Sosial Təhlükəsizlik üzrə Koordinatoru) Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədlərini region icmalarına təqdim edərək bildirmişdir ki, layihə çərçivəsində potensial sosial-ekoloji təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri ƏMSÇ layihə sənədlərində təsvir edilmişdir və Dünya Bankının Ekoloji və Sosial Standartlarına və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının əhatə dairəsi və əsas ekoloji və sosial-iqtisadi aspektlərinin ƏMSSTQ-da daha geniş təsvir olunacağı barədə, eləcə də, torpaq alma və sosial-iqtisadi təsirlərin idarə edilməsi üçün institusional KŞÇ sənədi və məsləhətçi tərəfindən daha sonra həyata keçiriləcək KFP barədə icmalara məlumat verilmişdir.

Ziba Quliyeva, (Azərenerji ASC, LİQ-in Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə mütəxəssisi) Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması Planı və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurları sənədlərini təqdim etmiş, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin vacibliyini qeyd edərək, AZURE layihəsində maraqlı tərəflərin

cəlb edilməsi prosesi, əməyin idarə olunması prosedurları və şikayətlərin baxılması mexanizmi barədə məlumat vermişdir.

İcmalara məlumat verilmişdir ki, bu sənədlər artıq ictimaiyyət üçün suallar və şərhlər verilməsi üçün açıqdır. Həmçinin qeyd olunmuşdur ki, sənədlərin tam elektron versiyası "Azərenerji"nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib.

Elektrik Verilişi Xətlərinin (EVX) yerləşməsi barədə məlumatı daha da asanlaşdırmaq üçün iştirakçılara kəndləri üzrə EVX-lərin istiqamətini göstərən xəritələr təqdim edilmişdir. Görüş sual-cavab sessiyası ilə davam etmişdir.

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

Uzun müddətdir ki, kəndə su kəmərləri çəkilir. Amma biz hələ də su çatışmazlığından əziyyət çəkirik. Düşünürük ki, elektrik təchizatı da bizə çatmayacaq.

Bizə xətlərin istiqamətini göstərin. Mövcud xətlərdən biri mənim torpağımdan keçir. Yenisi də mənim torpağımdan keçəcəkmi?

Qarameryəm və Qarabaqqal Göyçay rayonunun ən böyük kəndlərindəndir. İnanıram ki, bu layihə təsirə məruz qalmış torpaqlara kompensasiya ödəməklə, insanlara məşğulluq imkanları yaratmaqla kəndlilərə fayda verəcək. Sizə uğurlar arzulayırdıq və layihənin insanlara fayda verəcəyinə ümid edirik.

Yerli əhalinin işlə təmin olunub-olunmayacağını bilmək vacibdir. Elə evlər var ki, orada cəmi bir nəfər maaş və ya pensiya alır, yaşamaq çətindir, bütün məhsulların qiyməti qalxıb. Məsələn, internetin qiyməti 18 manatdan 25 manata qalxıb.

Mənim qonşum torpaq alıb, oradan elektrik xətləri keçir və bu çox təhlükəlidir. EVX-ləri

İlahə İlyasova – Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, ekoloji və sosial təsirlərin qiymətləndirilməsi üzərində iş davam edir. Tikintiyə gələn il başlanacağı gözlənilir.

İlahə İlyasova – Zəhmət olmasa EVX-lərin keçəcəyi xəritəyə baxın. Təsirə məruz qalmış torpaq qarşılıqlı razılaşma əsasında kompensasiya olunacaq. Ətraflı dizayn və təsirin qiymətləndirilməsi tamamlandıqdan sonra daha ətraflı məlumat veriləcək.

Ziba Quliyeva – Podratçılara yerli icmalardan olan şəxsləri bacarıqlarına uyğun olaraq ixtisas tələb edən və ixtisas tələb etməyən işlərə cəlb etmələri tövsiyə olunacaq. Kompensasiya milli qanunlara uyğun olaraq ödəniləcək. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi tədbirləri zamanı bu məsələlərlə bağlı davamlı olaraq sizinlə əlavə məsləhətləşmələr aparılacaq.

Ziba Quliyeva – Podratçılara yerli icmalardan olan şəxsləri bacarıqlarına uyğun olaraq ixtisas tələb edən və ixtisas tələb etməyən işlərə cəlb etmələri tövsiyə olunacaq. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi tədbirləri zamanı bu məsələlərlə bağlı davamlı olaraq sizinlə əlavə məsləhətləşmələr aparılacaq.

İlahə İlyasova – Məqsədimiz EVX-lərin yaşayış məntəqələrindən və şəxsi

Suallar

kəndin yaxınlığında deyil, dağlarda çəkmək daha yaxşı olardı.

Mən kənd bələdiyyəsində işləyəndə yol çəkilişindən insanların mənfi təsirlərə məruz qalmasını görmüşəm. Podratçının apardığı iş nəticəsində insanların şəxsi kənd təsərrüfatı torpaqlarına dəyən təsirlərin qarşısı alınmamışdı. Bunun şahidi olduğumuz üçün, bu layihədə bütün zəruri yumşaldıcı tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etməyinizi xahiş edirik. Bundan əlavə, biz əvvəlki layihələrdə şahidi olmuşuq ki, torpaq mülkiyyətçiləri təsirə məruz qalan torpaq sahəsi üçün kompensasiya almayıblar. Xahiş edirik, ağır tonnajlı maşınların şəxsi əkin sahələrinə ziyan verməməsini təmin edin və ya dəyən zərər üçün kompensasiya ödəyin.

İş imkanları bizim üçün çox önəmlidir. İş imkanları olarsa, gənclərin digər şəhərlərə və ya paytaxta getməsinin qarşısı alınar çünki, gənclərimizin əksəriyyəti ailələrini burda qoyaraq iş axtarmaq üçün gedirlər.

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

mülkiyyətdən mümkün qədər uzaqda olmasıdır. Bütün təhlükəsizlik tədbirləri həyata keçiriləcək. Layihənin təsirləri və narahatlıqları ilə bağlı hər hansı problemlə bağlı şikayətlərə baxılması üçün Şikayətlərin Baxılması Mexanizmi mövcud olacaqdır.

İlahə İlyasova – Nəqliyyatın idarə edilməsi planı podratçı tərəfindən hazırlanacaq və yerli qurumlar ilə razılaşdırılacaq. Müvəqqəti təsirlər qaçılmaz olarsa, torpaq sahibi ilə kompensasiya razılaşdırılacaq və Podratçı tərəfindən ödəniləcəkdir. Təsirlərin azaldılması tədbirləri həyata keçiriləcək və onların icrasına Podratçının ekoloji və sosial təhlükəsizlik üzrə mütəxəssisləri və ekoloji və sosial işlər üzrə mütəxəssislər tərəfindən nəzarət olunacaq. Siz narahatlıq və şikayətlərinizi EVX-lərin keçdiyi bütün icmalarda tətbiq olunacaq şikayətlərin baxılması mexanizmindən istifadə etməklə edə bilərsiniz.

Ziba Quliyeva – Podratçılara yerli icmalardan olan şəxsləri bacarıqlarına uyğun olaraq ixtisas tələb edən və ixtisas tələb etməyən işlərə cəlb etmələri tövsiyə olunacaq. Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi tədbirləri zamanı bu məsələlərlə bağlı davamlı olaraq sizinlə əlavə məsləhətləşmələr aparılacaq.

Məkan: Göyçay rayon, Ərəbcəbirli 1 və Ərəbcəbirli 2 kəndi

Tarix və vaxt: 1 oktyabr 2024-cü il, saat 17:00

İştirakçılar: 23 nəfər (Ərəbcəbirli 1, Ərəbcəbirli 2 və Mirzəhüseynli kəndlərindən maraqlı tərəflərin nümayəndələri), eyni zamanda

- İcra Hakimiyyətinin yerli nümayəndəsi;
- Bələdiyyələrin üzvləri;
- kənd sakinləri

İclasın Protokolu

Azərbaycan Hökumətinin elektrik enerjisinin hasilatı və ötürülməsi ilə məşğul olan, dövlət mülkiyyətində olan "Azərenerji" ASC-nin vasitəsi ilə elektrik enerjisi şəbəkəsinin 2027-ci ilədək 1 QVt günəş və külək enerjisinin integrasiyası üçün hazır olmasını planlaşdırması barədə Cəbrayıl Əhmədov ("Azərenerji" ASC-nin İnsan Resursları və Xidmət Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquq məsləhətçisi) məlumat vermişdir.

İştirakçılara bildirilmişdir ki, Layihə müştərək şəkildə Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdiriləcək, Azərbaycan Hökuməti 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsinin tikintisini, Biləsuvar və Bankə günəş elektrik stansiyalarının 330 kV-luq xətt vasitəsilə Nəvahi yarımstansiyasına və müvəqqəti olaraq 330 kV gücündə işləyən 500 kV-luq xətt vasitəsilə Abşeron yarımstansiyasına qoşulmasını, Dünya Bankı isə aşağıdakıları maliyyələşdirəcək: (i) Nəvahi yarımstansiyasının (2 ədəd 500 MVA) 500 kV və 10kV-luq hissəsi üçün avadanlıqların təchizatı və quraşdırılması; (ii) Abşeron və Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası (İES) yarımstansiyalarında 500 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsi; və (iii) Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası (SES), Qobu Elektrik Stansiyası (ES) və Ələt yarımstansiyalarında 330 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsini həyata keçirəcək.

İlahə İyasova, (Azərenerji ASC, LİQ-in Ekoloji və Sosial Təhlükəsizlik üzrə Koordinatoru) Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədlərini region icmalarına təqdim edərək bildirmişdir ki, layihə çərçivəsində potensial sosial-ekoloji təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri ƏMŞÇ layihə sənədlərində təsvir edilmişdir və Dünya Bankının Ekoloji və Sosial Standartlarına və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının əhatə dairəsi və əsas ekoloji və sosial-iqtisadi aspektlərinin ƏMŞSTQ-da daha geniş təsvir olunacağı barədə, eləcə də, torpaq alma və sosial-iqtisadi təsirlərin idarə edilməsi üçün institusional KŞÇ sənədi və məsləhətçi tərəfindən daha sonra həyata keçiriləcək KFP barədə icmalara məlumat verilmişdir.

Ziba Quliyeva, (Azərenerji ASC, LİQ-in Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə mütəxəssisi) Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması Planı və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurları sənədlərini təqdim etmiş, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin vacibliyini qeyd edərək, AZURE layihəsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesi, əməyin idarə olunması prosedurları və şikayətlərin baxılması mexanizmi barədə məlumat vermişdir.

İcmalara məlumat verilmişdir ki, bu sənədlər artıq ictimaiyyət üçün suallar və şərhlər verilməsi üçün açıqdır. Həmçinin qeyd olunmuşdur ki, sənədlərin tam elektron versiyası "Azərenerji"nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib.

Elektrik Verilişi Xətlərinin (EVX) yerləşməsi barədə məlumatı daha da asanlaşdırmaq üçün iştirakçılara kəndləri üzrə EVX-lərin istiqamətini göstərən xəritələr təqdim edilmişdir. Görüş sual-cavab sessiyası ilə davam etmişdir.

Suallar

Elektrik xətləri harada quraşdırılacaq? Bütün şəxsi torpaqlar üçün kompensasiya ödəniləcəkmi?

Elektrik xətlərinin kənd təsərrüfatı texnikasının hərəkətinə mane olmaması üçün yüksəkdən çəkilməsini xahiş edirik.

Layihənin kəndlilərimizə hansı faydaları var?

Zəhmət olmasa, EVX-lərin kəndimizdən keçən hissəsini yenidən nəzərdən keçirin və onların dağ tərəfdən keçirilməsini nəzərə alın.

Suallar (Azərenerji, LİQ)

İlahə İlyasova - Kəndin yaşayış ərazisindən kənarda, əsasən kənd təsərrüfatı sahələrində. EVX-lərin istiqamətinə xəritədə baxa bilərsiniz. Bəli, təsirə məruz qalan özəl torpaq sahələrinə kompensasiya ödəniləcək.

İlahə İlyasova – Milli tikinti standartlarına əsasən, 330 kV və 500 kV-luq elektrik verilişi xətlərinin hündürlüyü ən azı 8-10 metr olmalıdır, bu isə kənd təsərrüfatı texnikasının hərəkəti üçün kifayət qədər məsafədir.

Ziba Quliyeva – Qısa və uzunmüddətli faydalar gözlənilir - məşğulluq imkanları, yerli bazara tələbatın artması və enerji təchizatı təkmilləşdirilməsi.

İlahə İlyasova – Nəzərdə tutulmuş istiqamət ekoloji və sosial təsirlərin minimuma endirilməsi baxımından alternativlər arasında ən yaxşısı hesab olunur.

Məkan: Mingəçevir şəhəri, Mingəçevir REŞ

Tarix və Vaxt: 2 oktyabr 2024-cü il, 10:00

İştirakçılar: 41 nəfər (Mingəçevir şəhərindən olan maraqlı tərəflərin nümayəndələri, Mingəçevir REŞ-in və digər təşkilatların nümayəndələri), eyni zamanda

- İcra Hakimiyyətinin yerli nümayəndəsi;
- Bələdiyyələrin üzvləri;
- Xidmət təşkilatlarının nümayəndələri

İclasın Protokolu

Azərbaycan Hökumətinin elektrik enerjisinin hasilatı və ötürülməsi ilə məşğul olan, dövlət mülkiyyətində olan "Azərenerji" ASC-nin vasitəsi ilə elektrik enerjisi şəbəkəsinin 2027-ci ilədək 1 QVt günəş və külək enerjisinin inteqrasiyası üçün hazır olmasını planlaşdırması barədə Cəbrayıl Əhmədov ("Azərenerji" ASC-nin İnsan Resursları və Xidmət Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquq məsləhətçisi) məlumat vermişdir.

İştirakçılara bildirilmişdir ki, Layihə müştərək şəkildə Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdiriləcək, Azərbaycan Hökuməti 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsinin tikintisini, Biləsuvar və Bankə günəş elektrik stansiyalarının 330 kV-luq xətt vasitəsilə Nəvahi yarımstansiyasına və müvəqqəti olaraq 330 kV gücündə işləyən 500 kV-luq xətt vasitəsilə Abşeron yarımstansiyasına qoşulmasını, Dünya Bankı isə aşağıdakıları maliyyələşdirəcək: (i) Nəvahi yarımstansiyasının (2 ədəd 500 MVA) 500 kV və 10kV-luq hissəsi üçün avadanlıqların təchizatı və quraşdırılması; (ii) Abşeron və Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası (İES) yarımstansiyalarında 500 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsi; və (iii) Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası (SES), Qobu Elektrik Stansiyası (ES) və Ələt yarımstansiyalarında 330 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsini həyata keçirəcək.

İlahə İyasova, (Azərenerji ASC, LİQ-in Ekoloji və Sosial Təhlükəsizlik üzrə Koordinatoru) Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədlərini region icmalarına təqdim edərək bildirmişdir ki, layihə çərçivəsində potensial sosial-ekoloji təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri ƏMSÇ layihə sənədlərində təsvir edilmişdir və Dünya Bankının Ekoloji və Sosial Standartlarına və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının əhatə dairəsi və əsas ekoloji və sosial-iqtisadi aspektlərinin ƏMSSTQ-da daha geniş təsvir olunacağı barədə, eləcə də, torpaq alma və sosial-iqtisadi təsirlərin idarə edilməsi üçün institusional KŞÇ sənədi və məsləhətçi tərəfindən daha sonra həyata keçiriləcək KFP barədə icmalara məlumat verilmişdir.

Ziba Quliyeva, (Azərenerji ASC, LİQ-in Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə mütəxəssisi) Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması Planı və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurları sənədlərini təqdim etmiş, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin vacibliyini qeyd edərək, AZURE layihəsində maraqlı tərəflərin

cəlb edilməsi prosesi, əməyin idarə olunması prosedurları və şikayətlərin baxılması mexanizmi barədə məlumat vermişdir.

İcmalara məlumat verilmişdir ki, bu sənədlər artıq ictimaiyyət üçün suallar və şərhlər verilməsi üçün açıqdır. Həmçinin qeyd olunmuşdur ki, sənədlərin tam elektron versiyası "Azərenerji"-nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib.

Elektrik Verilişi Xətlərinin (EVX) yerləşməsi barədə məlumatı daha da asanlaşdırmaq üçün iştirakçılara kəndləri üzrə EVX-lərin istiqamətini göstərən xəritələr təqdim edilmişdir. Görüş sual-cavab sessiyası ilə davam etmişdir.

Suallar

Layihəyə və layihə barədə məlumatı paylaşdığınız üçün təşəkkür edirik. Adətən insanların çoxu EVX-lərin mühafizə zolağı barədə məlumatı olmur, ona görə də biz hər dəfə EVX-ləri yoxlayanda görürük ki, torpaqdan müvəqqəti istifadə etməyə icazə verilən insanlar ondan öz bildikləri kimi istifadə edir, nə isə tikirlər və s. sonra bu problemləri həll etmək üçün müxtəlif qurumlarla məsələ qaldırmalıyıq. Bundan başqa, həmin insanlar torpaq sahəsinə sahiblik tələb etməyə başlayırlar. Biz onlara izah edirik ki, sizə daimi istifadə üçün deyil, müvəqqəti olaraq torpağa giriş verilib. Onlar bəzən torpağı hasarlamağa, satmağa, hətta təmir üçün buraxdığımız EVX-lərə giriş yollarını da istifadə etməyə başlayırlar. Yaxud torpağı qazmağa, torpaq işləri aparmağa başlayırlar. Onların apardığı işlər nəticəsində yanğın baş verdikdə həmin yerlərdə qazıntı və digər işlər aparıldığı üçün fəvqəladə hallar maşınları ora getməkdə çətinlik çəkir. Kimsə torpağını icarəyə verib, amma torpaq həmin adamın adına deyil; torpaq icarəyə verilərkən heç bir sənədləşmə aparılmayıb. Məhkəmə işə baxanda müəyyən edir ki, icarəçinin adı qeydiyyatda deyil.

Ehtimal olunur ki, qeyri-rəsmi zəbt olunmuş ərazidə bəzi evlər tikilir, tikinti zamanı kimsə deyə bilər ki, onun torpağıdır, amma qeydiyyat sənədi yoxdur. Nəzərə alın ki, bu cür problemlərlə qarşılaşa bilərsiniz.

Biz həmin insanlara xəbərdarlıq edirik, lakin belə hallar baş verdikdə müxtəlif təşkilatlara, polisə məktub göndərməyə məcbur oluruq. Torpaq sahəsinə baxılarkən

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

İlahə İlyasova - EVX tikintisinin təsirini qiymətləndirərkən mülkiyyət hüququ müvafiq olaraq araşdırılacaq; qeyri-qanuni istifadəçilər yalnız yetişdirdikləri məhsul və ağaclara görə kompensasiya alacaqlar; təsirə məruz qalan xüsusi torpaq sahələri üçün kompensasiya müvafiq olaraq mülkiyyətçilərə ödəniləcəkdir. EVX-lərin mühafizə zolağında olan torpağa görə kompensasiya nəzərə alınmayacaq. KFP-nin hazırlanması zamanı bütün növ torpaqlara təsirlərin qiymətləndirilməsinin tam təfərrüatları barədə icmalara məlumat veriləcəkdir.

Cəbrayıl Əhmədov - Mingəçevir Elektrik Şəbəkəsinə iş üçün müraciət edən, lakin ixtisasına uyğun işlə təmin oluna bilməyən neçə nəfər var? İstismar zamanı elektrik xətlərinin çəkilişinə nəzarət etmək üçün işçilər tələb olunacaq.

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

insanlara torpağın istifadəsinə qoyulan bütün məhdudiyətlər, tələblər və onun təyinatı izah edilməlidir. Təklif edirik ki, torpaq mülkiyyətçilərinə, eləcə də müvafiq bələdiyyə və icra hakimiyyəti orqanlarına, Kadastr Reyestri şöbəsinə bütün tələblər izah edilsin ki, bundan sonra da problem yaranmasın. Torpaq təyinatına uyğun istifadə edilməlidir.

- Müsbət hal odur ki, enerji sektoru daha da inkişaf edəcək, enerjinin fasiləsiz təchizatı və digər ölkələrə enerjinin bərabər paylanması təmin olunacaq. Bundan əlavə, biz hesab edirik ki, məşğulluq imkanları təkcə tikinti dövrü üçün nəzərdə tutulmur; yerlərdən olan yeni mühəndis heyəti və yeni REŞ işçiləri AZURE layihəsinin EVX-lərinin texniki xidmət işlərinə cəlb edilə bilər.

Bacarıqlı işçilər var, 50-yə yaxın insan işlə təmin olunmaq istəyir. Həmin insanların bu layihə üçün təkcə Mingəçevirdə deyil, başqa yerlərdə də işlə təmin olunmaq imkanları olacaq.

Bu narahatlıq doğurur, çünki torpaq sahələri elektrik xətlərinin altındadır və yağış yağanda təhlükəli, səs-küylü olur, buna görə də insanlar məhsullarını yığmağa qorxurlar.

Kompensasiya necə ödəniləcək?

Cəbrayıl Əhmədov – Podratçılara siyahını/CV-ləri Mingəçevir İR-dən əldə etmələri və iş tələblərinə uyğun gələn insanları işə götürmələri tövsiyə olunacaq.

Bu, yaxşı fəaliyyətdir və yerli əhəlinin məşğulluğuna kömək edəcək.

Cəbrayıl Əhmədov – İnsanlara hava xətləri tikilən zaman mühafizə zonasından uzaq durmaq tövsiyə olunur. Oxşar torpaq sahələrinin əksəriyyəti mühafizə zonasında yerləşdiyindən insanlar bu problemlə üzləşirlər. EVX-lərin mühafizə zolağında tikilmiş bəzi icazəsiz tikililər risklər yarada bilər. Bəzi torpaq sahələrinin təyinatı kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlar olub, amma insanlar onu hansısa yolla dəyişiblər, ona görə də problemlər yaranır.

İlahə İlyasova – Əsas məqsəd yaşayış məntəqələrindən keçməməkdir. Amma torpaq sahələrində tikiləcək dirəklər təxminən 64 kvm torpaq sahəsini tutacaq və bu hissələr servitut əsasında götürüləcək. Bu, torpağın alınması deyil; torpaq sahələrinin icarəsidir və qiymətlər ən yaxşı bazar qiymətinə uyğun hesablanacaq və torpaq sahibləri ilə qarşılıqlı razılaşma yolu

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

Giriş yollarının düzgün çəkilməsini və maşınların şəhər nəqliyyatının hərəkətinə mane olmamasını nəzərə almağınızı xahiş edirik.

Lazım gələrsə, yol nişanları qoyulmalıdır. Torpaq istifadəçiləri nişanları görməli və anlamalıdır ki, onlar mühafizə zolağı daxilində torpaqları zəbt edə bilməzlər.

Aztəminatlı insanları və ya onların ailələrini işə götürmək yaxşı olar.

Həyat yoldaşım "Azərenerji"də işləyir və torpaq sahibləri mühafizə zonası ilə bağlı müqaviləyə əməl etmədikləri üçün hər gün problemlərlə üzləşir. Torpaq sahibləri torpaq sahəsindən kənara çıxaraq mühafizə zonasına daxil olurlar. Eyni zamanda, giriş yollarını bağlayır və mühəndislərin dirəklərə çıxışını çətinləşdirən torpaq işləri aparırlar.

Layihənin bizə müsbət təsiri ondan ibarətdir ki, məşğulluq yaxşılaşacaq. Ali təhsilli uşaqlarımız burada işlə təmin oluna bilər, əks halda şəhəri tərk etməli olurlar. Bu ofisdə çalışan qadınlar çox azdır; daha çox qadınların işə götürülməsini təklif edirik. "Azərenerji"də qadınların edə biləcəyi işlər var.

ilə kompensasiya ödəniləcək. Hazırda bütün bunlar planlaşdırma mərhələsindədir və müvafiq qanunlar əsasında aparılacaq. Növbəti mərhələdə KFP hazırlanacaq. Layihəyə məruz qalan tərəflər müəyyən ediləcək, təsirlər qiymətləndiriləcək və onlarla danışıqlar aparılacaq. Torpaq sahibləri ilə razılaşma əldə olunacaq.

İlahə İlyasova – Ətraf Mühit və Sosial İdarəetmə Planı (ƏMSİP) hazırlanacaq və podratçıdan təsirin azaldılması tədbirlərini ətraflı təsvir etməsi tələb olunacaq. Podratçıya düşərgə qurmağa, avadanlıq almağa və s. icazə verəcək və işlər başa çatdıqdan sonra torpağı bərpa etməsi tələb olunacaq.

Nəzarətçi mühəndis podratçının işinə nəzarət edəcək.

Ziba Quliyeva – Nəqliyyatın idarə edilməsi planı hazırlanacaq və yerli yol polisi idarəsi ilə razılaşdırılacaq. Bu plan ictimaiyyətə çatdırılacaq və podratçı tərəfindən onun icrası təmin olunacaq. Layihə müddətində ictimai məlumatlandırma kampaniyası davam etdiriləcək.

Ziba Quliyeva – Layihənin sonrakı mərhələlərində də maarifləndirmə kampaniyaları həyata keçiriləcək. Qeyd etdiyiniz müdaxilənin olmaması üçün tələb olunan şərtlər barədə əhaliyə məlumat verəcək.

Ziba Quliyeva – Podratçılara ilk növbədə yerli insanları və mütəxəssisləri işə götürmək tövsiyə olunacaq. Qadınlara üstünlük verəcək.

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

Qızım Nəqliyyatın idarəolunması fakültəsini bitirib və enerji sektorunda işləmək arzusunda olduğu üçün "Azərenerji"yə müraciət edib.

42 ildir ki, Mingəçevir REŞ-də işləyirəm, lakin müqaviləm ləğv olunduğu üçün indi DOST-da işləyirəm və yenidən Mingəçevir REŞ-ə qayıtmaq istərdim.

Enerji sektorunda çalışan qadınlar üçün hansı çətinliklər olsa da, biz çətinlikləri qəbul edirik.

Ziba Quliyeva – Podratçılara ilk növbədə yerli insanları və mütəxəssisləri işə götürmək tövsiyə olunacaq. AZURE layihəsi REŞ-də yüksək ixtisaslı mühəndislərin uzun müddətə işə götürülməsini nəzərdə tutacaq, qızınız bu fürsətdən istifadə edib müraciət edə bilər.

İlahə İlyasova – AZURE layihəsi, tikinti və istismar mərhələləri üçün sertifikatlı mütəxəssislərə və mühəndislərə tələbat yaradacaq. Siz də müraciət edə bilərsiniz və sizə uğurlar arzulayırıq!

İlahə İlyasova – Bunu eşitmək çox xoşdur.

Məkan: Yevlax rayonu, Tanrıqulular kəndi

Tarix və vaxt: 2 oktyabr 2024-cü il, 12:00

İştirakçılar: 35 nəfər (kənd sakinləri, Yevlax rayonunun Tanrıqulular, Boşçalı və Hürüuşağı kəndlərindən olan maraqlı tərəflərin nümayəndələri), eyni zamanda

- İcra Hakimiyyətinin yerli nümayəndəsi;
- Bələdiyyələrin üzvləri;
- Kənd sakinləri və
- Xidmət təşkilatlarının nümayəndələri

İclasın Protokolu

Azərbaycan Hökumətinin elektrik enerjisinin hasilatı və ötürülməsi ilə məşğul olan, dövlət mülkiyyətində olan "Azərenerji" ASC-nin vasitəsi ilə elektrik enerjisi şəbəkəsinin 2027-ci ilədək 1 QVt günəş və külək enerjisinin inteqrasiyası üçün hazır olmasını planlaşdırması barədə Cəbrayıl Əhmədov ("Azərenerji" ASC-nin İnsan Resursları və Xidmət Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquq məsləhətçisi) məlumat vermişdir.

İştirakçılara bildirilmişdir ki, Layihə müştərək şəkildə Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdiriləcək, Azərbaycan Hökuməti 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsinin tikintisini, Biləsuvar və Bankə günəş elektrik stansiyalarının 330 kV-luq xətt vasitəsilə Nəvahi yarımstansiyasına və müvəqqəti olaraq 330 kV gücündə işləyən 500 kV-luq xətt vasitəsilə Abşeron yarımstansiyasına qoşulmasını, Dünya Bankı isə aşağıdakıları maliyyələşdirəcək: (i) Nəvahi yarımstansiyasının (2 ədəd 500 MVA) 500 kV və 10kV-luq hissəsi üçün avadanlıqların təchizatı və quraşdırılması; (ii) Abşeron və Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası (İES) yarımstansiyalarında 500 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsi; və (iii) Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası (SES), Qobu Elektrik Stansiyası (ES) və Ələt yarımstansiyalarında 330 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsini həyata keçirəcək.

İlahə İyasova, (Azərenerji ASC, LİQ-in Ekoloji və Sosial Təhlükəsizlik üzrə Koordinatoru) Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədlərini region icmalarına təqdim edərək bildirmişdir ki, layihə çərçivəsində potensial sosial-ekoloji təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri ƏMSÇ layihə sənədlərində təsvir edilmişdir və Dünya Bankının Ekoloji və Sosial Standartlarına və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının əhatə dairəsi və əsas ekoloji və sosial-iqtisadi aspektlərinin ƏMSSTQ-da daha geniş təsvir olunacağı barədə, eləcə də, torpaq alma və sosial-iqtisadi təsirlərin idarə edilməsi üçün institusional KSC sənədi və məsləhətçi tərəfindən daha sonra həyata keçiriləcək KFP barədə icmalara məlumat verilmişdir.

Ziba Quliyeva, (Azərenerji ASC, LİQ-in Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə mütəxəssisi) Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması Planı və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurları sənədlərini təqdim etmiş, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin vacibliyini qeyd edərək, AZURE layihəsində maraqlı tərəflərin

cəlb edilməsi prosesi, əməyin idarə olunması prosedurları və şikayətlərin baxılması mexanizmi barədə məlumat vermişdir.

İcmalara məlumat verilmişdir ki, bu sənədlər artıq ictimaiyyət üçün suallar və şərhlər verilməsi üçün açıqdır. Həmçinin qeyd olunmuşdur ki, sənədlərin tam elektron versiyası "Azərenerji"-nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib.

Elektrik Verilişi Xətlərinin (EVX) yerləşməsi barədə məlumatı daha da asanlaşdırmaq üçün iştirakçılara kəndləri üzrə EVX-lərin istiqamətini göstərən xəritələr təqdim edilmişdir. Görüş sual-cavab sessiyası ilə davam etmişdir.

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

Mənim yaşlı, xəstə anam var. İstərdim ki, bu kənddə xəstəxana olsun ki, təcili yardım maşını vaxtında gələ bilsin. Burada iş yeri çox deyil, bizə də iş imkanları lazımdır.

Cəbrayıl Əhmədov – Bəli, yerli ixtisaslı və ixtisası olmayan işçilər üçün belə imkanlar olacaq. Kənd təsərrüfatı məhsullarına tələbat artdığı üçün iqtisadi fayda da olacaq.

Kəndimizin yaşayış ərazisinin yaxınlığında, yolun üstündə 5 EVX yararsız vəziyyətə düşüb, çox təhlükəlidir, köməklik etməyinizi xahiş edirik.

İlahə İlyasova – Burada REŞ-in nümayəndələri var və bunu qeydə aldılar. Biz də eyni zamanda bu məsələni rəhbərliyə çatdıracağıq.

Mənim bağımnda dirəklər quraşdırılıb və onların ətrafında tullantı var. Təmizlənməsini xahiş edirəm. Əgər məndən asılı olsaydı, EVX-nin mənim torpaq sahəmdən keçməsinə istəməzdim. Bilmək istərdim ki, bizim fikirlərimiz nəzərə alınacaq, yoxsa EVX-lər hər bir halda tikiləcəkmi?

İlahə İlyasova –Bu layihə üçün təsirin azaldılması üzrə bütün tədbirlər nəzərdən keçiriləcək. Tullantıların idarə edilməsi planı digər əlavə planlarla birlikdə icra olunacaq və ona nəzarət ediləcək. Layihə fəaliyyətlərindən irəli gələn hər hansı bir problemin araşdırılması üçün Şikayətlərin Baxılması Mexanizmindən istifadə olunacaq. Nəzarətçi mühəndis podratçının ƏMSİP-ni yerinə yetirməsinə nəzarət edəcək. Biz sizin narahatlıqlarınızı hesabatda əks etdirəcəyik, onu da nəzərinizə çatdıraraq ki, EVX-lərin hazırkı istiqaməti insanlara və ətraf mühitə ən az təsir göstərə bilməsi üçün digər mümkün alternativlər arasından seçilib.

Layihədən razıyıq, köhnə 110 kV-luq xətlər necə olacaq? Bəzən EVX-lər çəkilərkən texnikanı bizim torpaq sahələrimizdə qoyurlar. Onların çıxarılmasını nəzərə almanızı xahiş edirik. Təsirə məruz qalan əraziyə kompensasiya verəcəkmi?

Cəbrayıl Əhmədov –Köhnələr ya dəyişdiriləcək, yaxud müvafiq olaraq yenilənəcək. Yerli REŞ texnikanı mühafizə zolağında saxlaya bilər. Təsirlərə görə müvafiq olaraq kompensasiya olunacaq.

Layihə başlamazdan əvvəl bizə məlumat verəcəkmi?

Ziba Quliyeva – Bəli, icmalar təsirin qiymətləndirilməsi prosesindən xəbərdar olacaq və həmçinin KFP-nin hazırlanmasında iştirak edəcəklər.

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

Bizdə də oxşar vəziyyət var idi. Podratçı yol tikintisi layihəsindən sonra düşərgə ərazisini bərpa etmədən və tullantıları təmizləmədən tərk edib. Bəs bu layihədə necə olacaq?

İlahə İlyasova -Əraziniz tikintinin sonunda ƏMSİP-ə uyğun olaraq lazımı qaydada təmizlənəcək. Eyni zamanda, şikayətiniz və ya narahatlığınız olduqda şikayətlərin baxılması mexanizmi vasitəsilə öz şikayətinizi edə bilərsiniz.

Oğlum üçün iş imkanının olmasını istəyərdim.

Ziba Quliyeva – İcmalara tikinti işləri barədə məlumat veriləcək və biz də podratçıya ilk növbədə yerli insanları işə götürməyi tövsiyə edəcəyik.

Yevlax rayonunun **Havarlı, Hacıselli və Salahlı kəndlərinin kənd sakinləri üçün təşkil olunmuş görüşlərdə də (2 oktyabr 2024-cü il; 13.30)** ƏMSÇ sənədlərinin açıqlanması ilə bağlı məsləhətləşmələr aparılmışdır. Əhali təsirə məruz qalmış kənd təsərrüfatı torpaqlarına görə kompensasiya alacaqları barədə maraqlanmışdır. Onlar, həmçinin, yerli kənd qurumlarına layihə üzrə görülməli işlərin tikinti qrafiki barədə məlumat verilməsini və tikinti zamanı təsirlərin azaldılması tədbirlərinin təmin edilməsini xahiş etmişlər. Digər tərəfdən, yerli sakinlər kompensasiya müqabilində kənd təsərrüfatı torpaqlarının əldə olunmasına etiraz etmədiklərini bildirdilər. Qeyd olundu ki, kənd təsərrüfatı üçün istifadə etdikləri torpaq keyfiyyətsizdir və böyük zəhmət tələb edir. Onlar, hökumətin əsas resurslarının və səylərinin hazırda Qarabağın işğaldan azad edilmiş rayonlarının abadlaşdırılmasına yönəldiyini başa düşdüklerini qeyd etdilər. Qadınlar işıq, su və qazla yaxşı təmin olunmalarından razılıqlarını bildirdilər. Bu kəndlər Mingəçevir şəhərinə yaxın olduğu üçün kommunal xidmətləri yaxşı səviyyədədir, Mingəçevir bazarına yaxın məsafədə yerləşir. Qadınlar bu layihədə aşıpaçılıq, təmizlik işləri, ofis işləri və digər işlərə cəlb olunacaqlarına ümid edirlər.

Məkan: Ağdaş rayon, Yuxarı Ağcayazı kəndi

Məkan və vaxt: 2 oktyabr 2024-cü il, saat 16:00

İştirakçılar: 26 nəfər (kənd sakinləri, Hüşün, Yuxarı Ağcayazı, Qoşaçovaq və Ərəbocağı kəndlərindən maraqlı tərəflərin nümayəndələri), eyni zamanda

- İcra Hakimiyyətinin yerli nümayəndəsi;
- Bələdiyyələrin üzvləri;
- kənd sakinləri
- Xidmət təşkilatlarının nümayəndələri

İclasın Protokolu

Azərbaycan Hökumətinin elektrik enerjisinin hasilatı və ötürülməsi ilə məşğul olan, dövlət mülkiyyətində olan "Azərenerji" ASC-nin vasitəsi ilə elektrik enerjisi şəbəkəsinin 2027-ci ilədək 1 QVt günəş və külək enerjisinin inteqrasiyası üçün hazır olmasını planlaşdırması barədə Cəbrayıl Əhmədov ("Azərenerji" ASC-nin İnsan Resursları və Xidmət Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquq məsləhətçisi) məlumat vermişdir.

İştirakçılara bildirilmişdir ki, Layihə müştərək şəkildə Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdiriləcək, Azərbaycan Hökuməti 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsinin tikintisini, Biləsuvar və Bankə günəş elektrik stansiyalarının 330 kV-luq xətt vasitəsilə Nəvahi yarımstansiyasına və müvəqqəti olaraq 330 kV gücündə işləyən 500 kV-luq xətt vasitəsilə Abşeron yarımstansiyasına qoşulmasını, Dünya Bankı isə aşağıdakıları maliyyələşdirəcək: (i) Nəvahi yarımstansiyasının (2 ədəd 500 MVA) 500 kV və 10kV-luq hissəsi üçün avadanlıqların təchizatı və quraşdırılması; (ii) Abşeron və Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası (İES) yarımstansiyalarında 500 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsi; və (iii) Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası (SES), Qobu Elektrik Stansiyası (ES) və Ələt yarımstansiyalarında 330 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsini həyata keçirəcək.

İlahə İyasova, (Azərenerji ASC, LİQ-in Ekoloji və Sosial Təhlükəsizlik üzrə Koordinatoru) Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədlərini region icmalarına təqdim edərək bildirmişdir ki, layihə çərçivəsində potensial sosial-ekoloji təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri ƏMŞÇ layihə sənədlərində təsvir edilmişdir və Dünya Bankının Ekoloji və Sosial Standartlarına və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının əhatə dairəsi və əsas ekoloji və sosial-iqtisadi aspektlərinin ƏMSSTQ-da daha geniş təsvir olunacağı barədə, eləcə də, torpaq alma və sosial-iqtisadi təsirlərin idarə edilməsi üçün institusional KŞÇ sənədi və məsləhətçi tərəfindən daha sonra həyata keçiriləcək KFP barədə icmalara məlumat verilmişdir.

Ziba Quliyeva, (Azərenerji ASC, LİQ-in Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə mütəxəssisi) Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması Planı və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurları sənədlərini təqdim etmiş, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində maraqlı

tərəflərin cəlb edilməsinin vacibliyini qeyd edərək, AZURE layihəsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesi, əməyin idarə olunması prosedurları və şikayətlərin baxılması mexanizmi barədə məlumat vermişdir.

İcmalara məlumat verilmişdir ki, bu sənədlər artıq ictimaiyyət üçün suallar və şərhlər verilməsi üçün açıqdır. Həmçinin qeyd olunmuşdur ki, sənədlərin tam elektron versiyası "Azərenerji"-nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib.

Elektrik Verilişi Xətlərinin (EVX) yerləşməsi barədə məlumatı daha da asanlaşdırmaq üçün iştirakçılara kəndləri üzrə EVX-lərin istiqamətini göstərən xəritələr təqdim edilmişdir. Görüş sual-cavab sessiyası ilə davam etmişdir.

Suallar

1. Layihə dəmyə torpaqlardan keçir, kəndin ərazisi dövlət torpaq sahəsi ilə həmsərhəddir, 99 ha otlaq sahəsidir. Otlqlar tapdalanacaq, zay olacaq və yola ehtiyac yaranacaq.

2. Layihə torpaq sahələrindən keçərsə, torpaq sahiblərinə kompensasiya ödəniləcəkmi və bu necə həyata keçiriləcək?

3. Mal-qaranı otlaqlara apara bilmək üçün yol nəzərdə tutulacaqmı? Mal-qaranı örüşə aparmaq üçün alternativ yol olmalıdır.

Əhali EVX-lərin torpaq sahələrindən keçməsinə razı deyil. Torpaqlar dəmyə torpaqdır və yayda buğda əkmək olmur. Türyançay qoruğu da var. İnsanlar yalnız payızda buğda əkə bilirlər. Bu torpağın çox hissəsi çöllükdür, qıyılcım düşsə, yanğın olacaq.

Dağın ətəyində dövlət torpağı var, biz bu torpaqda EVX-lərin quraşdırılmasını təklif edirik. Onları daha yuxarı çəkməklə, zərərsiz etmək lazımdır.

Qəbələ Su Layihəsində bir ağaca görə 5 AZN ödənilib və bu, torpaq mülkiyyətçiləri üçün sərfəli deyil. Kompensasiyanın hesablanması üçün cari bazar qiymətindən istifadə edilməlidir.

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

İlahə İlyasova - Dirəklər torpaq sahələri üzərində qoyularsa, həmin torpaq sahələri uzun müddətə icarəyə götürüləcək və bazar qiymətləri əsasında kompensasiya ödəniləcək.

- Podratçıya kiminsə torpağından yol və s. kimi istifadə etmək lazım olduqda, o, torpaq mülkiyyətçisi ilə fərdi qaydada danışıqlar apararaq həmin şəxsin torpağından təyinatı üzrə müvəqqəti istifadəyə verilməsi və müvafiq kompensasiyanın ödənilməsi barədə razılığa gələ bilər. Podratçılar işlər başa çatdıqdan sonra müvəqqəti götürülmüş torpaqları mülkiyyətçilərə təhvil verməzdən əvvəl bərpa etməlidirlər.

İlahə İlyasova – Şəxsi mülkiyyətə təsiri minimuma endirmək üçün bütün mümkün alternativlər nəzərdən keçirilmişdir və bu dizayn ən uyğundur. Bununla belə, təklifinizlə bağlı "Azərenerji"yə məlumat verəcəyik. Biz qorunan ərazi barədə məlumatlıyıq və qorunan ərazilərə hər hansı təsir gözlənilmir. Tikinti və istismar zamanı risklərin qarşısının alınması tədbirləri nəzərə alınacaq.

Təsirə məruz qalan məhsulların və ağacların qiymətləndirilməsi milli qanunvericiliyə, Torpaq Məcəlləsinə uyğun olaraq həyata keçiriləcək. Təsirə məruz qalmış şəxslər öz hüquqlarından və təsirə məruz qalan torpaq sahələrinin necə hesablanacağından xəbərdar olacaqlar.

Biz təklif edirik ki, ağır tonnajlı texnika asfaltlanmış kənd yollarından istifadə etməsin. Alternativ yol imkanı var. Körpülər artıq bərhad vəziyyətdədir.

Alternativ yolların icmalarla, icra hakimiyyətləri ilə müzakirə olunub, razılaşdırılmasını təklif edirik.

Biz radiasiyadan qorxuruq. Qonşum ailə qurub Qəbələdə yaşayırdı, indi isə Qəbələdəki radiasiyadan qorxduğu üçün Ağdaşa köçüb.

Siz qeyd etdiniz ki, kimyəvi maddələrdən istifadə olunacaq, bunlar bizim meyvələrimizə və digər şeylərə təsir edəcəkmi?

Biz də yerli əhalinin işlə təmin olunmasını istərdik.

Hansı qonşu kəndlər layihənin təsirinə məruz qalacaq?

Digər layihələrdə verilmiş kompensasiya (məsələn, ağaclara görə) bizi qane etmir. Kompensasiya çox aşağıdır, ona görə də bazar qiymətlərini nəzərə almaq lazımdır.

İndi hər kəs layihə haqqında məlumatlıdır və mən hamınıza, kənd sakinlərinə müraciət edib xahiş edirəm ki, aldığınız bu məlumatı öz icmalarınızda yayın ki, hər kəs layihə haqqında məlumatlı olsun. Siz də öz təkliflərinizi verə bilərsiniz.

Bizdə asfalt yollar yeni çəkilib, ona görə də nəqliyyat planını hazırlayarkən bunu nəzərə

İlahə İlyasova – Nəqliyyatın idarə olunması planı olacaq və yollar yerli qurumlar və polisə razılaşdırılacaq.

İnsanları məlumatlandırmaq, onların gözləntiləri bilmək və yumşaldıcı tədbirlər dedikdə nəyin nəzərdə tutulması və s. barədə məlumat vermək vacibdir.

İşlərin gələn ilin mart-aprel aylarında aparılması planlaşdırılır.

Elektrik xətlərinin keçdiyi yerlər kadastr xəritəsi vasitəsilə yoxlanılacaq, yaşayış massivlərindən uzaq olacaq və torpaq sahələri müəyyənləşdiriləcək. Sizin təkliflərinizi də hesabatda daxil edəcəyik.

İlahə İlyasova –EVX-lər yaşayış sahələrindən kənarında, müvafiq standartlar nəzərə alınmaqla kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlarda quraşdırılacaq.

İlahə İlyasova – Konsentrasiya edilmiş təhlükəli kimyəvi tullantılar qadağan olunmuş ərazidən xüsusi ayrılmış sahəyə daşınacaq. Tullantıların idarə edilməsi planı bu problemləri həll edəcəkdir. Meyvə bağlarına hər hansı təsir gözlənilmir.

Ziba Quliyeva – Yerli əhaliyə iş təcrübəsinə uyğun olaraq üstünlük veriləcək. Xəritədə gördüyünüz kimi layihənin EVX-lər Ağdaş rayonunun Hüşün, Yuxarı Ağçayazı, Qoşaçovaq və Ərəboçağı kəndlərindən keçəcək.

İlahə İlyasova –KFP-nin hazırlanması zamanı layihənin təsirinə məruz qalmış şəxslərə kompensasiyanın hesablanması üsulları açıqlanacaq.

Ziba Quliyeva - Tikintidən əvvəl yol hərəkətinin idarə edilməsi planı yerli yol

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

almanızı xahiş edirik. Yerli əhali və ya icra polisi ilə razılaşdırılacaq. Yerli icra nümayəndələri ilə əlaqə saxlayın, çünki qurumlarına məlumat veriləcək. kənd yollarımıza hər hansı təsir olmasını istəmirik.

Məkan: Hacıqabul rayonu, Nəvai qəsəbəsi

Tarix və zaman: 30 sentyabr, 2014-cü il, saat 11:00

İştirakçılar: 24 nəfər (kənd sakinləri, Hacıqabul rayonunun Rəncbər, Qızılburun, Pirsaat və Atbulaq kəndlərindən maraqlı tərəflərin nümayəndələri), eyni zamanda

- İcra Hakimiyyətinin yerli nümayəndəsi;
- Bələdiyyələrin üzvləri;
- kənd sakinləri
- Xidmət təşkilatlarının nümayəndələri

İclasın Protokolu

Azərbaycan Hökumətinin elektrik enerjisinin hasilatı və ötürülməsi ilə məşğul olan, dövlət mülkiyyətində olan "Azərenerji" ASC-nin vasitəsi ilə elektrik enerjisi şəbəkəsinin 2027-ci ilədək 1 QVt günəş və külək enerjisinin inteqrasiyası üçün hazır olmasını planlaşdırması barədə Cəbrayıl Əhmədov ("Azərenerji" ASC-nin İnsan Resursları və Xidmət Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquq məsləhətçisi) məlumat vermişdir.

İştirakçılara bildirilmişdir ki, Layihə müştərək şəkildə Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdiriləcək, Azərbaycan Hökuməti 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsinin tikintisini, Biləsuvar və Bankə günəş elektrik stansiyalarının 330 kV-luq xətt vasitəsilə Nəvahi yarımstansiyasına və müvəqqəti olaraq 330 kV gücündə işləyən 500 kV-luq xətt vasitəsilə Abşeron yarımstansiyasına qoşulmasını, Dünya Bankı isə aşağıdakıları maliyyələşdirəcək: (i) Nəvahi yarımstansiyasının (2 ədəd 500 MVA) 500 kV və 10kV-luq hissəsi üçün avadanlıqların təchizatı və quraşdırılması; (ii) Abşeron və Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası (İES) yarımstansiyalarında 500 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsi; və (iii) Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası (SES), Qobu Elektrik Stansiyası (ES) və Ələt yarımstansiyalarında 330 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsini həyata keçirəcək.

İlahə İyasova, (Azərenerji ASC, LİQ-in Ekoloji və Sosial Təhlükəsizlik üzrə Koordinatoru) Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədlərini region icmalarına təqdim edərək bildirmişdir ki, layihə çərçivəsində potensial sosial-ekoloji təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri ƏMŞÇ layihə sənədlərində təsvir edilmişdir və Dünya Bankının Ekoloji və Sosial Standartlarına və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının əhatə dairəsi və əsas ekoloji və sosial-iqtisadi aspektlərinin ƏMŞSTQ-da daha geniş təsvir olunacağı barədə, eləcə də, torpaq alma və sosial-iqtisadi təsirlərin idarə edilməsi üçün institusional KŞÇ sənədi və məsləhətçi tərəfindən daha sonra həyata keçiriləcək KFP barədə icmalara məlumat verilmişdir.

Ziba Quliyeva, (Azərenerji ASC, LİQ-in Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə mütəxəssisi) Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması Planı və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurları sənədlərini təqdim etmiş, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin vacibliyini qeyd edərək, AZURE layihəsində maraqlı tərəflərin

cəlb edilməsi prosesi, əməyin idarə olunması prosedurları və şikayətlərin baxılması mexanizmi barədə məlumat vermişdir.

İcmalara məlumat verilmişdir ki, bu sənədlər artıq ictimaiyyət üçün suallar və şərhlər verilməsi üçün açıqdır. Həmçinin qeyd olunmuşdur ki, sənədlərin tam elektron versiyası "Azərenerji"-nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib.

Elektrik Verilişi Xətlərinin (EVX) yerləşməsi barədə məlumatı daha da asanlaşdırmaq üçün iştirakçılara kəndləri üzrə EVX-lərin istiqamətini göstərən xəritələr təqdim edilmişdir. Görüş sual-cavab sessiyası ilə davam etmişdir.

Suallar

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

Kənd sakini:

-Bu layihə ilə bağlı çətinlik çəkəcəyimizi düşünürük; layihənin insanlara fayda gətirməsini arzu edirik. Ümid edirik ki, qəsəbəmizdə yol infrastrukturunu yaxşılaşacaq. Bununla belə, panellərin və stansiyaların mənfi təsirindən yağışın kəsilməsindən qorxuruq.

-Belə bir təsir gözlənilirsə, radiasiyadan qorunmaq istəyirik.

Kənd sakini:

Layihənin təsirinə məruz qalan kənd təsərrüfatı torpaqları necə olacaq?

Kənd sakini:

Stansiya "Azərenerji"yə aid olan əvvəlki yerdə yerləşəcək.

-Tikiş fabriki açma bilirsiniz ki, stansiyada yalnız kişilər işləsin, qadınlar isə digər işlərə cəlb olunsun.

Nəvai qəsəbə sakini: Biz yol şəraitinin pis olmasından narahatıq.

İlahə İlyasova - Yalnız Nəvai yarımstansiyası tikiləcək, panellər olmayacaq. Yağışa təsir gözlənilmir. Təfərrüatlar hazırda yekunlaşmaq üzrə olan ƏMSSTQ sənədinin açıqlanması zamanı təqdim olunacaq.

Radiasiyanın yayılması gözlənilmir.

İlahə İlyasova- Dirəklər torpaq sahələri üzərində quraşdırılırsa, həmin torpaq sahələri uzun müddətə icarəyə götürüləcək və bazar qiymətləri əsasında kompensasiya ödəniləcək.

İlahə İlyasova – Niyə yalnız kişilər? Qadınlar da öz qabiliyyət və bacarıqlarına uyğun işlə təmin oluna bilərlər. Yeni yarımstansiyanın istismarı müxtəlif bacarıqlar tələb edəcəkdir. Bundan əlavə, tikinti mərhələsində yerli qadınlar da öz bacarıq və qabiliyyətlərinə uyğun işə müraciət edə bilərlər, çünki artıq podratçıya yerli əhalinin işə götürülməsinə üstünlük verilməsi tövsiyə olunacaq. Siz həmçinin kənd təsərrüfatı məhsullarınızı və ərzaqlarınızı da sata bilərsiniz. Xahiş edirəm bu proseslərdə də aktiv olun. Layihənin bütün dövrü ərzində yerli əhali ilə məsləhətləşmələr də aparılacaq.

İlahə İlyasova- Nəqliyyatın idarə olunması planı hazırlanacaq və giriş yolları yerli qurumlarla və polislə razılaşdırılacaq.

Məkan: Şamaxı rayon, Ovçulu kəndi

Tarix və vaxt: 30 sentyabr 2024-cü il, 16:00

İştirakçılar: 30 nəfər (kənd sakinləri, Şamaxı rayonunun Ovçulu kəndindən olan maraqlı tərəflərin nümayəndələri), eyni zamanda

- İcra Hakimiyyətinin yerli nümayəndəsi;
- Bələdiyyənin üzvləri;
- Kənd sakinləri və
- Xidmət təşkilatlarının nümayəndələri

İclasın Protokolu

Azərbaycan Hökumətinin elektrik enerjisinin hasilatı və ötürülməsi ilə məşğul olan, dövlət mülkiyyətində olan "Azərenerji" ASC-nin vasitəsi ilə elektrik enerjisi şəbəkəsinin 2027-ci ilədək 1 QVt günəş və külək enerjisinin inteqrasiyası üçün hazır olmasını planlaşdırması barədə Cəbrayıl Əhmədov ("Azərenerji" ASC-nin İnsan Resursları və Xidmət Departamentinin Hüquq şöbəsinin hüquq məsləhətçisi) məlumat vermişdir.

İştirakçılara bildirilmişdir ki, Layihə müştərək şəkildə Azərbaycan Hökuməti və Dünya Bankı tərəfindən maliyyələşdiriləcək, Azərbaycan Hökuməti 500/330/10 kV-luq Nəvahi yarımstansiyasının 330 kV-luq hissəsinin tikintisini, Biləsuvar və Bankə günəş elektrik stansiyalarının 330 kV-luq xətt vasitəsilə Nəvahi yarımstansiyasına və müvəqqəti olaraq 330 kV gücündə işləyən 500 kV-luq xətt vasitəsilə Abşeron yarımstansiyasına qoşulmasını, Dünya Bankı isə aşağıdakıları maliyyələşdirəcək: (i) Nəvahi yarımstansiyasının (2 ədəd 500 MVA) 500 kV və 10kV-luq hissəsi üçün avadanlıqların təchizatı və quraşdırılması; (ii) Abşeron və Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası (İES) yarımstansiyalarında 500 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsi; və (iii) Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası (SES), Qobu Elektrik Stansiyası (ES) və Ələt yarımstansiyalarında 330 kV-luq bölmələrin genişləndirilməsini həyata keçirəcək.

İlahə İyasova, (Azərenerji ASC, LİQ-in Ekoloji və Sosial Təhlükəsizlik üzrə Koordinatoru) Ekoloji və Sosial Çərçivə sənədlərini region icmalarına təqdim edərək bildirmişdir ki, layihə çərçivəsində potensial sosial-ekoloji təsirlər və təsirlərin azaldılması tədbirləri ƏMŞÇ layihə sənədlərində təsvir edilmişdir və Dünya Bankının Ekoloji və Sosial Standartlarına və Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Ətraf Mühit və Sosial Aspektlərin İlk Əhatə Dairəsinin Müəyyənləşdirilməsi Hesabatının əhatə dairəsi və əsas ekoloji və sosial-iqtisadi aspektlərinin ƏMŞSTQ-da daha geniş təsvir olunacağı barədə, eləcə də, torpaq alma və sosial-iqtisadi təsirlərin idarə edilməsi üçün institusional KŞÇ sənədi və məsləhətçi tərəfindən daha sonra həyata keçiriləcək KFP barədə icmalara məlumat verilmişdir.

Ziba Quliyeva, (Azərenerji ASC, LİQ-in Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi üzrə mütəxəssisi) Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması Planı və Əməyin İdarə Edilməsi Prosedurları

sənədlərini təqdim etmiş, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin vacibliyini qeyd edərək, AZURE layihəsində maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi prosesi, əməyin idarə olunması prosedurları və şikayətlərin baxılması mexanizmi barədə məlumat vermişdir.

İcmalara məlumat verilmişdir ki, bu sənədlər artıq ictimaiyyət üçün suallar və şərhlər verilməsi üçün açıqdır. Həmçinin qeyd olunmuşdur ki, sənədlərin tam elektron versiyası "Azərenerji"nin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib.

Elektrik Verilişi Xətlərinin (EVX) yerləşməsi barədə məlumatı daha da asanlaşdırmaq üçün iştirakçılara kəndləri üzrə EVX-lərin istiqamətini göstərən xəritələr təqdim edilmişdir. Görüş sual-cavab sessiyası ilə davam etmişdir.

Suallar

Ovçulu kənd sakini: -Bizim narahatlığımız şəxsi torpaq sahələri və kənd təsərrüfatı torpaqları ilə bağlıdır. Torpaq sahələrinə olan təsirlər kompensasiya olunacaqmı?

-Kompensasiya verildiyi halda əkin sahələrinə təsirini mənfi görmürük. İnsanlarımızın işlə təmin olunmasına ehtiyacımız var. Əvvəlki layihələrin bəzilərində dirəklərin müvafiq hündürlüyü kimi texniki şərtlər nəzərə alınmadığından kənd təsərrüfatı texnikalarının hərəkətində problemlər yaranırdı. Zəhmət olmasa bu dəfə bunun nəzərə alındığına əmin olun.

-Təhlükəsizliyə görə mümkün qədər yaşayış ərazisindən kənarında olmasını və kənd təsərrüfatı torpaqlarına mənfi təsir etməməsini xahiş edirik.

-Gözlənilən təsirlərdən biri də EVX-lərin aşağıdan çəkilməsinə görə kənd təsərrüfatı texnikasından istifadə edə bilməməyimizdir. Bu problemdir, ona görə də layihəzində bunu nəzərə alın.

Kənd sakini: -EVX-lərin tikintisi zamanı kənd təsərrüfatı texnikasının hündürlüyünü nəzərə alın. Əvvəllər biz torpaqların mənfi təsire məruz qalmasını və layihənin sonunda heç bir bərpa işi aparılmaması ilə üzləşmişik. Bu layihədə belə halların olmamasını xahiş edirik.

-Torpaq sahəsini hissələrə bölsəniz, ondan istifadə etmək mümkün olmayacaq, çünki

Cavablar (Azərenerji, LİQ)

İlahə İlyasova - Əsas məqsəd yaşayış məntəqələrindən keçməməkdir. Amma torpaq sahələrində quraşdırılacaq dirəklər minimum torpaq sahəsini tutacaq və bu kiçik hissələr servitut əsasında götürüləcək. Bu, torpağın alınması deyil; torpaq sahələrinin icarəsidir və qiymətlər ən yaxşı bazar qiymətinə uyğun hesablanacaq və torpaq sahibləri ilə qarşılıqlı razılaşma yolu ilə kompensasiya ödəniləcək. Hazırda planlaşdırma mərhələsindədir. Müvafiq qanunlar tətbiq olunacaq. Növbəti mərhələdə KFP hazırlanacaq. Layihənin təsirinə məruz qalan tərəflər müəyyən ediləcək, təsirlər qiymətləndiriləcək və onlarla danışıqlar aparılacaq. Torpaq sahibləri ilə razılaşma əldə olunacaq.

İlahə İlyasova- Milli tikinti standartlarına əsasən, radiasiyaya məruz qalmamaq üçün yaxınlıqdakı yaşayış məntəqələrinə məsafə 8-10 m-dən yaxın olmamalıdır, 330 kV və 500 kV-luq elektrik verilişi xətlərinin hündürlüyü ən azı 8 metr olmalıdır. Faktiki olaraq, bütün EVX-lər yaşayış məntəqələrindən kənara çıxır və Azərbaycanda EVX-lərin hündürlüyü adətən 8 m və ya daha yüksək olur.

ağır texnikalar bələdiyyə yollarını və kənd təsərrüfatı torpaqlarını sıradan çıxarır.

- Kənd təsərrüfatı fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün məhdudiyətlər tələb olunarsa, xətlərin altında qalan torpaq sahələri də təsirə məruz qalacaq.

Kənd sakini: - Ərazinin layihədən əvvəlki vəziyyətinə qaytarılmasını təmin etməyi xahiş edirik.

Ziba Quliyeva - Nəqliyyatın idarə olunması planı olacaq və yollar yerli qurumlar və polislə razılaşdırılacaq.

Kənd sakini:

-Yerli əhalinin ixtisaslı və ixtisas tələb olunmayan işlərdə işləməsini istədik.

- Bu layihə böyük bir elektrik stansiyasının tikintisi və sonradan istismarı kimi uzunmüddətli iş imkanları yaratsa, çox yaxşı olardı.

Ziba Quliyeva –Podratçılara ilk növbədə yerli insanları və mütəxəssisləri işə götürmək tövsiyə olunacaq.

Şamaxı rayonunun Çöl Göylər kəndində təşkil olunmuş görüşdə də (30 sentyabr 2024-cü il; saat 15.00) ƏMSÇ sənədlərinin açıqlanması ilə bağlı məsləhətləşmələr aparılmışdır. Əhali dirəklərin hündürlüyündən narahatlığını bildirərək, onların kifayət qədər hündür məsafədə olmasını və kənd təsərrüfatı maşınlarının hərəkətinə mane olmamasını xahiş etdilər. Onlar kənddə torpaq sahələrinin 50-60 faizinin təsir altına düşə biləcəyini qeyd edərək, kompensasiyanın necə ödəniləcəyi ilə maraqlandılar. Eyni zamanda, təsirə məruz qalan kənd təsərrüfatı torpaqlarına görə kompensasiya barədə məlumat əldə etmək istədilər. Kənd əhalisi işlər başa çatdıqdan sonra yolların bərpa olunmasını, yerli əhalinin layihəyə cəlb olunmasını və işlə təmin olunmasını xahiş etdilər. Həmçinin, onlar özəl torpaq sahələrinə giriş yollarının layihə fəaliyyətləri nəticəsində zərər görə biləcəyindən narahat olduqlarını və icma fəaliyyətlərinə mane olmamaq üçün bütün təsirlərin nəzərə alınmasını xahiş etdilər. Görüş iştirakçıları layihənin nəticəsində giriş yollarına ziyan dəyəcəyini ehtimal edərək, zəruri yumşaldıcı tədbirlərin görülməsini və icma fəaliyyətlərinə təsirin olmamasını xahiş etdilər.

Əlavə H. Maraqlı Tərəflərin İştirakı: Fokus Qrup Məsləhətləşmələri

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (Sentyabr 2024)

Rayon: Hacıqabul

Kəndlər: Nəvai qəsəbəsi, Rəncbər, Qızılburun, Pirsaat, Atbulaq kəndləri

Görüş yeri: 2 saylı tam orta məktəb

Tarix: 30 sentyabr 2024-cü il

Saat: 12:00

İştirakçıların sayı: 24 (8 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	<ul style="list-style-type: none"> - Eşitmişik - "Azərenerji" artıq bunu təsdiqləyib - Bərpa olunan enerjinin əldə edilməsi
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	<ul style="list-style-type: none"> - Yerli əhalinin əksəriyyəti işsizdir, ona görə də iş mənbəyi kimi onu gözləyirik - Yaşayış minimumu aşağı olduğu üçün iş imkanları maraqlıdır - Nəvahi qəsəbəsinin sakinlərinin gözləntiləri əsasən iş yerlərinin açılması, yolların çəkilməsidir. - Qəsəbədən fərqli olaraq Hacıqabul rayonunun 4 kəndində sənaye parkı, quşçuluq fabriki, kərpic zavodu fəaliyyət göstərir.
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Layihənin bizə elə bir təsiri olmayacaq. - Eşitdiyimiz yeganə mənfi cəhət odur ki, yağıntılardan qorunmağı alır - Belə bir təsir gözlənilmədiyi təqdirdə radiasiyadan qorunmaq istəyirik.
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	<ul style="list-style-type: none"> - Həyat tərzimizə mənfi təsir göstərməyəcək; iş imkanlarının olacağına ümid edirik - Kənddən kənardadır olduğundan səs-küy yoxdur
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - yox

#	SUALLAR	CAVABLAR
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	- Xeyr. Ətrafda böyük şirkətlər yoxdur. Zəhmət olmasa, əvvəlki layihə fəaliyyətlərindən qalan qazılmış torpaq sahələrini doldurun.
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	- Kənd əhalisinin şikayətləri əsasən yollardan qaynaqlanır və onların qorxuları ilk növbədə tikinti və istismar zamanı yolların zədələnməsi ilə bağlıdır. - Layihə kənddən kənarda yerləşdiyindən o risklərin baş verməyəcəyinə ümid edirlər.
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	Narahatlıqlar var, bu, müvəqqəti olacaq
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Müqəddəs yer stansiyanın quraşdırılacağı tərəfdə yerləşir. "Mərcan piri" adlanır. - Nəvai kənd məktəbinin arxasında şəhid bulağı var - Rəncbər, Atbulaq və Qızılburun kəndlərində məscidlər, qəbiristanlıqlar var
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	- Bu qəsəbə və kəndlərdə heç bir istirahət obyekti, park yoxdur
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq) xüsusi təbii ehtiyatlar varmı?	- Onlar burada bağçılıq və heyvandarlıqla məşğul olurlar. Həyətlərində bağçılıq və heyvandarlıqla məşğul olurlar. Layihə ərazisi kənddən kənarda yerləşdiyindən bu fəaliyyətlərə heç bir təsir olmayacaq.
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq	Bu ərazilərdə nə bataqlıqlar, nə də meşələr var.

#	SUALLAR	CAVABLAR
	<p>ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə biləmi?</p>	
		<p>Qadınlarla görüşdən:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qəsəbədə yol çox çətin (yarasız vəziyyətdədir), keçmək olmur, gəlib-getmək çətinidir - Digər kəndlər daha yaxşı inkişaf edib, yollar yaxşıdır, orada böyük problem yoxdur - Nəvahi qəsəbəsində avtobus dayanacağı yoxdur - İndiyədək əhəlinin məşğulluğunu təmin edəcək müəssisə olmayıb - Bəlkə siz də tikiş fabriki açə bilərsiniz ki, qadınların da çöldəki istənilən işə cəlb oluna bilsinlər, bir şərtlə ki, stansiya yalnız kişilərin işinə cəlb olunsun.

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (Sentyabr 2024)

Region: Şamaxı

Kənd: Çol Göylər

Görüş yeri: Çöl Göylər orta məktəbi

Tarix: 30.09.2024

Vaxt: 14:30

İştirakçıların sayı: 15 (6 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	Görüşdə layihə haqqında ətraflı məlumat verilib.
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	<ul style="list-style-type: none"> - Alternativ enerji müsbət olacaq, bəs bunun bizə nə faydası olacaq? - Cavab: Məşğulluq, yol infrastrukturu, elektrik təchizatı yaxşılaşdırılacaq. - Buradakı insanların əksəriyyəti İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçılarıdır. Onların işə götürülməsi lazımdır. Zəhmət olmasa bizi işlə təmin edin. - Məsələn, bizdə su var, amma bahadır. - Zəhmət olmasa, torpaq sahəsinə (500 kv.m) ziyan dəymiş insanların kompensasiya almasını təmin edəsiniz. - Bir respondent - Elektrik sayğaclarını sökəcəksiniz? Madam ki, bu bərpa olunan enerjidir, niyə biz bunun üçün pul ödəməliyik? Bu silinəcək? Elektrik enerjisinin tarifləri necə müəyyən ediləcək?
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Bizim narahatlığımız odur ki, xətlər əkin sahəsindən keçəcəkmi? Cavab: Əgər xətlərin əkin sahələrinizdən keçmə ehtimalı varsa, dövlət qanunvericiliyinə uyğun olaraq sizinlə razılıq əldə olunacaq və kompensasiya ödəniləcək. - Hər hansı qurum kənddə layihə həyata keçirəndə tikinti işləri aparılan zaman yollar qazılır, texnika həm yola, həm də əkin sahələrinə ziyan vurur. Cavab: Bu fərqli layihədir və nəticəsi müsbət olacaq. Hər hansı bir qeyri-qənaətbəxş hadisə baş verərsə, onu yerində həll edə və ya qaynar xəttə zəng edə bilərsiniz.
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn,	Əvvəlki illərdə digər qurumlar tərəfindən ehtiyatsızlıqdan dirəklər quraşdıraraq, boru xətləri çəkmişlər ki, bu da kəndin estetik görkəmini korlayıb.

#	SUALLAR	CAVABLAR
	yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	- Nəzərdə tutulan layihə ərazisi kənd sakinlərinin torpaq sahələri ilə üst-üstə düşür. Mülkiyyət hüququ pozulmasa, yaxşı olar.
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	- Bağlamalarımıza giriş yolu zədələnmə bilər.
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	- Layihənin tikintisi zamanı texnika kənddən keçməsə, heç bir təsir olmayacaq. Elektrik təhlükəsizliyini təmin edin.
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	- Bizim heç bir narahatlığımız yoxdur. - Kənddə yalnız bir yaşlı qadın yaşayır.
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	Kənddə qəbiristanlıq var, qədim daşlar, qablar var, müqəddəs yer də var.
<u>Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək</u>		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsinizmi? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	- yox
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə hər hansı xüsusi təbii ehtiyatlar varmı (məsələn,	- Balıqçılıq və otlaq sahələri mövcud deyil. Əhali quruda əkinçiliklə məşğuldur

#	SUALLAR	CAVABLAR
	kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq)?	
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	- Bataqlıq və meşə sahələri yoxdur
		Qadınlarla görüşdən: <ul style="list-style-type: none"> - Kəndimizdə həm kişilər, həm də qadınlar işsizlikdən əziyyət çəkirlər. İstənilən işi qəbul etməyə hazırıq, istər təmizlik, istərsə də yemək. - Bu layihədə biz iş imkanları ilə təmin olunacağımızı gözləyirik. - Biz qadınlar da burada kişi işləri görürük. Aramızda evli qadınlar, dul qadınlar, xəstələrə qulluq edənlər var. Maddi durumumuz aşağıdır.

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (Sentyabr 2024)

Rayon: Şamaxı

Kənd: Ovçulu

Görüş yeri: B.Əliyev adına Ovçulu kənd tam orta məktəbi

Tarix: 30.09.2024

Saat: 16:00

İştirakçıların sayı: 30 (14 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun oyunları haqqında nə bilərsiniz?	- Bizim bundan xəbərimiz yoxdur. Görüş zamanı layihə haqqında ətraflı məlumat verilib.
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	- İş imkanları ictimaiyyət tərəfindən gözlənilir. - Onlar bağlamalarına görə kompensasiya istəyirlər.
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	- Adətən tikinti işləri texnikanın hərəkəti və fəaliyyəti nəticəsində yollara və kənd təsərrüfatı sahələrinə ziyan vurur. Bu yollar və torpaqlar sonradan bərpa olunmur. - Ümid edirik ki, bu layihə tikintidən sonra bərpa işlərini həyata keçirəcək. - Titrəmə mexanizmlərin hərəkəti və fəaliyyəti nəticəsində hiss olunur. Texnikanın kənddən uzaqda işləməsi tövsiyə olunur
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	- İqtisadi inkişaf, ətraf mühitə təsirlərin azaldılması.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	- Bağlamalarımızın layihə ərazisinə düşə biləcəyi ilə bağlı narahatlıq var.
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su	- Məşğulluq gözlənilir.

#	SUALLAR	CAVABLAR
	və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	- Ümid edirik ki, heç bir risk olmayacaq.
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	- Kənddə əlillər, xəstələr, aztəminatlı qruplara aid olan şəhid ailələri var.
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Burada yox. Yol kənarında (müqəddəs sayılır) qəbiristanlıq və şəhid bulaqları var.
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	yox
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə hər hansı xüsusi təbii ehtiyatlar varmı (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq)?	- Balıqçılıq yoxdur. İcma əsasən heyvandarlıq və bağçılıqla məşğuldur (təsərrüfat sahələrində).
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	yox

#	SUALLAR	CAVABLAR
	<p>Qadınlarla Müzakirə:</p> <ul style="list-style-type: none">• Qadınların əsas qayğısı məşğulluqdur.• Məktəbli uşaqlarımız var və onların təhlükəsizliyinin necə təmin olunacağını bilmək istəyirik.• Biz elektrik xətlərindən qorxuruq. Bizi heyvandarlıq və uşaqların məktəbə gediş-gəlişi narahat edir.• Zərər çəkmiş ərazilərə görə bizə kompensasiya lazımdır.• Qadınların əksəriyyəti övladlarının işlə təmin olunmasını istəyir, çünki onlar hazırda işləmək üçün Bakıya və başqa yerlərə köçməli olurlar. <p>QEYD: Asfalt yolun yaxınlığında qəbiristanlıq var. Şəhid bulaqları, xiyabanları var.</p>	

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (Sentyabr 2024)

Rayon: Ağsu

Kənd: Gəgəli, Daşdəmirbəyli

Görüş yeri: Tibb məntəqəsinin həyətində

Tarix: 01.10.2024

Saat: 11.30

İştirakçıların sayı: 43 (4 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	Eşitdik, indi ətraflı məlumat verdiniz. Xəritəyə baxaq, daha aydın olacaq
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	<ul style="list-style-type: none"> - Kənd əhalisi üçün faydalı olardı. İş imkanları olardı. - Təhsilim olmasa da, elektrik enerjisi sahəsində təcrübəm var və müasir texnologiyalarla tanışam. İş olarsa, məmnuniyyətlə işləyəcəm. (Cavab: Siz fəal olmalı və iş imkanları üçün layihəni idarə edən podratçıya müraciət etməlisiniz).
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Kənddə mövcud elektrik xətləri küləkli və yağışlı havada səs-küy salaraq azalır. Onlar ümumiyyətlə bərbad vəziyyətdədirlər və onlara baxan yoxdur. Xahiş edirəm bunu "Azərenerji"yə çatdırasınız. - Elə yerlər var ki, köhnə elektrik xətləri sökülüb, dirəklərdən beton qalıb. Bu, kənd təsərrüfatı sahəsinə aiddir və biz o torpaqdan istifadə edə bilmirik. - Mexanizmlərin hərəkəti və işləməsi otlaq sahələrini sıradan çıxarır. - Torpağın üst qatı pozulur. - Heyvanların otlaq sahələri məhduddur.
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	<ul style="list-style-type: none"> - Kəndimizdə işıqlar tez-tez sönür. Xətlər zədələnib. Evdəki elektrik cihazları yanıb. - Bu layihədə də oxşar vəziyyət olacaqmı? Bu layihə yeni texnologiya ilə çəkilməmiş elektrik xətlərini əhatə edir və gələcəkdə elektrik enerjisi sizə daha keyfiyyətli enerji mənbələrindən veriləcəkdir. - Çox güman ki, yağış yağanda səs-küy olacaq.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz	<ul style="list-style-type: none"> - Layihə sahəsinə düşə bilər - Biz bağlamalarımızdan narahatıq

#	SUALLAR	CAVABLAR
	qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	<ul style="list-style-type: none"> - Əsas tələbatımız kənd təsərrüfatı sahələrinin torpaqları hesabına ödənilir. Bu sahələrdə nar, yonca, taxıl becəririk. Bir neçə il əvvəl zərurət üzündən torpaqlarımızın əhəmiyyətli bir hissəsini başqa şirkətə satdıq. Cəmi 30 sot torpağımız qalıb. Bu torpaqları itirsək, iqtisadi vəziyyətimiz pisləşə bilər. - Təklif edirik ki, elektrik xətləri kənd təsərrüfatı sahələrindən keçməsin; əvəzinə əsas yola yaxın çəkilsələr, bizim üçün daha yaxşı olar.
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Biz heç bir təsir riski görmürük. Daşdəmirbəyli kəndinin yeni qəbiristanlığı xəttin keçəcəyi yerdə yerləşir. Bu bizi narahat edir. - Radiasiya məsələsi də bizi düşündürür
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	<ul style="list-style-type: none"> - 13 şəhid ailəmiz var. - Burada 1 tənha qadın yaşayır. - Narahatlıq ondan ibarətdir ki, bu ailələr nəzərə alınmalıdır.
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Gəgəli kəndində 1 şəhid xiyabanı var. Kənddə məscid tikintisinə icazə vermirlər və bunun səbəbini də bilmirik.
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	İstirahət və gəzinti üçün yerlər yoxdur.
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə hər hansı xüsusi təbii ehtiyatlar varmı (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq)?	Əhalinin əsas gəlir mənbəyi kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlardır. Elektrik xətləri bu ərazilərə yaxınlaşdıqda mənfi təsir göstərə bilər.

"AZƏRENERJİ" ASC - MARAQLI TƏRƏFLƏRİN CƏLB EDİLMƏSİ PLANI

#	SUALLAR	CAVABLAR
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmə?	Bu ərazilərdə meşələr, bataqlıqlar, göllər olmadığından hər hansı mənfi təsir gözləmirik
		Qadınlarla tanış olmaqdan <ul style="list-style-type: none"> - Qadınların əsas narahatlığı işsizlik və aşağı maaşdır - Görüşdüyümüz qadınlardan 2-si tək yaşayır və aldıkları maaşın (300 AZN) dolanışığına çatmadığını qeyd etdilər.

FOCUS GROUP Müzakirəsi (Oktyabr 2024)

Rayon: Ağsu

Kənd: Qaraqoyunlu, Ülgüc

Görüş yeri: Ağsu Rayon İcra Hakimiyyətinin Qarqoyunlu kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyi

Tarix: 01.10.2024

Saat: 13:30

İştirakçıların sayı: 29 nəfər (15 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	1. Xeyr, biz bilmirik. İclasda dəqiq məlumat verilib
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	- İş imkanlarının olması bizim üçün mütləq müsbət cəhətdir. - Əsas narahatlıq odur ki, podratçı şirkətlər adətən yerli əhalini işlə təmin etmirlər. (Cavab: Bu layihə digərlərindən fərqlidir və yerli əhalinin işçi qüvvəsinə cəlb edilməsi vacibdir.)
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	- Layihənin ərazisi torpağa düşəndə kompensasiya necə veriləcək (Cavab: iclasda bu məsələyə aydınlıq gətirildi. Layihənin tikintisi və icrası zamanı ictimaiyyətə yerindəcə əlavə məlumat veriləcək) - Zərər çəkmiş torpaq sahələrinin əvəzinə başqa yerlərdə torpaq sahələrinin ayrılması daha yaxşı olardı
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	- Söz yox ki, bu cür layihələr həyata keçirilən zaman səs-küy, toz olur. Ancaq layihədən danışarkən səs-küyün həddi aşmayacağını və ərazilərin xüsusi maşınlarla suvarılacağını vurğuladınız.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	- Qeyri-yaşayış sahəsi olan ərazilərdən keçmək imkanı var
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn,	- Layihə nəticəsində kənd təsərrüfatı və yerli biznes inkişaf edə bilər. - Layihənin kənddə komandasının fəaliyyəti zamanı kənd təsərrüfatı məhsullarına tələbat artacaq ki, bu da yerli biznesin inkişafına töhfə verəcək.

#	SUALLAR	CAVABLAR
	su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	- Bu layihədə təhlükəsizlik məsələlərinə ciddi diqqət yetirilməlidir.
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	- Ülgüc kəndində 2 fiziki qüsurlu şəxs və 2 şəhid ailəsi var. - Qaraqoyunlu kəndində baxımsız tək qadın və 4 şəhid ailəsi yaşayır.
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Ülgüc kəndində 1 məscid, 1 qəbiristanlıq, "Xaraba şəhər" adlı yer var. - Qaraqoyunlu kəndində Qırmızı və Ağ Günbəz adlı tarixi abidə var.
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsinizmi? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	- Gəzinti, balıqçılıq və ailə fəaliyyəti üçün yerlər yoxdur
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq) xüsusi təbii ehtiyatlar varmı?	- Yerli əhali öz torpaqlarında əsasən əkinçilik və heyvandarlıqla məşğul olur. Layihə ərazisi kəndlərdən uzaqda olduğundan kənd təsərrüfatımıza heç bir mənfi təsir olmayacaq.
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	- Təsiri yoxdur

#	SUALLAR	CAVABLAR
	Qadınlarla görüşdə	<ul style="list-style-type: none">- Bizi narahat edən suallarımızı ümumi yığıncaqda dedik, əlavə sualımız yoxdur- əsas arzumuz iş sahibi olmaqdır.

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (Oktyabr 2024)

Rayon: Ağsu

Kənd: Bico, Ləngəbiz, Qeşəd

Görüş yeri: Arif Cəbiyev adına Bico kənd tam orta məktəbi

Tarix: 01.10.2024

Saat: 10:00

İştirakçıların sayı: 28 nəfər (9 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	Azure Layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	<p>1. Bu layihənin əks təsirləri ola bilər. Bu baxımdan layihənin konseptual planına baxa bilərsiniz?</p> <p>Cavab: Xəritəyə baxa bilərsiniz. Məlumat üçün bildirik ki, bu layihə şəxsi evinizdən, həyətinizdən və ya hər hansı mülkünüzdən uzaqda olacaq. Layihə və tikinti ilə bağlı ətraflı məlumat gələcək görüşlər zamanı əvvəlcədən sizinlə paylaşılacaqdır. İlk görüşümüzdür.</p> <p>2. Ümid edirəm ki, layihə insanlar üçün faydalı ola bilər.</p>
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	Yeni iş yerlərinin açılması yaxşı olardı
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Ümid edirik ki, AZURE layihəsinin icrası zamanı digər layihələrdən fərqli olaraq torpaq sahələrinə və yollara heç bir ziyan dəyməyəcək. - Biz bu layihədən həm sevinirik, həm də narahatıq. Əsas narahatlığımız məktəblilərin və böyüklərin istifadə etdiyi yolların potensial dağıdılmasıdır. Əvvəlki layihələrdə işlər başa çatdıqdan sonra yollar bərhad vəziyyətdə qalmışdı. Məncə, uzun müddət Bico kəndində müəllim işləmişəm, indi təqaüdə çıxmışam. - Bu layihənin digərlərindən fərqli olduğunu özünüz görə bilərsiniz. Sizə ətraflı məlumat veriləcək, müvəqqəti yollar da ola bilər.
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	<ul style="list-style-type: none"> - Biz texniki avadanlıqların işləməsi və hərəkəti nəticəsində yaranan səs-küydən narahatıq. Səs-küy səviyyələri icazə verilən hədləri aşmamalıdır. - Biz potensial məcburi köçkünlükdən narahatıq. Layihə sakinlərin köçürülməsini nəzərdə tutmur.

#	SUALLAR	CAVABLAR
		Əgər torpaqla bağlı narahatlıqlar varsa, o zaman müvafiq təklifləriniz olacaq.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	- Bağlamalarımız elektrik xətlərinin altına düşə bilər. - Əsas xahişimiz odur ki, xətlər kənddən keçməsin.
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	İşçilərin işə götürülməyini qeyd etdiniz. Bu layihənin podratçısı kimdir? Heç bir podratçı yerli insanları işə götürmür. İnsanlara düzgün məlumat verin ki, onların gözləntiləri real olsun. Cavab: Podratçılara yerli insanları işə götürmək göstərişi verəcək və buna nəzarət ediləcək.
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	Yüksək gərginlikli xətlərin çəkilməsi ilə insan sağlamlığına təsir göstərəcək. Mən ixtisasca elektrikəm, ona görə də bu məsələni qaldırıram. Bütün bunlar nəzərə alınmalıdır. OHL xətləri həm işıqlı olacaq, həm də elektrik enerjisinin təsiri. (Cavab. Yeni elektrik xətləri köhnələrindən fərqlənir. Bu xətlər yaşayış məntəqələrindən kənara çıxır və müasir texnologiyalardan istifadə olunacaq)
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	Narahatlıq yoxdur
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Bijoda Rəşidbulaq qədim qəbiristanlığı - Dağda bizim də qəbiristanlığımız var
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	gəzinti, balıqçılıq və ailə fəaliyyəti üçün xüsusi yerlər yoxdur

#	SUALLAR	CAVABLAR
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq) xüsusi təbii ehtiyatlar varmı?	Ümid edirəm ki, heç bir mənfi təsir olmayacaq
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	yox
		Qadınlarla görüşdə: - Əsas narahatlığımız elektrik xətlərinin kəndin mərkəzindən keçməməsidir.

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (Oktyabr 2024)

Rayon: Göyçay, İsmayılı

Kənd: Qarameryəm və Qarabaqqal kəndləri (Göyçay), Qubaxəlili (İsmayılı)

Görüş yeri: Seçki şöbəsi

Tarix: 01.10.2024

Saat: 15.00

İştirakçıların sayı: 32 (9 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	<ul style="list-style-type: none">- Layihə haqqında məlumat verdiyiniz üçün çox sağ olun.- Belə bir atalar sözü var: "Çox oxumuşam, amma bunu başa düşməmişəm". (Cavab: Biz sizə ilkin məlumat verdik, zəhmət olmasa xəritəyə baxın.)
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	<ul style="list-style-type: none">- Qarabaqqal və Qarameryəm kəndləri Göyçayın böyük və inkişaf etmiş kəndləridir. İnanıram ki, bu layihənin icrası ilə əhalinin rifah halı daha da yaxşılaşacaq.- İnsanlarımız üçün fayda iş imkanlarıdır.- Yaxşı olardı ki, yerli sakinlər işlə təmin olunsun.
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	<ul style="list-style-type: none">- Digər layihələrdə insanların torpaq sahələrinə ziyan dəyib, sonradan bərpa olunmayıb. Məsələn, "Azəravtoyol" Bakı-Şamaxı-Yevlax yolunu çəkəndə bir neçə kənd nümayəndəsi ilə müqavilələr bağlansa da, şərtlərə əməl olunmayıb. Bu günə qədər həmin şəxslər kimə müraciət edəcəklərini bilmirlər. Həmin şəxslərdən biri hazırda əkinçilik üçün torpaq icarəyə götürür.- Podratçı şirkətlər qaydalara və qaydalara əməl etmirlər.- Torpaq sahiblərinə dirək yerləri üçün kompensasiya ödənilməlidir. Bu mənim şəxsi fikrimdir.
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	<ul style="list-style-type: none">- Layihənin icrası zamanı maşın və avadanlıqların yerləşdirilməsi üçün geniş ərazilərdən istifadə olunur və həmin ərazilər zədələnir.- İş başa çatdıqdan sonra torpaq hamarlanmır. Bu, həm torpaq qatına, həm də vizual görünüşünə təsir göstərir.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz	Bizim bağlamalarımız bu əraziyə düşür

#	SUALLAR	CAVABLAR
	qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	- Yerli biznesə müsbət təsirlər gözlənilir. - Məhsula tələbat artarsa, o zaman yerli biznes inkişaf edər.
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	- Təhlükəsizliyə ciddi əməl edilməlidir.
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	- Layihə zamanı həssas qrupa xüsusi diqqət yetirilməlidir.
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Qəbiristanlıq var.
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	- Badam və qoz bağları var, layihə sahəsi onlara yaxın ola bilər.
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə hər hansı xüsusi təbii ehtiyatlar varmı (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq)?	yox
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər)	yox

#	SUALLAR	CAVABLAR
	saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	
	Qadınlarla görüşdən: <ul style="list-style-type: none">- Əgər iş imkanları olsa, biz qadınlar və uşaqlarımız bu işə cəlb edilə bilər.- Torpaq aldıq, nar ağacları əkdik. İndi elektrik xətləri həmin ərazidən keçsə nə olacaq?- Ümumiyyətlə, xətlər kənddən uzaq keçsə, daha yaxşı olar.	

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (Oktyabr 2024)

Rayon: Göyçay

Kənd: Ərəbcəbirli, Mirzəhüseynli

Görüş yeri: Ərəbcəbirli orta məktəbi

Tarix: 01.10.2024

Saat: 16.30

İştirakçıların sayı: 27 (6 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	<ul style="list-style-type: none">- Siz məlumat verdiniz; başa düşdük.- Zəhmət olmasa bu layihənin yerləşdiyi xəritədə bizə göstərin.
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	<ul style="list-style-type: none">- Yeni iş yerləri açılır- Enerji təchizatı yaxşılaşır
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	<ul style="list-style-type: none">- Kəndlərə giriş-çıkış yolları dağıdılmamalıdır- Layihə ərazisi çox güman ki, əhalinin bağlama hissəsinə düşəcək. Onda insanlar orada necə işləyəcək
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	<ul style="list-style-type: none">- Bu cür layihələr toz və səs-küy yaradır.- Məlumat verərkən səs-küy qaydalarına əməl olunacağını, xüsusi maşınlarla yollara suyun səpiləcəyini qeyd etdiniz. Bu baş versə, yaxşı olardı.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	<ul style="list-style-type: none">- Layihənin işlənməsi zamanı texnikanın və ağır avtomobillərin hərəkəti yollara ziyan vurur
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn,	<ul style="list-style-type: none">- Yerli biznes inkişaf edə bilər.- Kənd təsərrüfatı məhsullarına tələbat arta bilər.

#	SUALLAR	CAVABLAR
	su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Kənd ərazisindən keçən ağır texnika və maşınların sayı artacaq. - Havanın çirklənməsi və səs-küy olacaq.
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	<ul style="list-style-type: none"> - Hava şəraitindən asılı olaraq dağılmış yollardan keçmək çətinləşə bilər - Xəstə və yaşlı insanlar daha diqqətli olmalıdırlar
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Yol kənarında Şəhid bulağı var.
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplanmaları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	<ul style="list-style-type: none"> - İstirahət üçün həyətimizdəki bağlardan istifadə edirik. - Layihə sahəsi kənardadır
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq) xüsusi təbii ehtiyatlar varmı?	yox
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	yox
Qadınlarla görüşdən:		

#	SUALLAR	CAVABLAR
		<p>Əsas arzumuz iş sahibi olmaqdır.</p> <p>65 yaşımız çatan kimi bizi pensiyaya göndəririlər, daha iş tapa bilmirik.</p> <p>Maddi durumumuz aşağıdır.</p>

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (oktyabr, 2024)

Rayon: Ağdaş rayonu

Kənd: Yuxarı Ağcayazı, Qoşaqaovaq, Ərəbocağı, Hüsun

Görüş yeri: Yuxarı Ağcayazı kənd klubu

Tarix: 02.10.2024

Saat: 16.00

İştirakçıların sayı: 24 nəfər (5 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	<ul style="list-style-type: none"> - Layihə ilə bağlı məlumatımız yoxdur. - Bu görüşdə ətraflı məlumat verilib
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	<ul style="list-style-type: none"> - Layihənin sakinlərin torpaqlarına düşən hissələrinə görə kompensasiya necə, hansı formada ödəniləcək? - Digər layihələr zamanı 5 yaşlı ağacımıza cəmi 5,60 AZN kompensasiya veriblər. Bu düzgün deyil.
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Kəndlərdə əhali əsasən heyvandarlıq, bağçılıq və əkinçiliklə məşğuldur. Xətlərin keçdiyi ərazilər kənd təsərrüfatı sahələri və otlaqlardır. - Layihənin icrası zamanı əhalinin öz əkinçilik sahələrinə və mal-qara üçün otlaq sahələrinə çıxışı çətinləşə bilər. Yaxşı olar ki, həmin ərazilərə yollar çəkilsin. - Hazırda kənd yollarına yeni asfalt örtüyü döşənib. Bundan əlavə, kənddəki körpülər köhnədir və aşağı yükdaşıma qabiliyyətinə malikdir. Kənd yollarından yüksək tonajlı maşınlar istifadə etməməlidir. Həmin maşınlar üçün kənd ətrafında alternativ yollar yaradılmalı və bu, yerli əhali ilə razılaşdırılmalıdır.
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	<ul style="list-style-type: none"> - Layihə ərazisi kəndlərdən uzaqda yerləşdiyindən səs-küy və yerdəyişmə olmayacaq.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Elektrik xətləri kənd təsərrüfatı sahələrini və örüş sahələrini keçir.

#	SUALLAR	CAVABLAR
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	<ul style="list-style-type: none"> - Elektrik xətlərinin kəsişdiyi ərazilər yalnız əhalinin torpaqlarına təsir edə bilər. Torpaq qatının pozulması və torpağın bərpa olunmaması ola bilər. - Əhalinin və dövlətin bitişik torpaqları var. Əhali elektrik xətlərinin dövlət torpaqlarından keçirilməsini tövsiyə edir. (Cavab: Dövlət də maraqlıdır ki, xətlər öz torpaqlarından keçsin, lakin hazırda bu mümkün deyil, ona görə də qeyd olunan ərazidən keçəcəklər.)
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Narahatlıq var. - Ümumiyyətlə, elektrik xətləri dağın ətəyindən, kəndlərdən uzaqda olsa, daha yaxşı olar.
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	- Layihə zamanı həssas qrupa diqqət və kömək göstərilməlidir
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Ərazidə tarixi abidə - köhnə qəbiristanlıq (Huşun kəndi) var.
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	- Kəndlərdə gəzmək, balıq tutmaq, ailəvi tədbirlər keçirmək üçün yer yoxdur.
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq) xüsusi təbii ehtiyatlar varmı?	- Kənd təsərrüfatı və otlaq sahələri
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər)	- Elektrik xətlərinin keçdiyi ərazilərdə nə meşə, nə də bataqlıq var

#	SUALLAR	CAVABLAR
	saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	
	Qadınlarla görüşdən: <ul style="list-style-type: none">- Layihə ilə bağlı məlumat verəndə dediniz ki, layihənin icrası zamanı israfçılıq olacaq. Sağlamlığa təsir edəcəkmi?- Yəqin ki, kimyəvi maddələri ayrıca toplamaq məsləhətdir. (Cavab: bu barədə sizə ətraflı məlumat veriləcək, lakin diqqətli və fəal olmalısınız)	

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (Oktyabr 2024)

Rayon: Yevlax rayonu

Kəndləri: Ərəş, Axşam, Gülövşə

Görüş yeri: Ərəş kənd orta məktəbi

Tarix: 2 oktyabr 2024-cü il

Saat: 17:30

İştirakçıların sayı: 21

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	- Dövlət layihəsidir, yaxşıdır
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	- Bizim üçün iş yerlərinin olması yaxşı olardı. - Əsasən yerli əhali işlə təmin olunmalıdır
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	- Torpaqlarımız layihə ərazisinə düşərsə, kompensasiya necə veriləcək - Əgər dirəklər qonşunun həyətinə qoyulsa, elektrik xətləri mənim torpağımdan keçirsə, kim zərər çəkmiş hesab olunacaq və kompensasiya necə müəyyən ediləcək?
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	- Siz qeyd etdiniz ki, toz və səs-küyə nəzarət olacaq. - Biz kənd adamıyıq, toz-torpaqla toz-torpaqla məşğuluq, amma bunun qarşısını almaq üçün tədbirlər görülsə, ailələrimiz üçün daha yaxşı olar.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	- Layihə bağlamalarımızdan keçə bilər.
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	- Bu, yerli biznes və kənd təsərrüfatı üçün faydalı ola bilər. - Layihə müddətində ərazidə qurulan müvəqqəti düşərgələr işçi qüvvəsi tələb edə bilər. Hər halda, şəhərdən və ya başqa kəndlərdən işçi gətirməkdənsə, yerli ictimaiyyəti cəlb etmək daha yaxşı olardı.

#	SUALLAR	CAVABLAR
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı ?	- Biz təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunmasını istəyirik
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	- Layihə zamanı əlillər, şəhid ailələri və qocalar nəzarətdə saxlanılmalıdır.
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	yox
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsinizmi? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	- İstirahət üçün xüsusi yerlərimiz yoxdur.
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə hər hansı xüsusi təbii ehtiyatlar varmı (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq)?	- Xeyir
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	- yox

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (oktyabr, 2024)

Rayon: Yevlax rayonu

Kəndlər: Havarlı, Hacısəlli, Salahlı

Görüş yeri: Havarlı Bələdiyyəsi

Tarix: 2 oktyabr 2024-cü il

Saat: 14:00

İştirakçıların sayı: 20 (5 qadın)

#	SUAL	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	- Layihə haqqında məlumat verdiyiniz üçün təşəkkür edirik
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	- Həm iş imkanları, həm də enerji təchizatı bizim üçün çox vacibdir
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	- Əsas odur ki, bu, şəxsi torpaqlara və bağlamalara toxunmasın. - Fövqəladə Hallar Nazirliyi isti havalarda dirəklərin yerləşdiyi ərazilərdə (elektrik xətlərinin genişləndirilməsi və endirilməsi ilə əlaqədar) kənd təsərrüfatı işlərinin aparılmasına icazə vermir. - Mövcud elektrik dirəklərinin yerləşdiyi ərazilərdə fermerlərə kompensasiya verilməyib. (Bu məsələlər Servitut sənədinə uyğun olaraq razılaşdırılacaq) - Bu layihədə necə olacaq? Kompensasiya və subsidiyalar veriləcəkmi? - Torpaq sahibi pul kompensasiyasından imtina edərsə, başqa ərazidə torpağın verilməsi imkanı varmı?
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	- Layihə böyük təşəbbüsdür. - Bu, hərtərəfli müsbət olacaq. - Ehtiyat tədbirləri görülərsə, toz və səs-küyün təsiri minimal olacaqdır. - Layihənin tikintisi zamanı əhali ilə məsləhətləşmələr aparılsa, insanlara hörmət göstərilərsə, bunun müsbət təsirləri olacaq.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl	- Layihə yalnız kənd təsərrüfatı sahələrinin yerləşdiyi torpaqlara təsir göstərə bilər - Əsas şərt ağacların hündürlüyünə nəzarət etmək olacaq

#	SUAL	CAVABLAR
	və ya kommunal torpaqlar varmı?	
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	<ul style="list-style-type: none"> - Bu, yerli biznesə müsbət təsir göstərə bilər. Əhalinin məhsullarına tələbat ola bilər. - Digər tərəfdən, elektrik xətlərinin dirəkləri kənd təsərrüfatı torpaqlarımıza düşsə, həmin ərazinin bir hissəsini tutacaq, yəni fermer bundan istifadə edə bilməyəcək. - Kəndlilər əsasən taxıl və yonca əkirlər. Bizim dolanışığımız bu sahədəndir.
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Digər layihələrin icrası zamanı bir sıra çətinliklərlə üzləşdik. - Deyirsiniz, bu başqa layihədir. Təhlükəsizliyə ciddi riayət olunmasını istərdik
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	- Düşünürük ki, heç bir çətinlik olmayacaq.
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- Kəndlərimizdə qəbiristanlıqlar var
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	yox
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq) xüsusi təbii ehtiyatlar varmı?	- Əhali əsasən əkinçilik və heyvandarlıqla məşğuldur. Kənd təsərrüfatı torpaqlarına və ya otlaq sahələrinə hər hansı təsir orada yaşayan insanların həyat şəraitinə və həyat şəraitinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

#	SUAL	CAVABLAR
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	- Meşələr və ya bataqlıqlar yoxdur
	Qadınlarla görüş zamanı	<ul style="list-style-type: none">- Maaşlarımız çox azdır, dolanışığını təmin etmək çətinidir. Biz kommunal xərcləri vaxtında ödəyə bilmirik.- Düzdür, veriliş (su, qaz) fasiləsizdir, amma aramızda keçən il pulunu verməyənlər də var.

FOCUS QRUP Müzakirəsi (oktyabr, 2024)

Rayon: Yevlax

Kənd: Tanrıqulular, Başçalı, Huruuşağı

Görüş yeri: Tanrıqulular kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyi

Tarix: 02.10.2024

Saat: 12.30

İştirakçıların sayı: 29 nəfər (6 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilərsiniz?	<ul style="list-style-type: none"> - Məlumatınız üçün təşəkkür edirik. - Suallarımız var. Bunlar kənd yolları və dolanışıqla bağlıdır (Suallarınızı verin, cavablandırmaq)
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	<ul style="list-style-type: none"> - Kənddə xəstəxana yoxdur, evdə xəstə anam var. Təcili yardım vaxtında gəlmir. - Kənddə iş yeri açmaq - Kompensasiyanın verilməsi
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Tanrıqulular kəndi ərazisinə dirəklər düşə bilər - Layihə ərazisi kənd təsərrüfatı sahələrinin altına düşə bilər - Elektrik xətlərinin dirəkləri ot örtüyünə düşür. Bu sahələr adətən baxımsız qalır və təmizlənmir. Torpağın həmin hissələrini qamış və tikanlı ağaclar tutur. Bu ərazilərdə çox vaxt müxtəlif (lazımsız) toxumlar küləklə yayılır. - Moruq ağacının toxumları əkin sahələrinə düşür və küləklə yayılaraq taxıl sahələrinə ziyan vurur.
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	<ul style="list-style-type: none"> - Kənd təsərrüfatı sahələrində işləri başa vurduqdan sonra texnika çox vaxt uzun müddət yerində qalır. - Layihənin ərazilərimizə təsir edəcək hissələri haqqında əvvəlcədən ətraflı məlumat tələb edirik.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə mürəz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Biz elektrik xətlərinin şəxsi torpaqlarımızdan keçməsinə istəmirik

#	SUALLAR	CAVABLAR
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	<ul style="list-style-type: none"> - İş imkanları olsaydı əla olardı; məmnuniyyətlə çalışardıq. - Təhsilimiz olmasa belə, fəhlə işləyəcəyik.
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	<ul style="list-style-type: none"> - Layihə müddətində yollarımızı dağıtmayın - İş görüldükdən sonra ərazi bərpa edilməlidir
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	<ul style="list-style-type: none"> - Qazilərimiz, şəhid ailələrimiz var - Onlara xüsusi diqqət lazımdır
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- yox
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	- Təəssüf ki, şəxsi heyətlərimizdən başqa heç bir parkımız və ya istirahət üçün ayrılmış yerlərimiz yoxdur.
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq) xüsusi təbii ehtiyatlar varmı?	- yox
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə bilərmi?	- Ümid edirik ki, layihənin mənfi təsirləri olmayacaq.

#	SUALLAR	CAVABLAR
	Qadınlarla görüşdən: <ul style="list-style-type: none">- İşimiz yoxdur. Tutaq ki, savadsızlıq, qocalmışlıq, amma azyaşlı uşaqlarımız da iş tapmır.- Biz internet xəttindən narazıyıq; qiymətləri qaldırırlar.- Düşünürəm ki, bu layihədə elektrik xətləri evimin üstündən keçsə, bəlkə mənə pul təzminatı verərlər.	

FOCUS QRUP MÜZAKİRƏSİ (oktyabr, 2024)

Rayon: Mingəçevir şəhəri

Görüş yeri: Mingəçevir Regional Elektrik Şəbəkəsi

Tarix: 02.10.2024

Saat: 10.30

İştirakçıların sayı: 45 (12 qadın)

#	SUALLAR	CAVABLAR
1	AZURE layihəsi və onun məqsədləri haqqında nə bilirsiniz?	- Layihədən xəbərimiz var. Layihənin məqsədi dəyişkən bərpa olunan enerji mənbələrinin istifadəsini Azərbaycanın enerji şəbəkəsinə inteqrasiya etməkdir.
2	Sizcə, bu layihə iş yerlərinin yaradılması, enerjiyə çıxış və ya infrastruktur baxımından icmanıza necə fayda verə bilər?	- Layihənin təsirinə məruz qalan kəndlərin sakinlərinə müvafiq izahat verilməlidir (bələdiyyə tərəfindən). - Layihə üzrə xətlərin mühafizə zonalarında obyektlər tikilir, ərazilər zəbt edilir, hasarlar çəkilir. - Bağlamalar başqa şəxslərə icarəyə verilir, lakin sənədləşdirilmir. Müraciəti kimə ünvanlayacağımızı bilmirik. - Sakinlərə kompensasiyalar hansı formada veriləcək? Bunu ətraflı izah etmək lazımdır.
3	Layihənin torpaq, su və ya yerli vəhşi təbiət kimi ətraf mühitə potensial təsiri ilə bağlı hər hansı narahatlığınız varmı?	- Sakinlərin torpaq sahələri xətlərin altında yerləşir. Həmin ərazilərdə insanlar məhsullarını biçərkən elektrik enerjisinin yaratdığı təsirlər ola bilər. - Xəttin çəkilişi zamanı mühafizə zonaları müşahidə olunarsa, bu nəticələr baş verməyəcək.
4	Sizcə, bu layihənin sizə hansı sosial təsirləri (müsbət və ya mənfi) ola bilər (məsələn, yerdəyişmə, səs-küy, vizual dəyişikliklər)?	- Xətlərin çəkilişi üçün təkcə Mingəçevir şəhərindən deyil, digər kəndlərdən də əlavə işçi qüvvəsi tələb olunacaq. Xətlərin istismarı dövründə təmir işləri və yoxlamalar üçün işçilər tələb olunacaq. - Rayonlara elektrik xətlərinin çəkilməsi üçün müraciətlər aparılır. - Energetika üzrə ixtisaslar üzrə müraciətlər var, lakin bu ixtisaslar üzrə hazırda vakant yer yoxdur. - Əmək kateqoriyasında çoxlu müraciətlər var - Ağır texnikanın hərəkəti zamanı toz və səs-küy yaranacaq.
5	Layihənin infrastrukturunun inkişafının təsirinə məruz qala biləcək hər hansı özəl və ya kommunal torpaqlar varmı?	- Podratçı şirkətlər xətləri çəkəndən sonra giriş yollarını tərk etmirlər. Xətlərə giriş yollarının olmaması çətinliklər yaradır. - Elektrik xətlərinə baxış zamanı dirəklər arasında heç bir əlaqə yoxdur. Bu, vaxt itkisi ilə nəticələnir, çünki bir neçə kəndi keçərkən yoxlamalar baş verə bilər ki, bu da işin ləngiməsinə səbəb olur.

#	SUALLAR	CAVABLAR
6	Sizcə, layihə yerli biznesə, kənd təsərrüfatına və ya təbii resurslara (məsələn, su və ya torpaq) çıxışa necə təsir edəcək?	<ul style="list-style-type: none"> - Bizim bağlamalarımız həmin əraziyə düşə bilər. - Layihə ərazisinə düşən torpaqlarımız üçün nə qədər kompensasiya veriləcək?
7	Layihənin fəaliyyəti nəticəsində (məsələn, tikinti və ya istismar zamanı) nəzərdə tutduğunuz hər hansı təhlükəsizlik və ya sağlamlıq riskləri varmı?	- Risklər həmişə mövcuddur. Layihənin inkişafı nəticəsində təhlükəsizlik qaydalarına ciddi şəkildə riayət etmək vacibdir
8	Layihə uşaqlar və qocalar kimi həssas qruplar üçün potensial sağlamlıq və təhlükəsizlik risklərini necə həll etməlidir?	- Həssas qruplara aid çoxlu şəhid ailələri var. Onların məşğulluq imkanlarına cəlb edilməsi faydalı olardı
9	Layihənin təsirinə məruz qala biləcək mühüm mədəni və ya irs obyektləri varmı?	- 1 qəbiristanlıq var, elektrik xəttinə yaxın ola bilər.
Fokus qrup müzakirələrini (FGD) ekosistem xidmətləri ilə əlaqələndirmək		
1	Gəzinti, balıq ovu və ya ailə toplantıları kimi istirahət fəaliyyətləri üçün təbii mühitdən istifadə edirsiniz? Layihə bu fəaliyyətlərə necə təsir göstərə bilər?	- Təbii ki, biz təbiətdən istirahət üçün istifadə edirik. Şəhərimizdə bunun üçün müxtəlif yerlər var. İnanırıq ki, layihə bu fəaliyyətlərə mənfi təsir göstərməyəcək.
2	Dolanışığınız üçün arxayın olduğunuz ərazidə (məsələn, kənd təsərrüfatı, balıqçılıq, otlaq) xüsusi təbii ehtiyatlar varmı?	- Mingəçevirdə yerli əhali dolanışığını əsasən əkinçilik və heyvandarlıqla təmin edir. Rayonun münbit torpaqları müxtəlif məhsulların, o cümlədən taxıl və tərəvəzlərin becərilməsi üçün əlverişlidir. Bundan əlavə, ət, süd və digər heyvan məhsullarını təmin edən heyvandarlıq geniş yayılmışdır. Kür çayının olması balıq ovu üçün də imkanlar yaradır, baxmayaraq ki, əksər sakinlərin əsas gəlir mənbəyi kənd təsərrüfatı və heyvandarlıqdır.
3	Sizcə, layihə biomüxtəlifliyə və ya yerli növlərin (məsələn, meşələr, bataqlıq ərazilər) saxlanması üçün vacib	- Ümid edirik ki, yox.

#	SUALLAR	CAVABLAR
	olan yaşayış mühitlərinə təsir göstərə biləmi?	
	<p>Qadınlarla görüş zamanı:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ola bilər ki, yeni çəkilən elektrik xətləri kiminsə evinin üstündən keçsin ki, bu da arzuolunmazdır. - Qadınlar üçün iş tapmaq çətinidir. Məsələn, qızım universiteti bitirib, amma iş tapa bilmir. - 42 ildir ki, burada işləyirəm. Texniki işçi vəzifəsini ləğv etdilər və məni işdən çıxardılar. Hazırda DOST MMC-nin əməkdaşyam. - Mingəçevir Regional Elektrik Şəbəkəsində qadınlar işə götürülmür. Deyirlər bu kişi işidir. - Bizə sənədli iş verilir. Biz bunu qəbul edirik, nə qədər ki, iş var. 	